

Just Her
Giving Women a Voice

НАРЪЧНИК ЗА ОБУЧИТЕЛИ НА ВЪЗРАСТНИ

УСПЕХ, СИЛА, РАВЕНСТВО, УБЕЖИЩЕ И
ЗНАНИЕ: **JUST HER**

Co-funded by
the European Union

Финансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения са само на автора/ите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA могат да носят отговорност за тях.

Главни редактори: **Open Europe**

Сътрудници: **ASTED, Gifted Ireland, IRIS, Let Her In, Nikanor, Open Europe, Stitching EuNation**

Дизайн: **Open Europe**

© **JUSTHER!, 2024**

Възпроизвеждането за некомерсиална употреба е разрешено при посочване на източника.

© **EUROPEAN UNION, 2024**

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието. То отразява само възгледите на авторите. Комисията не носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, съдържаща се в него, в сектора на хотелиерството.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение

4

01

Разбиране нуждите на жените мигранти и бежанки

5

02

Разбиране на идентичността на жените мигранти и бежанки

26

03

Създаване на приобщаваща и чувствителна към културата учебна среда

45

04

Езиковото обучение и разказването на истории като инструмент за приобщаване

71

05

Проектно-базирано обучение за усвояване на език

105

06

Равноправен достъп до програми за обучение и наставничество

137

07

Разбиране на общите европейски ценности чрез разказване на истории

159

Допълнителни ресурси

190

Речник

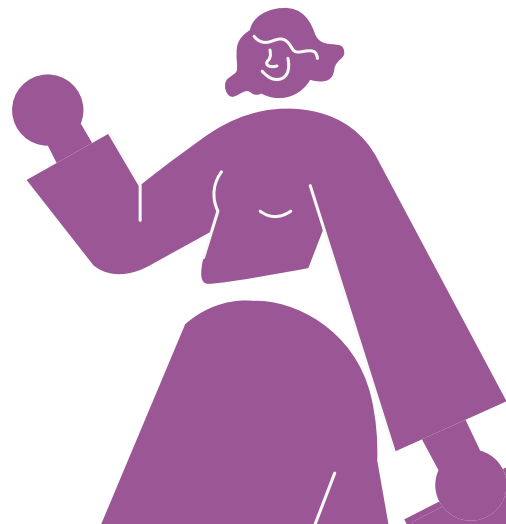
193

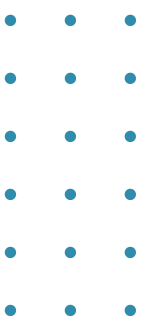
Референции

203

Отговори от самооценката

211

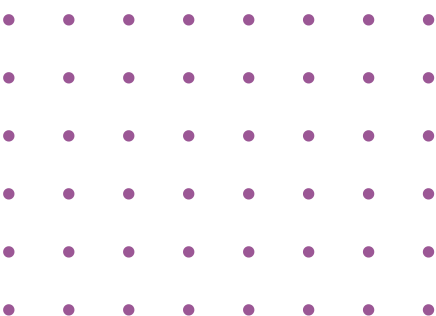
ВЪВЕДЕНИЕ

Проектът „Успех, сила, равенство, убежище и знание: просто тя!“ (Just Her!) е всеобхватна инициатива, която има за цел да овласти жените мигранти и бежанци чрез подобряване на техните езикови и основни умения, осигуряване на чувство за принадлежност и насърчаване на равенството между половете. Този наръчник е разработен като важен ресурс за обучители на възрастни, работещи с това уязвимо съсловие.

Този **Наръчник** е предназначен да предостави на преподавателите знанията, стратегиите и инструментите, необходими за справяне с уникалните нужди на жените мигранти и бежанки. Като разбират тези нужди, преподавателите могат да създадат **културно чувствителна учебна среда**, която подкрепя интеграцията и овластяването на тези жени. Наръчникът подчертава важността на изучаването на чужди езици и предоставя основани на доказателства подходи за преподаване, съобразени с различни стилове на учене и групова динамика.

С този ресурс обучителите на възрастни ще бъдат по-добре подготвени да мотивират и ангажират жените мигранти и бежанци и да им помогнат да повишат уменията си, да се интегрират в своите общности и да поемат активна роля в обществото. Проектът "Просто тя!" подкрепя преподавателите в **достигането, ангажирането и овластяването на тези жени**, като в крайна сметка допринася за по-приобщаващи и справедливи възможности за учене.

Следвайки насоките и подходите, описани в този наръчник, преподавателите не само ще подобрят своите професионални умения, но и ще играят решаваща роля в насърчаването на включването и овластяването на жените мигранти и бежанки. Заедно можем да създадем учебна среда, в която всички жени се чувстват ценени и подкрепяни и могат да реализират пълния си потенциал.

РАЗДЕЛ 1: РАЗБИРАНЕ НА НУЖДИТЕ НА ЖЕНИТЕ МИГРАНТИ И БЕЖАНКИ

ВЪВЕДЕНИЕ

В този раздел ще проучим уникалните социално-икономически трудности, с които се сблъскват жените, които са мигрирали или са потърсили убежище в нови страни.

Въз основа на най-новата статистика*, в ЕС живеят **448,8 милиона жители** (2023 г.):

27,3 милиона са граждани на държави извън ЕС (6% от общото население на ЕС)

42,4 милиона са родени извън ЕС** (9% от всички жители на ЕС)

Интеграцията на мигрантите, пристигнали в ЕС и приемащите европейски общности, остава общо предизвикателство и за двете страни. Според статия, публикувана от [Европейския уебсайт за интеграция](#), жените мигранти и бежанци са изправени пред двойно неизгодно положение в процеса на интеграция, тъй като те са изправени пред двойната тежест да бъдат едновременно жени и мигранти (EWSI 2018).

Освен това през 2019 г. ОИСП сподели, че жените имигранти „остават систематично дисконтирани на пазара на труда в сравнение с техните местни връстници и мъже имигранти“. И накрая, проучванията показват, че жените „често получават по-малко подкрепа за интеграция от мъжете, както по отношение на езиковото обучение, така и по отношение на активните мерки на пазара на труда“ (EWSI 2018).

В този раздел ще идентифицираме някои от основните трудности, пред които е изправена целевата група, определени като:

- Езикови бариери;
- Културни различия;
- Достъп до мрежата.

Ще разкажем историите на Естер, Фадума, Амал и Дега, разкривайки как са се справяли с предизвикателствата, срещнати по пътя.

В светлината на тези факти е изключително важно да се подкрепи процесът на социална и икономическа интеграция на жените мигранти. Успешната пълна интеграция на мигрантите в приемащите ги държави от ЕС изисква от решаващо значение интеграцията на жените, което най-вече включва интеграция на пазара на труда, създаване на социална мрежа, насърчаване на заетостта и икономическата независимост.

В този контекст проектът „Just Her“ се стреми да преодолее пропуските в процеса на интеграция на жените мигранти и бежанки, като се стреми да подобри тяхната пригодност за заетост и да установи и укрепи връзките с новите им общности.

- До края на този раздел вие ще можете да:
 - Идентифицирате основните предизвикателства, свързани с миграцията
 - Осъзнаете, че жените мигранти са хетерогенна група и следователно правният статут, етническият произход и други фактори влияят върху вида на пречките, които възпрепятстват тяхната социална и трудова интеграция в приемащите общества

1. Разбиране на нуждите на жените мигранти и бежанки

1.1. Преодоляване на бариерите чрез образование и овластяване

Осигуряването на момичета и жени бежанки на достъп до образование е ключов приоритет с големи хуманитарни и стратегически последици. Училището означава рутина, нормалност, цел и време далеч от натиска и тежестите на живота на бежанците - важно за всички момичета и момчета, но в някои случаи особено за момичетата, които са уязвими на експлоатация и сексуално и основано на пола насилие.

Като научават за своите права и как да ги търсят, бежанците получават повече възможности. Образованието укрепва тяхната устойчивост пред огромните предизвикателства, пред които са изправени хората, които са били принудени да напуснат домовете си. Целенасочените политики, като достъпни образователни програми, професионално обучение и менторски дейности, се занимават с проблемите, с които бежанското население се сблъсква всеки ден. Тези програми не само премахват културните бариери, но и преподават практически умения на бежанците, като по този начин насърчават икономическото овластяване. Това усилие е важно не само за индивидуалното овластяване, но и за създаването на глобална стабилност и осигуряване на развитието на бъдещите поколения в рамките на преместените общности.

- • •
- • •
- • •
- • •
- • •
- • •

Насърчаването на гладкото участие на момичета и жени бежанки в образованието е от решаващо значение. Инвестирайки в образованието на тази уязвима група, ние създаваме основата за икономически самодостатъчни общности, което спомага за цялостната стабилност на районите, които се справят с трудности при разселването. Образованието е ефективно средство за прекъсване на цикъла на бедността и насърчаване на развитието на общността.

- • •

Овластените жени стават агенти на икономическия просперитет и социалния мир, оказвайки влияние не само върху собствения си живот, но и върху устойчивостта и напредъка на цели общества.

Достъпът до образование е основно човешко право, от съществено значение за придобиването на знания и за „пълното развитие на човешката личност“, както гласи Всеобщата декларация за правата на човека.

Нещо повече, образованието ни прави по-устойчиви и независими личности. Но за милиони жени и момичета бежанки образованието остава стремеж. Няколко европейски страни са приложили инициативи за справяне с бариерите, пред които са изправени момичетата и жените бежанки при достъпа до образование. Тези планове се различават по обхват и подход, но споделят общата цел за създаване на приобщаващи възможности за образователно и икономическо овластяване. Ето някои примери:

- Швеция и Норвегия наблягат на интеграцията чрез образование, като предлагат специални програми, които отговарят на уникалните нужди на студентите бежанци, включително езикова подкрепа, консултантски услуги и програми за наставничество за улесняване на прехода към образователните системи.
- В Германия проектът **PerMenti** подкрепя новоемигрирали жени, особено бежанки с по-високо ниво на образование или трудов стаж, при планирането на професионалната им кариера, докато учат немски език и посещават интеграционни курсове.
- В Словения някои творчески и културни професии не изискват предварително формално образование или признаване на умения, като по този начин осигуряват по-голяма гъвкавост.
- В Холандия Университетът в Утрехт изпълнява проекта **Inklusion**, който позволява на бежанците и търсещите убежище да участват в различни университетски курсове и организира някои **ad-hoc** обучения. Въпреки че проектът не се фокусира изключително върху жените мигранти, той помогна да се организира курс по ИКТ умения за жени с ниски компютърни познания.

- Тези конкретни инициативи демонстрират ангажимент за справяне с многостранните предизвикателства, пред които са изправени момичетата и жените бежанци. Чрез адаптиране на програми към специфичните нужди на тази уязвима демографска група, европейските страни се стремят да създадат среда, в която образованието е достъпно, което допринася за тяхното овластяване и интегриране в новите им общности.

*„Помагането на хората е временно;
овластяването на хората е постоянно.“*

-Ивон Ндага Ендам, основател на Endam Home of Hope, един от победителите от ръководената от жени организация (WLO) за наградата за иновации на НПО на ВКБООН за 2022 г.

Изображение 1. Естер Сънди е от Нигерия, сега живее в Рим, Италия..
(@ Lena Mucha/UNDP)

• • • **Естер: От Нигерия до Италия, за да разгърнем пълния си потенциал**

• • •

• • • Описание: Да остане в Африка означаваше едно от двете неща за Естер: да се омъжи в млада възраст или да забременее в млада възраст. И двете биха разбили мечтите ѝ. Тя не искаше да пропиilee потенциала си.

• • • Сценарий: Тя се отправи към Европа през Либия. Тя прекарва една година, работейки в Либия като чистачка и прислужница в испанско семейство. Те се отнасяха добре с нея и я виждаха като своя дъщеря. Когато избухна конфликт в Либия, семейството трябваше да замине за Испания и я помолиха да отиде с тях, но Естер не успя да замине, защото нямаше достатъчно време да получи паспорт. Тя пое и намери пътя си към Италия сама, където пристигна през 2014 г.

Основните проблеми, които тя имаше, бяха бариерите пред пълното интегриране в италианското общество, особено езиковите бариери при обучение или кандидатстване за работа.

„Основните проблеми, които имам, са бариерите пред пълното интегриране в италианското общество, особено езиковите бариери, ако искам да уча или да кандидатствам за работа.“

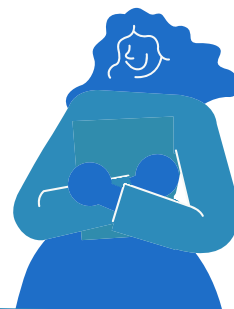
-Естер

Решение/ Резултат: За щастие тя успя да си намери работа като секретарка в държавна агенция. Тя също така пее и пише, така че е доброволец в бежанския център като ръководител на хор и оформя коси, за да печели допълнителни пари.

Ключови изводи: Естер се стреми към по-велики неща в живота и желанието ѝ да постигне целите си преодолява това препятствие, намирайки работа на собствения си език и доброволческа дейност. Междувременно тя учи нов език, за да продължи обучението си и да изгради професионална кариера.

Една от основните пречки, пред които са изправени жените мигранти и бежанки, се дължи на езикови и културни различия между страната на произход и приемащата страна, трудности при валидирането на предишни образователни и професионални умения.

Европейските държави трябва да включат езикова подкрепа, за да се справят с бариерите, пред които са изправени момичетата и жените бежанци при достъпа до образование.

„Не знаех как да използвам електронна поща или дори как да отворя акаунт; електронните таблици бяха невъобразими за мен. Вече мога да управлявам сметките си, да водя финансовите си записи и да пиша на съседите, които живеят по-далеч, за да предложа моите емпанади. Мога да изкарвам прехраната си директно от вкъщи и да достигна до хора, които не можех преди“.

-Дезире Нунез, бежанец - за цифровото образование.

2. Проучване на културните предизвикателства на интеграцията

Докато концепцията за интеграция произлиза от предположението, че новодошлите се нуждаят от приспособяване към приемащото общество, повечето изследователи разбират интеграцията като многоизмерен процес, изискващ от имигрантите желание да се адаптират, но също и от приемащото общество - желание да улесни интеграцията. В политиката интеграцията често е насочена към постигане на самодостатъчност чрез изучаване на езика и намиране на платена работа, като също така се обръща внимание на обучението на новодошлите за културата на приемащото общество.

Когато става въпрос за отговорността за постигане на тези цели, акцентът е върху усилията, положени от новодошлите. По този начин политическите изисквания за интеграция могат лесно да бъдат объркани с асимилация. За да се включи гледната точка на целевата група, която често се пренебрегва в дискусиите за интеграция, ранни проучвания изследваха разбирането на бежанците за интеграцията и те посочиха, че бежанците споделят общата мечта за равни възможности и права, демократично участие и приемане.

Въз основа на подход на смесен метод възприятията за „успешна“ интеграция, разглеждани като средства и маркери за интеграция (работа, жилище, образование, здравеопазване и свободно време), социални връзки (мостове, облигации и връзки), фасилитатори (език и културни познания, цифрови умения, безопасност и стабилност) и основа (права и отговорности).

Изображение 2. Рамка за интеграция на бежанците; източник: Ndofor-Tah et al. (2019)

Освен това интеграцията се разбира като адаптиране (до известна степен) към европейското общество, особено по отношение на опознаването и зачитането на норми, ценности и обичаи. Въпреки това, докато малцина се обявяват за пълно приспособяване, повечето бежанци подчертават важноста да станат част от приемащото общество, като същевременно запазят чувството за своята етническа идентичност.

2.1 „Никой не трябва да вижда мечтите си смазани от предразсъдъци“

Дори ако днес има приблизително между 9 и 15 милиона мюсюлмани в Европа, ясно е, че присъствието на мюсюлмани и ислям в Европа поражда дебат. Една особено чувствителна тема, която привлича силно поляризирани мнения, несъмнено е тази за равенството между мъжете и жените в мюсюлманските общности.

- • • Немюсюлманите подчертават факта, че религиозните учения, тяхното тълкуване и методи за прилагането им, в допълнение към традиционните обреди, застрашават все още крехките постижения на борбата за равенство между мъжете и жените в обществото в Европа. Картината, която обикновено се очертава, е доста негативен и твърде опростен образ на отношенията между половете в мюсюлманските общности. Въпреки това, дори дълбоко в мюсюлманските общности, се води същият дебат, разглеждащ колкото целите, които трябва да бъдат постигнати (какъв вид равенство?), толкова и религиозните учения и стратегиите, които трябва да бъдат въведени.

Би било изключително неточно да се опише настоящата картина на мюсюлманските жени в Европа като поле, разделено на феминистки/модерен и консервативен/изостанал лагер. Всъщност ситуацията е много по-конвертируема, сложна и многопластова, с много мнения и поведения - често от противоположно естество - съжителстващи заедно.

Въпреки че сред мюсюлманските общности в Европа продължават да съществуват архаични и патриархални черти, които подкопават женската автономия и равенство, много мюсюлмански жени се очертават като независими, решителни личности. Упълномощени от повишени нива на образование и от независим достъп до религиозно знание, те имат потенциала да станат важни агенти на радикални трансформации от рамките на една традиция, която не трябва да преминава през радикални средства. Но владееенето на езика на страната на пребиваване и възможностите за работа са ключът към техния пълен успех.

Желанията на европейските мюсюлмански жени за собственото им бъдеще и за бъдещите поколения са изключително обикновени. Техните повтарящи се мечти са да бъдат уважавани като личности, да живеят в мир и в рамките на закона и да се чувстват интегрирани.

Още на тринадесетгодишна възраст модният дизайнер, бизнес разработчик и технологичен манияк Фадума Аден знаеше, че ще ръководи скандинавска марка дрехи за международни жени от различен произход.

Изображение 3. Фадума Аден, родена в Сомалия, живее в Стокхолм, Швеция.
[@Emma Svensson/ELLE]

Все повече хора осъзнават, че трябва да се насочат към групи, които преди са били забравени.

Описание: Фадума е учила бизнес администрация за бакалавърската си степен в Швеция, след което е продължила с магистърска степен по компютърни и системни науки. По това време тя вижда технологиите като равни на иновациите и предприемачеството, нещо, което е по-насочено към бъдещето.

Въпреки това, тя се чувства затворена след университета, като работи в консултантска фирма: тя има твърде много въображение и иска да влияе чрез своята творческа работа.

Сценарий: Фадума винаги е обичала иновациите и креативността. Имала малки тетрадки за скицници и винаги измисляла нови видове продукти. На 7 години започва да създава решения и „изобретения“. Чувства се насърчавана у дома от родителите си - също обичала изкуствата в училище. Тогава тя развива интереса си към модата. Не точно в тенденциите, а повече в разработването на нови продуктови дизайни. Тя особено искала да създаде нещо за жени като майка си и винаги се представяла като човек на модата по свой начин.

Решение/Резултат: Първата стъпка на Фадуна беше просто идея, че потребителските групи, които са забравени от по-големите марки, все още трябва да бъдат адресирани - техните нужди все още трябва да бъдат посрещнати. Много е очевидно, че някои компании пропускат тези бизнес възможности просто поради липса на различни гледни точки вътре в компаниите.

Не е пресметнато решение за изключване, а просто липса на перспектива сред ръководството и екипите дори да разпознаят кой и как да бъде включен. И така, що се отнася до модата, тя започва да посещава текстилни пазари и има визия или скицира идеи за това, което по-късно ще стане нейната модна марка, **Jemmila** (това означава красива на арабски) - марка, която предлага скандинавски поглед върху мюсюлманската мода.

Оборудвана само с идеи и голяма амбиция, тя присъства на Световния ислямски икономически форум в Дубай и създаде няколко страхотни връзки - едната била с председателя на цялото събитие! Двамата започнали да си пишат и тя му обяснила идеите си - две години по-късно, през 2016 г., тя беше поканена отново да говори в панел на техния форум, който беше в Джакарта. Когато се върна, беше номинирана за наградите за иновации в Стокхолм. Комбинацията от този опит й даде увереността да участва в повече състезания и да представя идеите си. Тогава тя осъзнала, че има много предразсъдъци не само срещу нея като предприемач, но и срещу нейната вяра.

Jemmila имаше за цел да бъде нещо повече от обикновена модна марка, тя искаше да вдъхновява, овластява и създава общност, основана на уважение и разбиране. Уебсайтът включваше силни, мотивирани и успешни жени, които въплъщават духа на **Jemmila**, и беше домакин на поредица от интервюта за споделяне на историите на създателите на промяната, лидерите и вдъхновяващите мюсюлмански жени.

Jemmila е създадена през 2015 г. и продължи до 2018 г. Фадума казва за това преживяване:

„Страхотно е да запазиш гъвкаво отношение и да се научиш да оставяш нещата да вървят. За тези, които се чувстват ограничени в това къде се намират и възможностите там - не забравяйте, че светът е голям! Следвайте мечтите си отвъд града и страната, в които се намирате!“

-Фадума, основател на Jemmila.

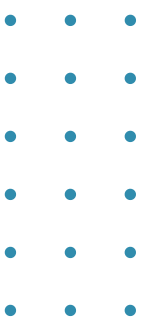
- • • Ключови изводи: Изграждането на международна мрежа беше ключът към стартирането на проекта на **Jemmila** и преодоляването на предразсъдъците. Сега Фадума е специализирана в DEI, CSR, бизнес развитие, разказване на истории и иновации и получи над десет награди за постижения в иновациите, въздействието и лидерството.

- • • Мюсюлманско-арабските жени бежанки имат силна връзка със собствената си култура, вяра (религия) и семейство, което също се отразява на техните информационни практики. Докато културните и религиозните дейности могат да символизират различието на жените от европейското общество, в същото време те са част от информационните пейзажи на жените, изграждането на принадлежност към мястото, където живеят и спомагат за успешна интеграция.

Поради това е важно за приемащото общество - включително политиците и другите длъжностни лица - да разберат стойността на тези фактори в живота на жените бежанки, за да се създаде общество, което зачита техните културни различия и подкрепя процеса на интеграция.

.....

3. Насърчаване на приобщаващи общности за социална интеграция

Жените бежанки изпитват уникални интеграционни предизвикателства, които могат да засегнат тяхното благосъстояние, включително загуба на културни ценности, религиозни обичаи, социални връзки (семейства и приятели), приспособяване към нова култура, промени в идентичността, психологически смущения и стрес. Бежанците са изправени не само пред предизвикателства за интеграция, но и пред различни информационни предизвикателства, като липса на информация, преливане на информация, дезинформация, липса на умения за информационна грамотност, раздробени информационни пейзажи и културно нюансирана информация при пристигането в непозната среда. По-специално, жените бежанци имат уникални информационни нужди и са изправени пред предизвикателства при достъпа до информация по въпроси, свързани със здравето и заболявания, свързани с жените.

Хората постепенно изграждат свои собствени информационни пейзажи, като развиват способността да разбират дискурсите и разказите на социална среда за достъп до информация. Тези установени пейзажи се напукват, когато бежанците са принудени да мигрират в нова страна за нови начини на познаване и правене на нещата в непознато общество. Сред много интеграционни предизвикателства от икономическо, социално, политическо и културно естество, липсата на социални връзки е най-влиятелният фактор, който създава информационни проблеми и пречи на бежанците да вземат активно участие в обществото.

3.1 Изграждане на мостове към нови общности, осигуряващи чувство за принадлежност

Интеграцията е възможна, когато бежанецът има достъп до полезна, уместна и точна информация за проблеми от ежедневието и знае как да използва тази информация в различни практически въпроси в ранния живот на установяване, като например: намиране на дом, работа, медицински услуги, училище за деца, влизане в университет, ръководство за майчинство и др.

- • • Културният пейзаж постепенно помага на бежанците да възстановят накъсаните пейзажи, като изграждат мостове към нови общности и им осигуряват чувство за принадлежност и идентичност чрез психологическа и духовна подкрепа от връстници от общността, опитни бежанци и новодошли. Дейностите в тези пейзажи им помагат да преодолеят стреса от минали преживявания и ги насърчават да продължат напред. По-специално бежанците ветерани в тези общности се считат за безопасен, надежден и информиран източник на информация.

Те улесняват до известна степен културно нюансираната информация за новодошлите, като споделят личния си опит в миналото, споделят забавни истории и анекдоти (които съдържат информация) и предупреждават за прогнозирани рискове при търсене, достъп и споделяне на информация в местното общество предварително. За жените бежанки е лесно да разберат всяка информация, когато собствените им хора я обясняват.

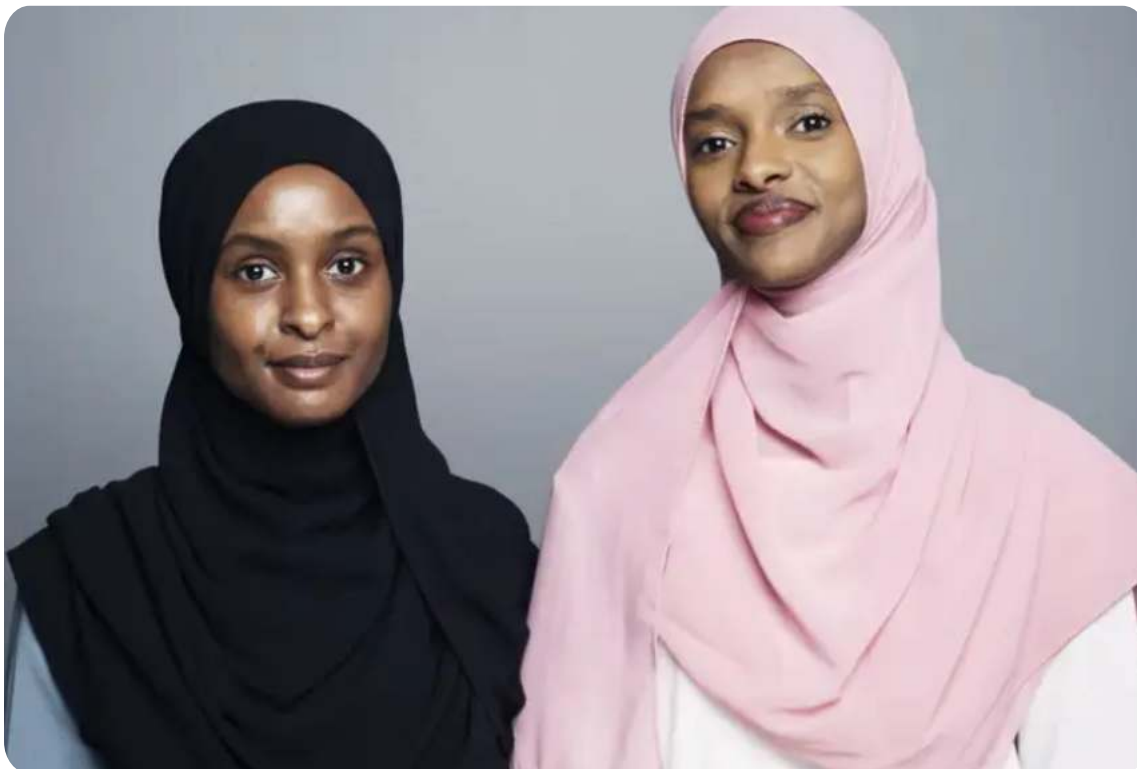
„По-лесно успях да разбера как да си уговоря среща в банката, когато приятелят ми обясни, вместо да разглеждам уеб страницата, която беше достатъчно дълга и объркваща“

- Жена бежанец, за полезната информация.

Търсенето, споделянето и използването на информация в непознато общество не е ограничено до етническите общности. Но като цяло те се доверяват, разчитат и уважават информацията от жени бежанки в общности, които имат повече години опит, особено когато са в първите няколко години от процеса на интеграция.

Амал и Дека помагат на жени предприемачи, родени в чужбина, да реализират своите идеи и мечти.

Изображение 4. Дека Абукар и Амал Саид са жените зад мрежата **Womenisa** (@ Moa Linette/SelmaStories)

Ставаш това, което виждаш. Ако никога не видите някой, който прилича на вас, да прави това, което искате, това го прави два пъти по-трудно.

Описание: Дека Абукар казва, че родителите ѝ не са израснали в Швеция, те са дошли тук от Сомалия, когато тя е била на седем години. Мнозина, които живеят в социално-икономически уязвими райони или са родени в чужбина, нямат тези официални контактни мрежи и те определят повече или по-малко във всичко, което правите.

Сценарий: Дека Абукар и Аднан Юсуф през 2014 г. стартираха шведската предприемаческа мрежа **Bling**, организация с нестопанска цел, фокусирана върху предприемачеството като инструмент за създаване на промяна и растеж в обществото. Те предлагат безплатни съвети, наставничество и работа в мрежа.

Амал Саид работела в училище и започнала да мисли как би могла да събуди интерес у младите хора, които искат да създадат нещо за себе си - и да разгърнат пълния си потенциал. Тя отишла при Дека и Аднан с идеята да създаде по-добри възможности за младите хора чрез обучение по лидерство. Тя също така осъзнала, че няма много жени, които започват бизнес или имат възможности да мечтаят по същия начин.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Решение/Резултат: През 2018 г. Дека и Амал стартираха **Womenisa** - мрежа, която е част от **Bling**, но с фокус върху жените. Целта е да обединим жените, да ги укрепим и да им дадем условия за общуване помежду си. Чрез стипендията **Womeneur** те подчертават жени, които са създали положителна промяна за себе си или в обществото. Те също така организират срещи за работа в мрежа, семинари и вечери за вдъхновение. През март 2020 г. те получиха феминистката награда Селма на годината за работата си. По време на пандемията от коронавирус, когато много от техните предприемачи имаха трудности, те действаха като посредници за работа и създадоха контакти с други компании, които искат повече разнообразие и повече жени на водещи роли.

Ключови изводи: Дека и Амал искат да засилят женското предприемачество и да създадат повече жени лидери, като достигнат до онези, които не се чувстват включени. Най-важната част от това е да имате мрежа и това е много свързано с представителството: виждайки, че други, които изглеждат като тях и идват от същия произход, могат да успеят. „Ако ти го можеш, и аз мога“ - заразно е!

Все повече жени се осмеляват да вярват, че могат да учат, да преследват кариера и да започнат собствен бизнес.

Липсата на социални връзки е най-влиятелният фактор, който пречи на бежанците да вземат активно участие в обществото; за насърчаване на интеграцията ролята на отделните посредници (и по-специално под формата на приятели, доставчици на услуги и доброволци) за информация обикновено се признава за ключова.

.....

НАКРАТКО

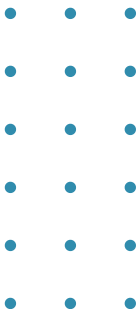
Езиковите бариери, предразсъдъците, социалната изолация и липсата на мрежи са ключови проблеми, пред които са изправени жените мигранти в процеса на социалната им и икономическа интеграция.

Една от основните пречки, пред които са изправени жените мигранти и бежанки, се дължи на езикови и културни различия между страната на произход и приемащата страна, както и трудностите при валидирането на предишни образователни и професионални умения. Европейските държави трябва да включат езикова подкрепа за преодоляване на бариерите, пред които са изправени момичетата и жените бежанки при достъпа до образование.

Докато културните и религиозните дейности могат да символизират различието на жените от европейското общество, в същото време те са част от информационните пейзажи на жените, изграждането на принадлежност към мястото, където живеят и спомагат за успешна интеграция. Поради това е важно за приемащото общество - включително политиците и другите служители - да разберат стойността на тези фактори в живота на жените бежанки, за да се създаде общество, което зачита техните културни различия и подкрепя процеса на интеграция.

Липсата на социални връзки е най-влиятелният фактор, който пречи на бежанците да вземат активно участие в обществото; за насърчаване на интеграцията ролята на отделните посредници (и по-специално под формата на приятели, доставчици на услуги и доброволци) за информация е призната за ключова.

ХРАНА ЗА РАЗМИСЪЛ

Образованието и възможностите за работа са ефективни средства за прекъсване на цикъла на бедността и насърчаване на развитието на общността.

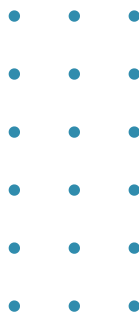
Овластените жени стават агенти на икономическия просперитет и социалния мир, оказвайки влияние не само върху собствения им живот, но и върху устойчивостта и напредъка на цели общества. Освен това, като се има предвид глобалната взаимосвързаност на човешкото благосъстояние, инвестирането в образованието и заетостта на момичета и жени бежанци се превръща в съществена стъпка към насърчаването на по-стабилен и мирен свят, в който се предоставят равни възможности на всички, независимо от статута им на разселени лица.

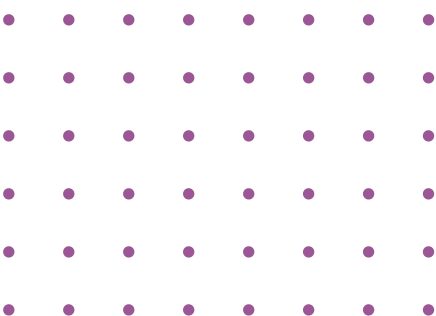
- Как общностите могат по-добре да подкрепят и насърчават образованието и заетостта на жените, за да насърчат икономическия просперитет и социалния мир?
- Каква роля играят възможностите за образование и работа за прекъсване на цикъла на бедността и как тези възможности могат да бъдат направени по-достъпни за уязвимите групи от населението?
- По какви начини инвестирането в образованието и заетостта на момичета и жени бежанци допринася за глобалната стабилност и насърчаването на равни възможности?
- Знаете ли, че 18 декември е Международният ден на мигрантите? Научете повече [тук](#)

САМООЦЕНКА

- Според EWSI 2018 пред какво неравностойно положение са изправени жените мигранти и бежанки в процеса на интеграция?
 - Никакво
 - Пол
 - Възраст
- За да бъдете успешно интегрирани, кои фактори са идентифицирани като централни?
 - Социални връзки и средства и маркери на интеграция
 - Фасилитатори и основи
 - Всички изброени
- Кога се празнува Международният ден на мигрантите?
 - 18 Декември
 - 15 Декември
 - 18 Януари

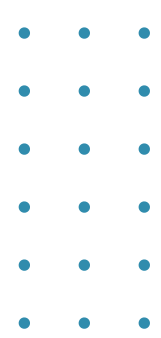
РАЗДЕЛ 2: РАЗБИРАНЕ НА ИДЕНТИЧНОСТТА НА ЖЕНИТЕ МИГРАНТИ И БЕЖАНКИ

ВЪВЕДЕНИЕ

В един все по-взаимосвързан свят миграцията и принудителното разселване са реалности, които засягат милиони хора по света. В рамките на този глобален феномен жените мигранти и бежанки се очертават като особено уязвимо население, изправено пред множество уникални предизвикателства и пречки в търсенето на безопасност, възможности и вкоренена идентичност. В този контекст е изключително важно да се проучи сложността на идентичностите, преживяванията и предизвикателствата, пред които са изправени тези жени, както и да се обсъдят въпроси като културно многообразие, междусекторност и въздействието на разселването върху тяхната идентичност. Това изследване не само ни позволява да разберем по-добре реалностите на жените мигранти и бежанки, но също така подчертава значението на признаването и зачитането на техния национален и културен произход, като по този начин насърчава по-приобщаващи и съпричастни общества.

В този раздел, озаглавен „Разбиране на идентичността на жените мигранти и бежанки“, ще се стремим да предоставим на читателя разбиране за процеса на миграция и принудително разселване, включително факторите, които карат жените да напускат страните си на произход, трудностите, които изпитват по време на пътуването и условията в приемащите страни; ще проучим как жените мигранти и бежанки се ориентират в изграждането на своята идентичност в контекст на културна и социална промяна, както и как преговарят за чувството си за принадлежност в нова среда. Ще разгледаме как многобройните измерения на идентичността на жените мигранти и бежанки, включително техния пол, етническа принадлежност, класа и сексуална ориентация, наред с други, влияят и се пресичат и как тези пресечни точки влияят на техния опит и възможности. Ще проучим специфичните предизвикателства пред мигрантите и жените бежанки са изправени по

отношение на психичното здраве, достъпа до здравни услуги и емоционалното благополучие, както и стратегиите за справяне и устойчивост, които развиват. И накрая, ще анализираме активната роля на жените мигранти и бежанки в приемащото общество, включително участието им в икономическия, политическия и социалния живот, както и бариерите, пред които са изправени при упражняването на правата си и пълноценния им принос.

Разбирането на идентичността на жените мигранти и бежанки е от решаващо значение поради няколко причини. Първо, разпознаването и разбирането на тяхната идентичност е от основно значение за отношението към тях с достойнство и уважение. Всяка жена има уникална история и идентичност, оформени от нейната култура, опит и стремежи, и е важно да признаем и уважаваме това разнообразие. Освен това разбирането на тяхната идентичност може да допринесе за тяхното овластяване, което им позволява да участват активно в обществото и да вземат решения, които засягат живота им. Също така е от съществено значение да се насърчава тяхното социално включване чрез разработване на политики и програми, които зачитат техните ценности и традиции. Идентичността също играе важна роля за тяхната устойчивост и адаптиране към нова среда и разбирането как тя е изградена и предефинирана в контекста на миграцията може да подпомогне положителните и здравословни процеси на приспособяване. И накрая, разбирането на тяхната идентичност е от решаващо значение в борбата срещу дискриминацията и расизма, противодействието на стереотипите и предразсъдъците за създаване на по-приобщаваща и справедлива среда, в която всички хора могат да процъфтяват. Накратко, разбирането на идентичността на жените мигранти и бежанки е от съществено значение за насърчаване на тяхното достойнство, овластяване, социално приобщаване, устойчивост и борба срещу дискриминацията, като по този начин се допринася за по-справедливи и грижовни общества.

До края на този раздел вие ще можете да:

- Разпознавате различни фактори, като култура, миграционен опит и социално-икономически контекст, които влияят върху формирането на идентичността на жените мигранти и бежанци.
- Анализирате и разбирате индивидуалния и колективния опит на жените мигранти и бежанки, като признавате разнообразието от техния културен произход, житейски истории и предизвикателства.
- Разберете как идентичността на жените мигранти и бежанки се влияе от множество измерения като пол, етническа принадлежност, класа и сексуална ориентация, признавайки важноста на справянето с тези пресечни точки по холистичен начин.
- Приложите уважителен и съпричастен подход: Развийте умения за взаимодействие с чувствителност и съпричастност към жените мигранти и бежанци, като разпознавате и оценявате тяхната индивидуална и колективна идентичност, както и техния уникален опит и перспективи.

1. Изследване на уникални идентичности и преживявания

За да се разберат преживяванията и нуждите на жените мигранти и бежанки, е от съществено значение да се изследват техните уникални идентичности, опит и предизвикателства. Тези жени изпитват конфронтация на фактори, които влияят върху процеса на интеграция, като пол, миграция, правен статус, култура и социално-икономически контекст.

Жените мигранти и бежанки често са жертви на насилие, основано на пола, както в страните си на произход, така и в страните, в които отиват. Това може да включва домашно насилие, трафик и сексуално насилие. Традиционните роли на половете могат да наложат допълнителни отговорности, като например грижи за деца и домакинство, което възпрепятства тяхната интеграция и достъп до възможности за образование и работа. Тъй като достъпът до услуги за репродуктивно здраве може да бъде ограничен, жените могат да се сблъскат с допълнителни трудности при получаването на адекватни медицински грижи.

В резултат на миграцията тези жени преживяват трансформация на своята идентичност, включително промени в начина, по който се чувстват в приемащото общество и как виждат себе си. Те също могат да се окажат в конфликт между тяхната културна идентичност на произход и идентичността, която са развили в настоящата си среда.

- • • Понякога те трябва да се адаптират към нови ситуации и роли, които може да са много различни от тези, които са имали в страните си на произход. За това е необходимо възстановяване на имиджа и самочувствието им. В определени случаи миграцията предлага възможност за придобиване на по-голяма автономия и независимост, особено ако идват от по-традиционни общества, където техните роли са по-ограничаващи.

- • • Миграционният статус може да окаже влияние върху достъпа до основни услуги, заетостта и правната защита. Жените без документи може да са по-уязвими към трудова експлоатация и малтретиране поради страх от депортиране. Жените мигранти и бежанки може да имат труден достъп до правосъдие, особено в случаи на насилие и малтретиране.

Може да е трудно да запазите традициите си, докато се адаптирате към нова култура. Натискът за интегриране може да повлияе на културните очаквания на техните общности на произход. Достъпът до услуги, възможностите за работа и образование и социалната интеграция могат да бъдат възпрепятствани от езикова бариера. Мрежите на общността могат да бъдат решаващ ресурс за адаптация и емоционална подкрепа, но те могат също така да наложат културни норми и очаквания, които ограничават автономията на жените.

Жените мигранти и бежанки могат да се сблъскат с ограничения в възможностите за заетост и образование поради семейни отговорности, дискриминация на пазара на труда и непризнаване на техните пълномощия. Жилищните условия може да са нестабилни или недостатъчни, което оказва влияние върху тяхното физическо и психическо благополучие. Проблемите с бедността и липсата на ресурси са често срещани. Икономически, правни и езикови бариери могат да ограничат достъпа до услуги като здравеопазване, образование и социално подпомагане.

Много жени мигранти и бежанки демонстрират забележителна издръжливост и сила въпреки предизвикателствата. За да защитят правата си и да подобрят условията си на живот, те се включват в мрежи за подкрепа на общността, масови организации и активистки движения. Насърчаването на социалната справедливост и равенството между половете изисква овластяване на тези жени.

От съществено значение е политиките за интеграция на миграцията да вземат предвид уникалните нужди на жените мигранти и бежанки, както и техния принос към приемащото общество. Това може да включва действия за борба с насилието, основано на пола, гарантиране на справедлив достъп до социални услуги и насърчаване на икономическото и политическо участие на жените.

Как се постига това?

Образованието и повишаването на осведомеността са от съществено значение за предотвратяване на насилието, основано на пола, както и прилагат образователни програми, които насърчават равенството между половете, взаимното уважение и превенцията на насилието от ранна възраст. Това включва кампании в училища, общности и медии за борба с половите стереотипи и насърчаване на здрави взаимоотношения. Всички работници в ключови сектори като здравеопазване, образование, социални услуги и правоприлагане трябва да преминат задължително обучение относно насилието, основано на пола, и културното многообразие. Това гарантира адекватни и чувствителни отговори на нуждите на жените мигранти и бежанки. Подкрепата на общността и социалните мрежи: Насърчава създаването на мрежи за подкрепа на общността, където жените могат да споделят своя опит, да получават емоционална подкрепа и да получават информация за ресурсите, достъпни за жертвите на насилие; Уверява, че жените бежанки и имигранти имат равен достъп до сигурни убежища, телефонни линии за помощ, консултации и правни услуги. Тези услуги трябва да бъдат културно компетентни и достъпни на множество езици; Насърчава се равенството между половете и взаимното уважение като основни ценности във всички политики и програми, както на местно, така и на национално ниво. Това включва закони, които санкционират насилието, основано на пола, и защитават правата на жените.

Равният достъп до социални услуги, достъпът до културно значима информация и достъпът до информацията гарантират, че информацията за социалните услуги е лесно достъпна за жени от различни култури и миграционен произход; Помощта при бюрократични процедури, устният превод и придружаване на важни срещи; Помогнете на жените имигранти и бежанки да се интегрират в местната общност чрез използването на програми, които насърчават социално, културно и спортно участие.

Насърчаване на икономическо и политическо участие и осигуряване на финансово образование, подкрепа за предприемачеството и програми за професионално обучение. Това помага на жените да изкарват прехраната си икономически и намалява тяхната уязвимост към насилие; Насърчава активното участие на жените имигранти и бежанки в политическия и обществен живот. Това включва предоставяне на обучение за лидерство, достъп до информация за техните политически права и възможности за участие в решения, които засягат живота им; и подкрепа и финансиране на общностни проекти, ръководени от жени мигранти и бежанки, които се занимават със специфични предизвикателства и насърчават колективното овластяване.

Изображение 5. Майка и дъщеря бежанки
Source: Cavan.

Историята на Амина

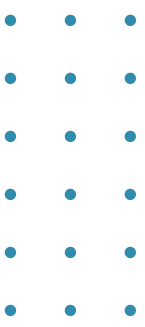
Описание: В Германия проект, насочен към жени бежанки от различни региони, изигра важна роля за тяхното овластяване и интеграция. Чрез интензивни програми за езиково и професионално обучение тези жени са придобили практически умения като шиене и готвене, което улеснява достъпа им до работа и предприемачество. Освен това те получават психосоциална подкрепа и правни насоки, за да преодолеят минали травми и да разберат правата си. Благодарение на микрокредитирането и партньорствата с местния бизнес много от тях стартираха успешен бизнес, укрепвайки икономическата си автономия и допринасяйки положително за общността.

Сценарий: Амина идва в Германия като бежанец преди три години заради конфликта в Сирия. Амина се записва в програма за интензивно обучение по немски език и работа, предлагана от местен център за жени бежанки. В продължение на шест месеца тя посещава редовни езикови курсове и също така получава обучение по шиене и основни компютърни умения. Поради травматичните преживявания по време на войната в Сирия, Амина получи индивидуална психологическа подкрепа в центъра.

- • • Това ѝ помогна да се справи със стреса и безпокойството, свързани с преместването и адаптирането към нова среда. Вдъхновена от уменията, които е придобила в шиенето, Амина решава да започне собствен бизнес за производство на традиционни сирийски дрехи, адаптирани към местните вкусове. С подкрепата на проекта тя получава микрокредит и съвети за основно управление на бизнеса. Амина участва активно в обществени събития, организирани от центъра, където показва и продава своите творения. Това не само ѝ позволи да генерира допълнителен доход, но и да се интегрира по-добре в местната общност и да сподели своята култура. Благодарение на проекта Амина е успяла да създаде свой шивашки бизнес, да увеличи доходите си и да се почувства по-уверена и овластена в новия си живот в Германия. Сега тя проучва възможностите да разшири бизнеса си и да допринесе допълнително за социалната структура на своята общност.

Решение/ Резултат: След успешно завършване на програмата за обучение по немски език и професионални умения и получаване на психосоциална подкрепа за справяне с минала травма, Амина решава да се съсредоточи върху страстта си към шиенето. С микрокредита, получен чрез проекта, тя успя да създаде своя собствена работилница за производство на традиционни сирийски дрехи, адаптирани към местния пазар. Амина нае малко пространство за своята работилница и се снабди с необходимите шевни машини и материали. Тя започва да проектира и произвежда уникални облекла, съчетаващи традиционни сирийски елементи с местни тенденции. Тя участва в местни панаири и пазари, организирани от общността и ресурсния център, където излага и продава своите творения. Реакцията беше положителна, тъй като много хора оцениха качеството и автентичността на нейната работа. С течение на времето бизнесът на Амина се разраства. Тя нае местен асистент, за да помогне с шиенето и управлението на работилницата. В допълнение, тя започва да приема запитвания по поръчка и разширява продуктовата си линия, за да включва аксесоари и текстилни декорации. Амина стана уважавана фигура в местната общност. Тя активно участва в културни събития и си сътрудничи с други местни предприемачи в обществени инициативи.

Ключови изводи: Всеобхватните програми за овластяване на жените мигранти и бежанци са от съществено значение за тяхната успешна интеграция. Обучението по езикови и работни умения, психосоциалната подкрепа и достъпът до икономически ресурси са от основно значение за подобряване на тяхната автономност и благосъстояние. Активното участие в общността и признаването на техния културен принос засилва социалната им интеграция. Сътрудничеството между държавните сектори, неправителствените организации и гражданското общество е от решаващо значение за разработването на политики, които са приобщаващи и чувствителни към културното и половото многообразие. Този подход е от полза не само за жените мигранти и бежанци, но също така обогатява и разнообразява приемащите общности.

2. Анализ на въздействието на разселването върху идентичността

Принудителното разселване има дълбоко и многостранно въздействие върху културната идентичност на жените мигранти и бежанки.

Когато лица или групи лица са принудени да напуснат домовете си или местата на обичайно пребиваване поради фактори извън техния контрол и които застрашават техния живот, безопасност или благополучие, това се нарича принудително разселване. Принудителното разселване принуждава жените мигранти и бежанки да напуснат своите общности, традиции и позната среда. Тяхното чувство за културна принадлежност и приемственост може да бъде засегнато от чувство на загуба и носталгия, причинени от тази раздяла.

Жените мигрантки и бежанки често трябва да реконструират своята идентичност в процеса на адаптиране към нова страна. Създаването на нова идентичност от жени мигранти и бежанки след принудително разселване е сложен процес, включващ набор от лични, социални, културни и правни фактори:

Лични фактори:

- Начинът, по който жените възприемат и възстановяват своята идентичност, е повлиян от индивидуалния опит преди разселването, като образование, работа и семейни роли, и преживявания по време на изселването, като травма и загуба.
- Устойчивостта, личният капацитет за адаптиране и справяне с предизвикателствата, както и стремежът към самостоятелност при вземането на решения и действията са от съществено значение за процеса на възстановяване.
- Личното самовъзприятие, повлияно от начина, по който виждат и се отнасят към себе си в нова среда, играе важна роля при формирането на тяхната идентичност.

Социални фактори:

- Начинът, по който местната общност ги приема и желае да ги интегрира, оказва голямо влияние върху процеса на адаптиране и възстановяване на тяхната идентичност.

- Социалните и културни очаквания за това какво означава да си жена в новото общество може да предизвикат или засилят предишната им идентичност и самовъзприятие.
- Наличието и качеството на социалните и общностните мрежи влияят върху способността за създаване на значими връзки и намиране на емоционална и практическа подкрепа.

Културни фактори:

- Говоренето на езика на приемащата страна помага за интегрирането, за да изразите и разберете значими културни и социални аспекти.
- Начинът, по който жените изграждат своята идентичност в мултикултурен контекст, се влияе от способността им да разбират и приемат нови културни норми, като същевременно запазват и ценят своите собствени.

Правни фактори:

- Способността да се упражняват законни права (като работа, образование и здравеопазване) и достъпът до икономически ресурси са от съществено значение за автономността и способността да се вземат решения, които засягат тяхната идентичност.
- Способността за възстановяване на живота и идентичността в нова страна се влияе от способността за намиране на подходяща и стабилна работа.

Как да насърчим интеграцията, автономията и благосъстоянието на жените мигранти и бежанки?

Изображение 6. Жена в син хиджаб, седнала върху кафяв и бял текстил
Източник: Canva.

От съществено значение е да се обърне внимание на редица области на подкрепа, които насърчават интеграцията, автономията и благосъстоянието на жените мигранти и бежанки, които са принудени да създадат нова идентичност поради принудително разселване. Ето три възможни решения за справяне с този проблем:

1. Създайте програми, които не само предоставят основна помощ като жилище и медицински грижи, но също така осигуряват психосоциална и емоционална подкрепа за укрепване на устойчивостта на жените мигранти и бежанки. Такива програми включват дейности, които насърчават социалната и общностната свързаност, специализирана травма терапия и семинари за самочувствие и умения за справяне. Това би им помогнало да възвърнат своята културна и лична идентичност в нова среда.
2. Разработете образователни програми, които насърчават изучаването на местни езици и межкултурното разбирателство. Това ще позволи на жените да изразят и запазят своята културна идентичност и ще подобри интеграцията си в приемащото общество. Научете ги.
3. Признаване и адресиране чрез политика на уникалните нужди на жените мигранти и бежанки. Това включва премахване на законови и административни бариери, които възпрепятстват равния достъп до законни права като работа, образование и здравеопазване. Чувствителните към пола политики трябва също така да вземат предвид социалните и културни очаквания, които могат да повлияят отрицателно на самовъзприемането и идентичността на тези жени, като насърчават приобщаваща и приемлива среда.

Пример 1:

Жилищната програма ([refugeehousingsolutions](#)) за жени мигранти и бежанки в Германия е изключителен пример за реална програма, осигуряваща жилища за жени мигранти и бежанки в Европа. Програмата, инициирана от **Arbeiterwohlfahrt (AWO)** в сътрудничество с град Берлин и други организации, има за цел да осигури жилища за жени бежанки и мигранти, които са изправени пред специфични предизвикателства поради техния пол и мигрантски статус.

Целта на проекта е не само да осигури безопасно и стабилно жилище, но и да предостави цялостна подкрепа, за да помогне на тези жени да се интегрират в германското общество. Това включва образователни и културни програми, съобразени с индивидуалните нужди на всяка жена, правни и психологически консултации и помощ при намиране на работа.

Този цялостен подход не само отговаря на непосредствената нужда от жилище, но също така помага на жените мигранти и бежанки да изградят отново живота си в нова и често непозната среда. В Европа изпълнението на програми като тази е от съществено значение, тъй като асимилацията на мигранти и бежанци остава голямо предизвикателство, особено за уязвими групи като жени с непридружени деца.

Като насърчават социалното сближаване и межкултурното разбирателство, тези проекти подобряват по-широката общност.

Пример 2:

Проектът „Жени за жени мигрантки и бежанки“ в Обединеното кралство е изключителен пример за програма, която предоставя психосоциална и емоционална подкрепа на жени мигрантки и бежанки в Европа. Тази организация се фокусира основно върху жените бежанци и търсещи убежище, като им осигурява безопасна среда, където могат да получат цялостна подкрепа.

Проектът предлага набор от услуги, насочени към подобряване на устойчивостта и емоционалното благополучие на жените. Тези услуги включват емоционално консултиране, индивидуална и групова терапия, семинари за овластяване, социални и емоционални умения и културни и развлекателни дейности.

„Жените за жените бежанки“ не само предоставят пряка подкрепа, но също така насърчават правата на жените бежанци и търсещи убежище, като докладват за техните специфични преживявания и предизвикателства. Организацията работи с други, за да промени обществените политики и практики, които засягат жените бежанци, като се вслушва в техните гласове и задоволяване на техните нужди.

Програми като тази са от решаващо значение, защото признават, че бежанките и жените, търсещи убежище, могат да се изправят пред сложна травма, социална изолация и емоционален стрес поради миналия си опит и предизвикателствата на адаптирането към нова среда. В допълнение към подобряването на тяхното психично здраве и благосъстояние, получаването на адекватна психосоциална подкрепа им помага да изградят отново живота си и да участват активно в обществото.

Други европейски страни също прилагат подобни програми чрез неправителствени организации (НПО), организации в общността и служби за психично здраве, насочени към посрещане на психосоциалните нужди на жените мигранти и бежанци.

Още примери:

Каритас Австрия, международно призната благотворителна организация, управлява няколко приюта и програми за подкрепа за жени мигранти и бежанки в Австрия. Тези приюти предлагат не само безопасно настаняване, но и цялостни услуги, включително психологическо и емоционално консултиране, групи за подкрепа, семинари за умения и правна помощ. Каритас Австрия признава специфичните нужди на жените мигранти и бежанци, като осигурява безопасна среда, в която те могат да изградят отново живота си и да получат необходимата подкрепа за преодоляване на травми и емоционални трудности.

Норвежкият Червен кръст има програми, посветени на здравето и овластяването на жените мигранти и бежанки. Тези програми включват цялостни здравни услуги, вариращи от пренатални грижи до психично здраве и емоционална подкрепа. В допълнение към медицинските грижи, Червеният кръст предоставя програми за овластяване, които включват образователни семинари, консултиране за социални и икономически умения и групи за емоционална подкрепа. Тези услуги са предназначени да укрепят капацитета на жените мигранти и бежанци да се интегрират в норвежкото общество и да подобрят общото им благосъстояние.

3. Зачитане и признаване на различни среди

Според литературата въпросът за зачитането и признаването на различния произход на жените имигранти и бежанки е широк и обхваща много аспекти.

Разнообразието на произхода се отнася до разнообразието от културен, етнически, национален и географски произход и опит на индивидите в общността, организацията или обществото. Тази хетерогенност може да се прояви по няколко начина:

- Културен: Разлики в обичаите, традициите, езиците, ценностите и културните практики.
- Етническа принадлежност: Разнообразие от расови и етнически групи, всяка със собствена идентичност, история и опит.
- Национален: Хора, живеещи в различни страни и с различна национална история, политически и икономически системи и социален контекст.
- Географски: Разлики, основани на различни региони или места на произход в една и съща страна или континент.

Разнообразието от опит е от полза за общностите и организациите, защото предоставя разнообразие от гледни точки, концепции и решения на проблемите. Улеснява иновациите, креативността и взаимното разбирателство. Освен това интегрирането на различни гледни точки и опит може да доведе до по-справедливи решения, отразяващи по-добре многообразието на обществото като цяло.

Забележителен пример за жена имигрант и бежанец, която е оказала значително влияние в осиновената си страна, е Илхан Омар.

Изображение 7. Илхан Омар
Източник: Google.

Илхан Омар е родена на 4 октомври 1982 г. в Могадишу, Сомалия. Поради гражданската война в Сомалия семейството ѝ напуска страната, когато тя е на осем години. Те живеят в бежански лагер в Кения в продължение на четири години, преди да бъдат преселени в САЩ през 1995 г. Те се установяват в Минеаполис, Минесота.

Омар посещава държавния университет на Северна Дакота, където завършва със степен по политически науки и международни изследвания.

Тя започва политическата си кариера като обществен организатор и ръководител на кампании. През 2016 г. тя беше избрана в Камарата на представителите на щата Минесота, като стана първата сомалийско-американска жена, избрана в щатски законодателен орган в Съединените щати.

През 2018 г. Илхан Омар беше избран в Камарата на представителите на САЩ, представлявайки 5-ти конгресен окръг на Минесота. Тя е една от първите две мюсюлманки (заедно с Рашида Тлаиб), избрани в Конгреса на САЩ и първата жена от сомалийски произход, направила това.

Илхан Омар е била вокален защитник на редица прогресивни политики, включително имиграционната реформа, икономическата справедливост, реформата на полицията и правата на бежанците. Като една от първите мюсюлманки в Конгреса, тя работи за увеличаване на представителството и включването на различни общности в американската политика.

- • • Илхан Омар е вдъхновяващ пример за това как един бежанец може да преодолее големи несгоди и да даде значителен принос за своята осиновена страна, като се застъпва за правата на малцинствата и насърчава социалната справедливост и равенство. Нейната история подчертава смелостта и издръжливостта на бежанците и способността им да обогатяват обществата, към които се присъединяват.

Изображение 8. Малала Юсафзай
Източник: Google.

Друг важен пример за жена имигрант и бежанец, която е оказала значително влияние, е Малала Юсафзай.

Малала Юсафзай е родена на 12 юли 1997 г. в Мингора, в долината Сват, Пакистан. От ранна възраст Малала се застъпваше за образованието на момичетата в своя регион, който беше под контрола на талибаните, които забраниха образованието на момичетата. През 2012 г., когато е на 15 години, Малала е нападната и тежко ранена от талибани заради активизма си.

След атаката Малала е прехвърлена в Обединеното кралство за напреднало медицинско лечение. Установява се в Бирмингам, където продължава образованието си. Малала продължи активизма си от Обединеното кралство, съосновавайки **Malala Fund**, организация с нестопанска цел, която се застъпва за образованието на момичетата по света. През 2014 г., на 17-годишна възраст, Малала стана най-младият човек, получил Нобелова награда за мир, като признание за нейната борба срещу потискането на децата и младите хора и за правото на всички деца на образование.

- • • Малала Юсафзай използва своята глобална платформа, за да се застъпва за правото на образование, особено за момичетата. Тя е говорила на Общото събрание на ООН и е работила неуморно за насърчаване на политики, които подкрепят образованието и правата на жените. Тя посещава Оксфордския университет, където учи философия, политика и икономика, завършва през 2020 г.

- • • Малала Юсафзай е световен символ на борбата за образование и права на момичетата. Нейната история подчертава не само смелостта и издръжливостта, но и влиянието, което бежанците могат да окажат върху света, насърчавайки положителната промяна и защитавайки човешките права, където и да са принудени да мигрират.

След като прочетете тези случаи, може да се чудите как е възможно да се обърне внимание на множеството видове дискриминация, пред които са изправени тези жени. Междусекторният подход е ключов инструмент за разбиране на сложната и многостранна динамика на потисничеството и за работа за по-справедливо и справедливо общество.

Междусекторният подход е аналитична перспектива, която разглежда как различни социални категории и системи на потисничество, господство или дискриминация влияят върху преживяванията на хората. През 80-те години на миналия век ученият Кимбърле Креншоу популяризира концепцията, като първо я приложи към изследването на половата и расовата дискриминация.

Интерсекторността признава, че хората не са потиснати в изолация или чрез един аспект на тяхната идентичност. От друга страна, различни идентичности, като пол, раса, класа, сексуална ориентация и увреждане, си взаимодействат и генерират отличителни преживявания на дискриминация и привилегия.

Междусекторният подход:

- Признава, че хората могат едновременно да принадлежат към няколко маргинализирани групи и че човешката идентичност е сложна и множествена.
- Някои системи на власт, като расизъм, сексизъм, хомофобия, ксенофобия и класовизъм, работят заедно.
- Той се стреми да разбере как те взаимодействат и засягат живота на хората по определени начини, вместо да изучава само идентичности или форми на потисничество.
- Целта е да се насърчи по-голяма справедливост и социална справедливост чрез признаване и справяне със сложността на преживяванията на хората в множество контексти на дискриминация и привилегии.

НАКРАТКО

Четейки този раздел, учениците ще изследват уникалните проблеми на жените мигранти и бежанки, които се сблъскват с различни форми на насилие и препятствия. Миграцията води до промяна на тяхната културна и лична идентичност и много от тях трябва да се адаптират към нови ситуации и работни места. Законовите и езиковите ограничения могат да увеличат тяхната уязвимост към малтретиране и експлоатация, което може да окаже влияние върху тяхната интеграция и достъп до възможности за работа и образование. За да се подобрят условията им на живот и да се овластят в приемащите общности, от съществено значение е да се насърчават чувствителни към пола миграционни политики и всеобхватни програми за подкрепа.

ХРАНА ЗА РАЗМИСЪЛ

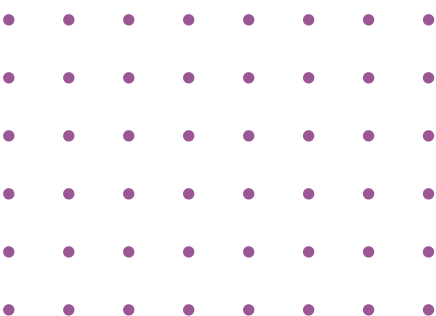
- Кои са основните бариери, пред които се изправят жените мигранти и бежанки, когато се интегрират в ново общество?
- Какъв вид приобщаващи политики са необходими за справяне със специфичните нужди на жените мигранти и бежанки?
- Как гражданското общество може да повлияе на създаването на по-приобщаващи и справедливи политики за тези жени?

САМООЦЕНКА

- Кой от следните фактори НЕ е споменат като конкретно предизвикателство, пред което са изправени жените имигранти и бежанки в процеса на интеграция?
 - Езикови бариери, които възпрепятстват достъпа до услуги и възможности.
 - Липса на признаване на професионалните им качества.
 - Здравни проблеми, свързани с инфекциозни заболявания в страните им на произход.
- Кое от следните действия може да помогне на жените мигранти и бежанки да възстановят своята културна идентичност след принудително разселване?
 - Осигурете само основна помощ като жилище и медицински грижи.
 - Създайте програми, които включват психосоциална подкрепа, консултиране при травми и семинари за самочувствие.
 - Ограничете достъпа до възможности за образование и работа в приемащата страна.
- Какъв е един от ключовите принципи на междусекторния подход за справяне с множеството форми на дискриминация, пред които са изправени жените мигранти и бежанци?
 - Признава, че хората могат да принадлежат само към една маргинализирана група в даден момент.
 - Той разглежда как различните форми на потисничество си взаимодействат и влияят на преживяванията на хората.
 - Пренебрегва значението на културното и етническо многообразие в обществото.

РАЗДЕЛ 3: СЪЗДАВАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩА И ЧУВСТВИТЕЛНА КЪМ КУЛТУРАТА УЧЕБНА СРЕДА

ВЪВЕДЕНИЕ

В днешния свързан и забързан свят е наистина важно да се съсредоточите върху създаването на приобщаваща и културно чувствителна учебна среда. Тъй като обществото ни става все по-разнообразно, от съществено значение е образователните институции да се адаптират и да гарантират, че всеки има равен шанс да учи. Този модул разглежда задълбочено елементите, необходими за изграждането на този вид среда в различни образователни среди. Той изследва значението на приобщаването в образованието, предлага ефективни стратегии за създаване на подкрепяща и приобщаваща класна стая, която уважава всички ученици, и засилва необходимостта от гъвкавост при задоволяване на разнообразните нужди на учащите, особено в областта на образованието за възрастни.

Този модул се надява да ви предостави полезно, стъпка по стъпка ръководство за създаване на гостоприемна, културно приобщаваща класна стая, която приема и празнува различията и ги използва за подобряване на обучението в класната стая. Той разглежда три основни подзаглавия: разбиране на културната компетентност, създаване на уважителна среда в класната стая и адаптиране на вашите методи на преподаване, за да отговарят на различни нужди на вашите обучаеми. Модулът изследва значението на самосъзнанието във вашата преподавателска практика, вашето разбиране за културна оценка и предлага съвети за персонализирани подходи за създаване на положителни преживявания, които насърчават вашите обучаеми по пътя им към успеха. Ще ви покаже практически стратегии и ще разгледа казуси, за да ви помогне да насърчите уважението, приобщаването и равенството във вашата класна стая, с надеждата да стимулира участието на учениците и да ви помогне да подобрите резултатите от обучението в приобщаваща среда.

Този модул е важен, защото ви помага да създадете приобщаваща учебна среда в днешната бързо нарастваща разнообразна глобална среда. Ще научите за културната компетентност: какво означава това и какви стратегии можете да използвате във вашата собствена среда, което ви позволява да анализирате собствената си практика и какво въздействие може да има това върху другите във вашата класна стая. Това ще ви помогне да разберете, че културната компетентност трябва да бъде включена в по-широката учебна програма, като предоставя на вас и другите жизненоважни умения и знания, от които се нуждаете, за да насърчите безопасна среда за учене.

При попълването на този модул се надяваме, че ще разберете как да коригирате преподаването си, за да посрещнете различните нужди на обучаемите. Надяваме се, че това ще насърчи вашите ученици да станат по-ангажирани в ученето и ще повиши академичния им успех. Модулът започва с разглеждане на значението на културната компетентност в образованието: какво е това и как го демонстрирате, след което ще проучим създаването на уважителна класна стая за всички и ще разгледаме стратегии за адаптиране на вашите собствени методи на преподаване, за да посрещнете нуждите на различните учащи и да се уверите, че насърчавате други учащи да възприемат това разнообразие. Ще намерите много примери и казуси, които да ви помогнат да разберете и контекстуализирате всяко подзаглавие. Има дейности „Храна за размисъл“ за обмисляне на нещата и възможности за самооценка, плюс допълнителни ресурси, ако искате да проучите темата по-нататък.

До края на този модул ще можете да:

- Разпознавате важността на самосъзнанието, културното оценяване и уважението при създаването на приобщаваща учебна среда.
- Прилагате практически стратегии и техники за създаване на уважителни и приобщаващи класни стаи, като адаптирате методите на преподаване, за да посрещнете разнообразните нужди на обучаемите.

1. Разбиране на културната компетентност в образованието

Що се отнася до образованието за възрастни, културната компетентност играе важна роля в днешната класна стая. Става въпрос за гарантиране, че вашата класна стая е безопасна, приветлива, насърчаваща среда за всички да учат, независимо от културата, произхода, пола или нуждите, и става въпрос за застъпничество за всички и да обучавате всички във вашата класна стая да приемат разнообразието. Накратко, всичко е свързано със създаването на приобщаващо и справедливо преподаване и учене. Културната компетентност не е просто толериране на различни култури - става въпрос за истинско разбиране и оценяване на разнообразните културни идентичности и преживявания на обучаемите във вашата класна стая. Всеки обучаем носи богатство от култура и перспективи, които наистина могат да обогатят вашата класна стая и да направят преподаването и ученето много по-интересно.

Ако прегърнете културното многообразие, вие създавате класна стая, която приветства и празнува различията, правейки цялото изживяване по-ценно. Възприемането на многообразието и използването на културен опит и различни гледни точки във вашето преподаване насърчава вашите обучаеми да видят себе си и своята култура отразени в преподаването и ученето, което им дава чувство за принадлежност и овластяване. Като използвате стратегии и методология за преподаване, които отразяват и зачитат различните начини на учене, можете да подобрите ангажираността на обучаемите.

Културната компетентност не е важна само в средата на класната стая, тя трябва да включва вашето взаимодействие с вашите обучаеми и в случая на „Възрастни в риск“ с техните грижещи се лица или с местната общност. Като уважавате културните традиции и ценности на вашите обучаеми и техните семейства, можете да развиете обогатяващи взаимоотношения, основани на взаимно уважение, помагайки на вашите обучаеми да постигнат успех. При разработването на ясни връзки между ежедневието и ученето в класната стая обучаемите ще се чувстват по-уважавани и подкрепяни.

Решаващата културна компетентност ни събужда за начина, по който пристрастията и дискриминацията могат да се превърнат в институционална практика. Трябва да сме наясно как нашите собствени политики и вътрешни организационни процедури могат да изключат някои хора, трябва да се застъпваме за това да направим нашите настройки справедливи. И така, как да направим това? Можем да използваме стратегии за преподаване, които обхващат културен произход и ценности, трябва да планираме учебна програма, която включва всички и да предизвика наученото поведение от предишни класове.

Културната компетентност не е просто „крайна цел“; това е непрекъснато пътуване на растеж, лично и професионално развитие. Това означава да осъзнаете, че понякога ще се чувствате неудобно, че винаги трябва да предизвиквате и поставяте под въпрос предположенията и трябва да приветствате сложностите, които идват с различни културни среди. Можем да развием уменията, от които се нуждаем, за да дадем възможност на всички учащи, независимо от техния произход.

В заключение, културната компетентност е от първостепенно значение в образованието. Става дума за създаване на справедливи, приобщаващи и овластяващи среди за учене. Когато се потапяме в културната компетентност, ние празнуваме опита на нашите обучаеми и развиваме подхранващи професионални взаимоотношения. По същество, това гарантира, че всеки се чувства уважаван и ценен.

Изображение 9. Източник: Pexels/Кредити: Fauxels

1.1 Културни различия и културна компетентност

Нека да разгледаме как културните различия могат да повлияят на комуникацията и на свой ред как разнообразният обучаем се държи и запазва преподаването в класната стая.

Ако разбием културната компетентност, разбираме, че всичко е въпрос на самоанализ и реализация. Ако сте честни и проучите собствените си мнения, склонности и пристрастия, може да видите, че като ги идентифицирате и разберете, бихте могли да подобрите взаимодействието си с обучаемите във вашата класна стая. Става дума за желание да научите за различни култури, обичаи, традиции и да видите как можете да ги използвате като възможности за обогатяване.

Стилове на общуване: Както знаем, културните обичаи и ценности могат да повлияят на начина, по който общуваме, например езика на тялото, интонацията и други визуални знаци. Неразбирателства между различните културни среди на учащите, техните връстници и учители могат да възникнат, когато тези различия не се вземат под внимание. Например: Представете си, че задавате въпрос в клас и очаквате незабавен отговор. Някои ученици, които идват от култура, която може да цени внимателното обмисляне, преди да говорят, може да останат мълчаливи, докато не бъдат разгледани всички аспекти или друг член на класа не говори първи. Други от друга култура може да отговорят бързо. Като учител може да очаквате бързи отговори, защото това е норма във вашата културна среда, където настоятелността и бързата реакция се уважават. Но учащите от други култури, които ценят уважението към авторитета и по-обмисления подход, могат да приемат нещата по различен начин. Може би смятат, че въпросът се нуждае от сериозно разглеждане или им е неудобно да отговарят, без да са избрани да отговорят лично.

Може да изтълкувате погрешно мълчанието като липса на знания, увереност или интерес към темата, това може да ви накара да се почувствате разочаровани, а обучаемият може да се чувства неразбран или изключен, ако избраният от него стил на общуване не се зачита в класа.

Владеене на език: Неговорещите езици може да имат трудности да се разберат или да разберат сложни концепции и език. Тези бариери наистина могат да затруднят учащите се да изразят себе си или да демонстрират разбиране, това може да бъде разочароващо и да повлияе на обучението им. Например, представете си, че имате международен студент. Трудно е да се присъедини към дискусии в клас и отнема много време, за да научи по-трудни концепции поради езиковите си умения. Може да се чувства засрамен, обезсърчен и изолиран в клас, което да повлияе на увереността в академичните му способности. Може да не се чувства уверен, когато задава или отговаря на въпроси, което може да окаже влияние върху ученето и задържане на преподаването както в клас, така и при работа по задачи.

Социални практики и културен етикет: Разликите в ежедневно социално поведение могат да имат голямо влияние върху поведението в класната стая. В клас със смесица от обучаеми от различни култури вероятно ще има разлики в начина, по който учениците си сътрудничат или взаимодействат. Например, един ученик може да е свикнал да се подчинява на хората с власт и може да не се чувства комфортно да ги предизвиква, но друг ученик може да цени равенството и ще очаква да оспори всяка неравностойна динамика на властта. Тези различни гледни точки могат да провокират недоразумения и евентуално някакъв конфликт в класната стая, възпрепятствайки сътрудничеството и засягайки работните взаимоотношения.

Жизненоважно е да сте наясно с културните различия в класната стая и да се опитате да се уверите, че има равнопоставено поле за игра, където всеки да се чувства включен.

Предпочитания за учене: Културните влияния на хората могат да окажат влияние върху предпочитаните от тях стилове на учене в класната стая или как реагират на практиките на преподаване. Някои култури отдават по-голямо значение на запаметяването на ученето и предпочитат учене, ръководено от учители, други ценят практиките на критично мислене и съвместното изследване. Тези разлики могат да бъдат отразени в начина, по който учащите се ангажират с вашите стратегии за преподаване и учебните ресурси, които използвате. Например: Представете си класна стая с учащи от различни култури. Когато започне урок за древни цивилизации, лекторът открива, че обучаемите демонстрират различни нива на ангажираност, което според тях се дължи на различния културен произход в класа. Някои обучаеми предпочитат структурирано, ръководено от учител обучение и са страхотни в ученето и припомнянето на факти, докато други обучаеми реагират по-ефективно на кинестетични практически дейности и групови дискусии, за да разберат наистина наученото. Тези разлики могат да доведат до разлики в нивата на ангажираност от страна на обучаемите и общите постижения в класа. Ако учителят не е наясно с

- разликите, той може случайно да изключи някои ученици. За учителите е важно да използват стратегии за диференциация, за да отговорят на предпочитанията за учене на всички обучаеми и да създадат справедлива и приобщаваща класна стая.

- **Очаквания и ценности:** Културните различия също могат да повлияят на това колко учениците ценят постиженията и успеха в образованието.

В разнообразна класна стая може да забележите, че някои учащи са наистина мотивирани да постигат високи резултати в училище, защото тяхната култура вярва, че образованието е ключът към успеха в дългосрочен план. От друга страна, може да имате обучаеми от култури, които ценят други форми на постижения, като професионални пътеки и умения или семейни/домашни отговорности, пред академичните постижения. Тези разлики могат значително да повлияят на това колко мотивирани са вашите обучаеми и колко ценят постиженията в класната стая. Разпознаването и разбирането на културните различия е от изключителна важност за учителите. Помага ви да създадете приобщаване в класната стая и да осигурите подкрепяща култура за всички.

Дъблински колеж за обучение на възрастни

Описание: Културната компетентност помага на преподавателите да преодолеят пропастта между разнообразния културен опит на учениците и училищната среда, като по този начин подобряват академичните и социалните резултати на учениците. Този симулиран казус разглежда прилагането на инициатива за културна компетентност в разнообразно учебно заведение за възрастни, като подчертава предизвикателствата, стратегиите и резултатите, свързани с тази инициатива.

Сценарий: Дъблинският колеж за обучение на възрастни е въображаем колеж, разположен в оживен градски район на града, който обслужва студентско население, което е много разнообразно по отношение на етническа принадлежност, пол, език и социално-икономически произход. Ръководството на центъра забелязва значителни различия в академичните постижения и ангажираност сред различните групи ученици. Например пътешествениците/ромите и сирийските ученици се представяха по-слабо в сравнение с ирландските и азиатските си връстници и имаше чести случаи на културни недоразумения, водещи до конфликти.

В отговор центърът реши да приложи програма за културна компетентност, насочена към създаване на по-приобщаваща и подкрепяща централна среда. (Адаптирано от **Global Learners Institute. (2024).** Културна компетентност в класната стая: Казус от образованието за възрастни. Global Learners Institute.)

Решение/ Резултат: 1. Професионално развитие на преподавателите: Педагозите преминаха обучение по културно съзнание, стилове на общуване и приобщаващо преподаване.

Обучението обхващаше как да разпознаваме и да се адаптираме към различни стилове на комуникация и как да подкрепяме обучаеми с различни нива на владение на езика. В резултат на това те бяха по-добре подготвени да създадат приобщаваща учебна среда, адаптираща се към различните културни нужди.

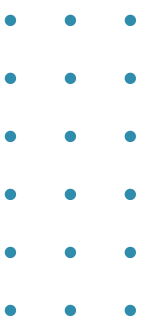
2. Подкрепа за владение на език: Признавайки разнообразните езикови умения сред учениците, центърът внедри допълнителна подкрепа за изучаващите английски език (ELL). Това включваше двуезични помощници, уроци по специфични езици и двуезични учебни материали. Този подход помогна на учениците от ELL да се ангажират по-пълноценно в своето образование и подобри техните академични резултати.

3. Културно подходяща педагогика: Учебната програма беше адаптирана, за да включва различни гледни точки, материали и методи на преподаване, които отразяват културния произход и предпочитанията за учене на обучаемите. Например часовете по литература включваха произведения на автори от различни култури, а часовете по история представяха множество гледни точки към исторически събития. Това направи учебната програма по-ангажираща и подходяща за учащите, помагайки им да видят стойността на собствения си културен опит в своето образование.

4. Обръщане към социалните норми и ценности: Центърът организира културни събития и семинари, където студентите и служителите могат да научат взаимно за културните норми и ценности. Тези събития насърчават взаимното уважение и разбирателство, намалявайки културните конфликти. Освен това центърът установи ясни насоки, които зачитат и приспособяват различни културни практики и ценности, като дрес кодове и празници.

Ключови изводи:

- Адаптиране към стиловете на общуване: Разбирането и адаптирането към различни стилове на общуване е от решаващо значение за ефективното взаимодействие в разнообразна образователна среда.
- Подкрепа за владение на език: Осигуряването на целенасочена подкрепа за ученици с различни нива на владение на езика гарантира, че всички ученици имат достъп до учебната програма и пълноценно участие в дейностите на центъра.
- Включване на културно подходяща педагогика: Интегрирането на разнообразни културни перспективи и методи на преподаване в учебната програма повишава ангажираността и постиженията на обучаемите, като прави обучението по-подходящо и приобщаващо.
- Овластяване чрез гласа на ученика: Създаването на платформи за обратна връзка дава възможност на учащите да участват активно в оформянето на своята образователна среда, развивайки чувство за собственост и принадлежност.
- Уважение към социалните норми и ценности: Признаването и приемането на различни социални норми и ценности в центъра насърчава уважението, намалява конфликтите и създава по-положителен и приобщаващ училищен климат.

2. Създаване на уважителна и приобщаваща класна стая

В този раздел ще разгледате създаването на класна стая, в която уважението и приобщаването в образованието на възрастни са в основата на средата за преподаване и учене. Много е важно в настоящия разнообразен образователен климат да се гарантира, че всеки обучаем се чувства уважаван и включен. Този раздел ще ви предостави полезни практически съвети и стратегии за създаване на класна стая, в която всеки обучаем се чувства подкрепен и ценен.

2.1 . Разбиране на уважението и включването в образованието на възрастни

Учениците се отличават и могат да учат по-ефективно, когато се чувстват включени като част от клас, където уважението е на преден план. Положителният етос в класната стая увеличава ангажираността на обучаемите и повишава мотивацията на групата. Наличието на разнообразен културен произход в микса води до по-интересни обогатяващи дискусии и по-разнообразни мнения и гледни точки. Когато целият клас взаимодейства с уважение, това създава усещане за сплотеност и общност, което е от ключово значение за подкрепяща учебна среда.

• • • Ключови компоненти на уважителна и приобщаваща класна стая

- Разпознаване и възприемане на културните различия на учащите:
Разпознаването и възприемането на културни различия като вярвания, пол, социален произход, език, възраст и житейски опит е много важно. Той гарантира, че всички ваши учаци имат равен достъп до ресурсите на класа и участие. Важно е да използвате преподаване, отговарящо на културата, например адаптиране на методи на преподаване и използване на диференциация, за да посрещнете разнообразните нужди на всичките си обучаеми.
- Насърчаване на уважение и приобщаване в класната стая
 - Стили на комуникация

Активно слушане: Наистина слушайте обучаемите си в класната стая и проявявайте истински интерес към това, което казват, потвърждавайте думите им, като кимате, перифразирате и им давате време да говорят, без да ги прекъсвате и слушате, без да осъждате съпричастно. Използвайте рефлексивни техники за слушане, за да ви помогнат да ги разберете, например можете да перифразирате и обобщите казаното или да разширите разговора, като използвате отворени въпроси.

Ясен и приобщаващ език: Вместо да използвате технически език и сложни термини, използвайте кратък, ясен език, който е приобщаващ за всички обучаеми, независимо от пола, културата или социалния произход. Трябва да се уверите, че сте взели предвид контекста, възрастта, способностите и образователното ниво на вашите обучаеми, когато избирате своя език.

Невербална комуникация: Винаги вземайте предвид езика на тялото и изражението на лицето си, когато общувате с обучаемите. Опитайте се да покажете уважение и откритост, опитайте се да сте наясно с културните различия, когато участвате в невербални взаимодействия с тях.

Поддръжка за хора, които не говорят роден език: Винаги е разумно да се обмислят алтернативни ресурси за различни неща за обучаемите, като инструменти за превод (google translate и т.н.), двуезични асистенти за поддръжка и опростени текстове за хора, които не говорят роден език.

Визуални помощни средства: Картини, постери, карти с визуални подсказки, диаграми и видеоклипове са безценна помощ, за да помогнете на вашите обучаеми да разбират и общуват по-ефективно.

Темпо: Важно е, когато планирате урока си, да имате предвид скоростта и темпото на вашата комуникация, трябва да вземете предвид времето за обработка на размисъл и разбиране, за да се осъществи комуникацията ви с различни обучаеми, трябва да сте търпеливи и да избягвате прибързани разговори.

- • • • Културна чувствителност:

- • • • Познаване на културата: Вашият клас ще бъде от полза, ако отделите време, за да се образовате относно културния произход на вашите обучаеми, включително техните социални практики, традиции, вярвания, ценности и предпочитани стилове на общуване.

- • • • Културен обмен с връстници: Предвидете време във вашето планиране, за да насърчите вашите учащи да споделят своите културни традиции и опит, за да насърчите взаимното уважение и да намалите конфликтите или недоразуменията.

Планирайте приобщаваща учебна програма: Когато планирате вашите класове, опитайте се да интегрирате различни гледни точки във вашите учебни материали и примери, когато е възможно.

Използвайте различни методи на преподаване: Използвайте комбинация от лекции, групова дейност, практически дейности, базирано на проекти обучение, сценарии от реалния живот и технология, за да отговаряте на стиловете на учене на VARK.

Преподаване, ориентирано към обучаемия: Когато е възможно, опитайте се да базирате преподаването си около интересите и опита на вашите обучаеми, това ще обогати техния опит в ученето.

Механизми за обратна връзка: Трябва да планирате редовни сесии за обратна връзка от обучаемите относно вашите методи на преподаване и динамиката на класната стая и да използвате това, за да информирате бъдещото си планиране.

Създайте ясни очаквания и ценности в класната стая: Трябва да установите и съобщите ясни правила и очаквания за поведение и участие в класа, като се уверите, че те са приобщаващи, подходящи за нивото и способностите на класа и уважават всички ваши обучаеми.

Моделирайте уважително поведение: Винаги трябва да давате пример на вашите обучаеми, който да възпроизвеждат. Трябва да моделирате уважителни ангажименти и приобщаване в собственото си поведение по всяко време и да предизвиквате и адресирате случаите на неуважително поведение.

Управление на разрешаването на конфликти: Трябва да използвате умения за посредничество при конфликти, които могат да възникнат от културни недоразумения, и да насърчавате подход за решаване на проблеми, който зачита всички гледни точки. Използвайте ефективна комуникация за открити, уважителни разговори, които образуват всички в класа.

2.2. Прилагане на стратегии в класната стая

Изграждане на приобщаваща среда

Използване на приобщаващ език: Важно е да използвате език, който зачита индивидуалността, предпочитанията и културния произход на всички ваши обучаеми. Вместо „момчета и момичета“ или „дами и господа“, можете да използвате термини като „ученици“ или „всички“. Например кажете „Добро утро на всички“.

Равно представителство: Трябва да се уверите, че вашите учебни материали са представителни за разнообразието на вашите обучаеми. Например, можете да използвате казуси, които представят обучаемите във вашия клас.

Осигуряване на достъпност: Трябва да гарантирате, че всички учебни материали и дейности в класа са достъпни за ученици с увреждания или говорещи други езици. Можете да използвате приложения като Google Transcribe или Microsoft Translator за тази цел.

Улесняване на активното участие: Трябва да насърчавате всички ученици да участват в групови дискусии и практически дейности, където сътрудничеството е обогатяващо и задължително. Опитайте да използвате техники като мислене-сдвояване-споделяне, за да включите всичк: <https://www.readingrockets.org/classroom/classroom-strategies/think-pair-share>

Използвайте групова работа, за да насърчите съвместната ангажираност: Опитайте се да формирате разнообразни групи, които да си сътрудничат по задачи, за да насърчите межкултурните взаимодействия и партньорското обучение.

Използвайте признание и похвала: Трябва да отпразнувате постиженията и приноса на всички ученици и да подчертаете стойността на различните гледни точки чрез вербална похвала и възнаграждаващи дейности.

2.3. Адресиране и управление на конфликти

Проактивни подходи

Обучение за културна чувствителност: Трябва да помолите вашата организация да обмисли провеждането на обучителни сесии за вашите обучаеми и служители относно културната чувствителност и защо приобщаващата среда е от изключително значение.

- • •
- • •
- • •
- • •
- • •
- • •

Провеждайте редовни проверки: Добра идея е да провеждате редовни проверки или индивидуални уроци с вашите обучаеми, за да им осигурите безопасно място за подхранване, за да се справят с всички притеснения или проблеми, които може да имат. Това ще ви даде идеална възможност да получите обратна връзка за това как вървят нещата в класната стая и ще ви информира за планиране на бъдещо преподаване.

Управлявайте разрешаването на конфликти, слушайте и потвърждавайте притесненията: Важно е, когато възникнат конфликти в класа, да се уверите, че отделяте време, за да изслушате спокойно всички замесени и да разберете откъде идват и различните възгледи. Опитайте се да насърчите вашите обучаеми да измислят решения за разрешаване на конфликти и да поемат отговорност за своята роля в ситуацията.

Улесняване на медиацията: Бихте могли да се намесите като медиатор или да назначите някой неутрален, който да помогне на учащите, участващи в конфликт, да проведат продуктивен разговор, фокусиран върху решението.

Използвайте възстановителни практики: Използването на възстановителни практики като „Говорещи кръгове“, „Извинителни писма“ „Медиация на жертва/нарушител“ може да помогне за поправяне на разбити взаимоотношения и да възвърне положителния продуктивен дух в класната стая.

Създаването на уважителна и приобщаваща класна стая в обучението за възрастни винаги е непрекъсната практика, която изисква ангажираност и упорит труд. Важно е да сте последователни, упорити и отворени за учене и промяна.

Изображение 10. Източник: Pexels/Кредити: Fauxels

„Насърчаване на уважение и приобщаване: казус за повишаване на културната компетентност в образованието на възрастни в читалищния център Riverside“

Описание: В обучението за възрастни създаването на уважителна и приобщаваща класна стая е от решаващо значение за гарантиране, че всички ученици се чувстват ценени и подкрепяни. Този казус разглежда симулирана инициатива във въображаемия колеж на **Riverside Community Center** за създаване на такава среда в тяхната програма за основно образование за възрастни. Инициативата се фокусира върху справяне с различни стилове на общуване, владение на език, социални норми, предпочитания за учене, очаквания и ценности сред културно и езиково разнообразно студентско население.

Сценарий: Образователната програма на **Riverside Community Center** обслужва разнообразно студентско тяло, включително имигранти, бежанци и местни жители, които се стремят да подобрят своята грамотност, математически умения и професионални умения. Профилът на обучаемия обхваща широк спектър от културен произход, възраст и образователен опит. Програмата беше изправена пред предизвикателства като културни недоразумения, езикови бариери и различни предпочитания за учене, които повлияха на ангажираността и успеха на учениците.

За да се справи с тези предизвикателства, центърът реализира цялостна инициатива, насочена към създаване на уважителна и приобщаваща среда в класната стая. Инициативата включваше професионално развитие за преподаватели, промени в учебната програма и помощни услуги за учениците.

Решение/Резултат: За да отговори на повдигнатите проблеми, центърът реализира:

Професионално развитие за инструктори: Колежът организира семинари и обучителни сесии, фокусирани върху културната компетентност и приобщаващите стратегии за преподаване. Инструкторите научиха за различните стилове на комуникация и как да адаптират преподаването си, за да се съобразят с тези различия. Например, те практикуваха активно слушане и ясен, приобщаващ език. Обучението включваше и стратегии за подпомагане на ученици с различни нива на владение на езика, като използване на визуални помагала и опростяване на инструкции. В резултат на това преподавателите станаха по-умели в разпознаването и справянето с разнообразните нужди на своите ученици. Те бяха по-добре подготвени да създадат атмосфера в класната стая, която зачиташе всички културни среди и стилове на учене.

- Поддръжка за владеење на език:
- Признавайки различните нива на владеење на език сред студентите, колежът засили подкрепата за изучаващите английски език (ELL). Това включваше предоставяне на двуезични помощници, предлагане на сесии за обучение по специфични езици и включване на двуезични учебни материали. Инструкторите бяха обучени да използват визуални средства, да повтарят ключова информация и да проверяват редовно за разбиране.
- Тези мерки помогнаха на учениците от ELL да се почувстват по-включени и способни да участват пълноценно в своето образование. Техните подобрени езикови умения допринесоха за по-добро академично представяне и повишена увереност.

Културно подходяща учебна програма:

Учебната програма беше преработена, за да включва материали и гледни точки от различни култури. Например часовете по литература включваха произведения на автори от различен културен произход, а уроците по история включваха множество гледни точки към исторически събития. Този подход направи учебната програма по-ангажираща и подходяща за учениците. Като виждат своите култури отразени в учебната програма, учениците се чувстват по-ценени и свързани с образованието си. Това повиши тяхната мотивация и участие в дейностите на класа.

Приобщаващи практики в класната стая:

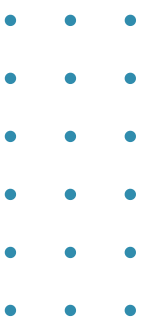
Преподавателите възприеха различни приобщаващи практики в класната стая, за да приспособят различните предпочитания за учене и културни норми. Те използваха комбинация от лекции, групова работа, практически дейности и технология, за да се погрижат за различни стилове на учене. Освен това те установиха ясни насоки за поведение и участие в класната стая, които зачитат всички културни норми и ценности. Тези практики създадоха по-динамична и приобщаваща учебна среда. Учениците бяха по-ангажирани и се чувстваха комфортно да изразяват своите идеи и гледни точки.

Разрешаване на конфликти и медиация:

Центърът въведе система за адресиране и управление на конфликти, възникнали от културни недоразумения. Инструкторите бяха обучени в техники за разрешаване на конфликти и възстановителни практики. Когато възникнаха конфликти, те улесниха конструктивния диалог и помогнаха на учениците да намерят общ език. Този подход намали броя на конфликтите и създаде по-хармонична среда в класната стая. Учениците се научиха да ценят и уважават различията помежду си.

Ключови изводи: Инициативата на **Riverside Community Centre** показва, че създаването на уважителна и приобщаваща класна стая в обучението за възрастни изисква цялостен подход. Като се фокусират върху културната компетентност, езиковата подкрепа, уместността на учебната програма, приобщаващите практики и разрешаването на конфликти, преподавателите могат да изградят среда, в която всички ученици се чувстват ценени и подкрепяни. Това води до подобрена ангажираност, участие и академичен успех за всички учащи.

.....

3. Адаптиране на методите на преподаване към нуждите на обучаемите

Образованието често включва обучение на студенти с различен културен произход, житейски опит и предпочитания за учене. За да създадат ефективна и приобщаваща учебна среда, преподавателите трябва да разполагат със стратегии, които се справят с тези различия. Тази тема ще предостави практически подходи и примери за адаптиране на методи на преподаване за подобряване на учебните резултати за всички ученици, особено тези с различен културен произход.

Изображение 11. Източник: Pexels/Кредити: Fauxels

3.1 Преподавателски стратегии за разнообразна класна стая

Диференциация

- **Определение:** Диференциацията включва приспособяване на методите на преподаване, така че да отговарят на разнообразните нужди на всички ваши ученици.
- **Внедряване:** Трябва да използвате различни стратегии за обучение, като директно обучение, съвместно обучение и практически дейности, сценарии от реалния живот, обучение, базирано на проекти, моделиране.
- **Пример:** В клас с различни нива на владение на език, можете да предоставите материали в множество формати (писмени, визуални и слухови) и да предложите различни дейности (индивидуални задачи, групово работно и дискусии), за да се погрижите за всички ученици.

Културно отзивчиво преподаване

- **Определение:** Обучението, отговарящо на културата, признава културния произход на учениците и интегрира това съзнание в учебните практики.
- **Изпълнение:** Включете различни гледни точки в учебната програма и създайте приобщаваща среда в класната стая.
- **Пример:** В урок по изкуство можете да включите принос и художници от различни култури и да насърчите учениците да споделят своите културни перспективи, свързани с темата.

Адаптиране на методите на преподаване

- Обръщане към различни стилове на учене

В днешния разнообразен образователен пейзаж разпознаването и справянето с различни стилове на учене е от решаващо значение за създаването на приобщаваща и ефективна учебна среда. Разнообразната класна стая често носи широка гама от опит и образователни среди в класната стая. Като адаптирате методите на преподаване, за да отговорите на разнообразните нужди на обучаемите, можете да гарантирате, че всички ученици имат възможност да успеят.

- **Визуални учащи:** Визуалните учащи извличат голяма полза от използването на графики, диаграми, видеоклипове и писмени инструкции. Тези инструменти им помагат да визуализират концепции и да разберат по-добре представения материал. За хора с различен културен произход визуалните помощни средства могат да бъдат особено полезни за преодоляване на езиковите бариери и за по-достъпни сложни идеи. Предоставянето на брошури, визуални обобщения и графични организатори може да подобри разбирането и запазването на информацията.
- **Слухови учащи:** Слуховите учащи се развиват в среди, където класове, дискусии и аудио материали са голяма част от учебния процес. Включването на тези елементи може да улесни изучаването на език и да подобри уменията за слушане. Използването на аудиозаписи, подкасти и насърчаването на вербално участие в дискусии в клас може да помогне на слуховите обучаеми да обработват информацията по-ефективно. Освен това, комбинирането на слухово обучение с визуални помощни средства може да подсили ключови концепции и да подобри цялостното разбиране.
- **Кинестетични учащи:** Кинестетическите учащи се отличават, когато могат да участват в практически дейности, експерименти и симулации от реалния живот. Възможностите за кинестетично обучение могат да направят учебния опит по-подходящ и практичен, особено когато е свързан със сценарии от реалния живот. Включването на практически дейности, сценарии за ролеви игри и интерактивни проекти може да осигури на кинестетичните обучаеми тактилната ангажираност, от която се нуждаят, за да възприемат нови концепции. Практическите, реални приложения на теоретичните знания могат да направят обучението по-смислено и пряко приложимо в ежедневието им.

Пример: За урок по бюджетиране можете да използвате инфографики, за да обясните концепции (визуално), да организирате дискусия за лични финансови преживявания (аудиторно) и да накарате учениците да създадат и управляват макет на бюджет (кинестетично).

- Гъвкави опции за обучение

Включването на гъвкави възможности за обучение е от съществено значение за задоволяване на разнообразните нужди на вашите ученици, които често жонглират с множество отговорности. Като предоставяте адаптивни образователни пътеки, можете да създадете приобщаваща среда, която подкрепя уникалните обстоятелства на всички ваши учащи, като им позволява да преследват своите образователни цели ефективно.

- Смесено обучение: Смесеното обучение съчетава онлайн и присъствено обучение, предлагайки необходимата гъвкавост за посрещане на натоварените графици на някои от вашите обучаеми. Много жени мигранти балансират между работа, семейни задължения и други ангажименти, което прави предизвикателство да се придържат към строг график на часовете. Смесеното обучение им позволява да имат достъп до материалите на курса, да участват в дискусии и да изпълняват задачи със собствено темпо и удобство. Този подход не само осигурява гъвкавост, но също така включва предимствата както на присъствената, така и на онлайн средата за учене, повишавайки цялостната ангажираност и разбиране.
- Модулен подход: Приемането на модулен подход разделя обучението на управляеми единици, които могат да бъдат завършени с различни темпове. Този метод е особено полезен за всеки от вашите учащи, които може да се сблъскат с прекъсвания в обучението си поради работа или семейни задължения. Модулните курсове им позволяват да се съсредоточат върху една единица в даден момент, осигурявайки усещане за постижение и напредък, дори когато имат друг външен натиск, който трябва да управляват. Този подход също така ви позволява да се погрижите за индивидуалните нужди и темпото на обучение на всеки ученик.

Пример: Ако например преподавате курс по ИКТ, можете да предложите онлайн уроци (самостоятелно темпо), уебинари на живо (взаимодействие в реално време) и лични лекции (практическа практика).

Осигуряване на подкрепа за владене на език

Скеле: Осигурете поддържащи структури, като речници, визуални помагала и рамки на изречения, за да помогне на студенти с ограничени езикови умения. (<https://www.hmhco.com/blog/sentence-frames-for-ell-students#:~:text=Sentence%20frames%20are%20structures%20for,skills%2C%20such%20as%20academic%20vocabulary>.)

Подкрепа от връстници: Насърчавайте обучението от връстници и груповата работа, където учениците могат да се подкрепят взаимно.

Пример: В час по ESOL инструктор може да сдвои носители на роден език с изучаващи езици за съвместни проекти, използвайки визуални помощни средства за подпомагане на разбирането и комуникацията.

Практическо приложение и примери

Практическите примери включват използване на сценарии от реалния свят, които отразяват разнообразния опит на обучаемите. Например, урок за „готвене с ограничен бюджет“, бихте могли да използвате партньорско обучение за практически задачи, позволявайки на обучаемите да внесат своята култура и традиционна кухня в класната стая и да предадат техники на други, като същевременно чувстват, че тяхната култура се цени.

Използвайки тези стратегии, вие гарантирате, че обучението е достъпно, уместно и ангажиращо за всички ученици, насърчавайки приобщаваща и подкрепяща среда в класната стая.

„Култивиране на глобални перспективи: Адаптиране на бизнес образованието за разнообразни възрастни обучаеми в женския център Dundrum“

Описание: Използвайки симулиран сценарий, този казус изследва как „Центърът на жените в Дъндръм“ адаптира своя бизнес курс, за да отговори на нуждите на разнообразна група възрастни обучаеми, със значителен брой обучаеми мигранти. Фокусът е върху използването на уникалните гледни точки и опит на учениците за обогатяване на учебния процес и насърчаване на приобщаваща атмосфера.

Сценарий: Центърът за жени **Dundrum** предлага бизнес курс, посещаван от възрастни обучаеми от различни културни и професионални среди. Сред студентите има мигранти, които носят богат опит от родните си страни, вариращ от различни бизнес практики до уникални културни перспективи. Разнообразието в класната стая представлява както възможност, така и предизвикателство: как да се създаде учебна среда, която зачита и използва тези различия, като същевременно гарантира, че всички ученици постигат своите образователни цели чрез адаптиране на методи и ресурси на преподаване.

Решение/Резултат: Инструкторът интегрира казуси от различни индустрии и държави, отразяващи глобалния характер на бизнеса. Тези казуси включват мултинационални корпорации, малки предприятия от различни континенти и нововъзникващи пазари. Използвайки примери от цял свят, инструкторът гарантира, че съдържанието на курса е подходящо и свързано с всички ученици. Освен това казусите бяха придружени от основна информация за културния и икономически контекст на всеки пример, за да се подобри разбирането. Учениците се чувстваха по-ангажирани и ценени, тъй като техният културен произход беше представен в учебната програма. Този подход също така разшири разбирането на всички студенти за глобалните бизнес практики.

Изображение 12. Източник: Pexels/Кредити: Thirdman

Споделяне на живи преживявания:

Инструкторът насърчи учениците да споделят своя опит по време на дискусии в клас. Например студент от Нигерия сподели прозрения за петролната индустрия, докато друг от Китай обсъди тенденциите в електронната търговия. Инструкторът създаде платформа за студентите да споделят своя опит, като дискуссионни форуми и слотове за презентации. Освен това тези сесии бяха структурирани с насочващи въпроси, за да помогнат на студентите да свържат своя опит с концепциите на курса. Тази практика не само обогати съдържанието на курса, но и потвърди квалификацията и опита на учениците. Средата в класната стая стана по-приобщаваща, като учениците се учеха от разнообразния опит на другия. Това партньорско обучение повиши увереността и участието, особено сред студентите мигранти.

Съвместно обучение, базирано на проекти:

Груповите проекти бяха стратегически проектирани да смесват ученици от различни културни среди. Всяка група беше натоварена със задачата да реши бизнес проблем, който изисква информация от различни гледни точки. Например, един проект може да включва създаване на стратегия за навлизане на пазара за нов продукт на международен пазар, като се изисква от студентите да използват своите уникални културни прозрения. Инструкторът предостави структурирани насоки за проекта, които подчертаха важността на културните перспективи. Ресурсите включват шаблони за анализ на пазара, които подтикват учениците да вземат предвид културните фактори и потенциалните бариери. В допълнение, проектните рубрики бяха предназначени да оценят интеграцията на различни гледни точки.

- Съвместните проекти насърчиха културния обмен и работата в екип. Учениците развиха по-дълбоко разбиране за различни гледни точки и се научиха да навигират и интегрират различни гледни точки при решаването на проблеми.

- Поддържаща учебна среда:

- Инструкторът създаде подкрепяща учебна среда, като установи ясни насоки за уважителна комуникация и сътрудничество. Провеждаха се редовни сесии за обратна връзка, за да се решат всички проблеми и да се гарантира, че всички ученици се чувстват включени и чути. Материалите в класната стая, като учебни програми и насоки за курсове, бяха адаптирани, за да подчертаят приобщаването и уважението. Тези документи очертах очакванията за уважително взаимодействие и предоставиха ресурси за разрешаване на конфликти. Инструкторът също използва инструменти за анонимна обратна връзка, за да измерва редовно климата в класната стая. Този проактивен подход създаде уважителна и сплотена атмосфера в класната стая. Конфликтите бяха сведени до минимум и учениците се чувстваха по-комфортно да изразяват своите идеи и да допринасят за дискусиите.

Ключови изводи: Създаването на приобщаваща и ефективна учебна среда в бизнес курс за различни учащи включва комбинация от културно адаптирано преподаване, надграждане върху професионалния опит на учениците, насърчаване на съвместно обучение и поддържане на подкрепяща атмосфера в класната стая. Чрез интегрирането на тези стратегии, Центърът за жени **Dundrum** успешно ангажира своето разнообразно студентско тяло, подобри резултатите от обучението и създаде чувство за общност сред учениците. Този казус подчертава значението на адаптирането на методите на преподаване, за да се отговори на уникалните нужди на възрастните обучаеми, особено тези от мигрантски произход, за създаване на динамично и приобщаващо образователно изживяване.

.....

НАКРАТКО

В този раздел обсъдихме колко важно е да адаптирате вашите методи на преподаване, за да посрещнете разнообразните нужди на възрастните обучаеми, особено тези от мигрантски/различен културен произход. Разгледахме значението на „отзивчивото към културата преподаване“, черпейки от различен житейски опит, насърчавайки съвместното учене и създавайки поддържащ етос в класната стая. Тези подходи и стратегии са предназначени да създадат приобщаващо образователно изживяване чрез включване на разнообразния културен произход и опит на обучаемите в учебната програма. Това обогатява учебната среда, признава и отбелязва многообразието на учениците.

След завършване трябва да можете да демонстрирате специфични знания за това как да включите културното многообразие във вашата преподавателска практика и да развиете уменията, необходими за осигуряване на приобщаваща и уважителна класна стая. Трябва да сте компетентни да демонстрирате способността си да проектирате и прилагате учебна програма, която позволява диференциация, да използвате симулирани сценарии от реалния живот и обучение, базирано на проекти, за да ангажирате различни учащи и да подхранвате среда, която цени и зачита културните различия.

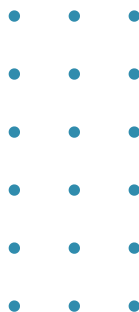
Ако сте намерили този раздел информативен и той е предизвикал интереса ви, ето някои следващи стъпки. Трябва да преминете към следващия раздел, като изследвате темата по-дълбоко. Може да искате да преразгледате някои от ключовите понятия, като културно адаптирано преподаване и диференциация, за да подсилите ученето и знанията. Освен това можете да потърсите допълнителни ресурси, има някои предложения по-долу, относно приобщаващи образователни практики, които ще насърчат самонасоченото четене и ще предоставят ценни прозрения и полезни практически инструменти.

ХРАНА ЗА РАЗМИСЪЛ

По какви начини можете да оцените ефективността на културно компетентна учебна среда, като използвате приобщаващи стратегии за преподаване? Какви показатели бихте търсили, за да сте сигурни, че всички обучаеми се възползват?

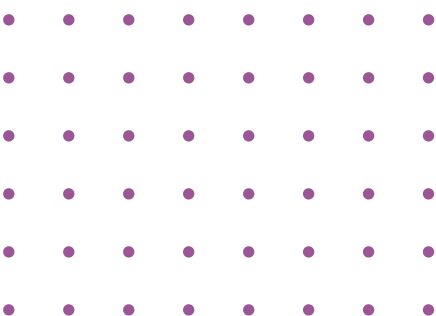

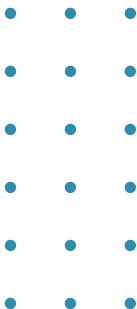
САМООЦЕНКА

- Коя от следните стратегии най-добре насърчава приобщаваща учебна среда в разнообразна класна стая за възрастни? (Оградете верния отговор)
 - Възлагане на индивидуални проекти за избягване на потенциални конфликти.
 - Насърчаване на учениците да споделят своя личен опит и културен произход.
 - Използване само на стандартизирани учебни материали за поддържане на еднаквост.
- Каква е основната полза от използването на културно отзивчиви казуси в обучението за различни възрастни обучаеми?
 - Това опростява планирането на уроци за инструктора.
 - Гарантират, че всички ученици са изложени на едни и същи практики.
 - Това прави съдържанието на курса по-уместно и свързано с различните среди на учениците.
- Кой е ключов компонент за създаването на подкрепяща учебна среда за мигранти и различни учащи?
 - Установяване на ясни насоки за уважителна комуникация и сътрудничество.
 - Позволяване на учениците да работят самостоятелно, за да се избегнат недоразумения.
 - Концентриране единствено върху академично съдържание и минимизиране на социалното взаимодействие.

РАЗДЕЛ 4: ЕЗИКОВОТО ОБУЧЕНИЕ И РАЗКАЗВАНЕТО НА ИСТОРИИ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРИБЩАВАНЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Добре дошли в раздела „Езиковото обучение и разказването на истории като инструмент за приобщаване“. Тази част е предназначена специално за обучители на възрастни, които работят с жени мигранти и бежанки. Ще се задълбочим в ролята на разказването на истории, за да оборудваме курсовете/програмите за изучаване на езици с иновативни ресурси. Разказването на истории е особен подход, който включва огромно участие на обучаемите.

Разказването на истории насърчава социалното включване. Това кара учащите да искат да участват пълноценно във всякакви образователни преживявания и да ги обогатят. Позволява на обучаемите да бъдат по-отворени и съпричастни с другите, да споделят собствения си опит и да развиват езикови умения смислено. В тази част ще изследваме разнообразните аспекти на разказването на истории, ползите от него и практическите начини за използването му.

Обхватът на този раздел обхваща основна информация, свързана с усвояването на език, ориентирано към разказването на истории. Първо, представяме разказването на истории като динамичен подход на преподаване. След това се задълбочаваме в използването на разказването на истории за изучаване на езици и практически съвети за включване на разказването на истории в образователни програми. И накрая, ние споделяме идеи за включване на учащите чрез интерактивно и ефективно разказване на истории.

Този част е ключова, тъй като набляга на новаторски начини за подход към различни предизвикателства, пред които са изправени жените мигранти и бежанки, докато учат нов език. Разказването на истории служи за подобряване на използването на езика, а постоянното излагане на различни истории подобрява специфичните умения за грамотност по отношение на речника, граматиката, дължината на изказването и образуването на изречения. Този метод със сигурност е благоприятен за приятелска и ефективна учебна среда.

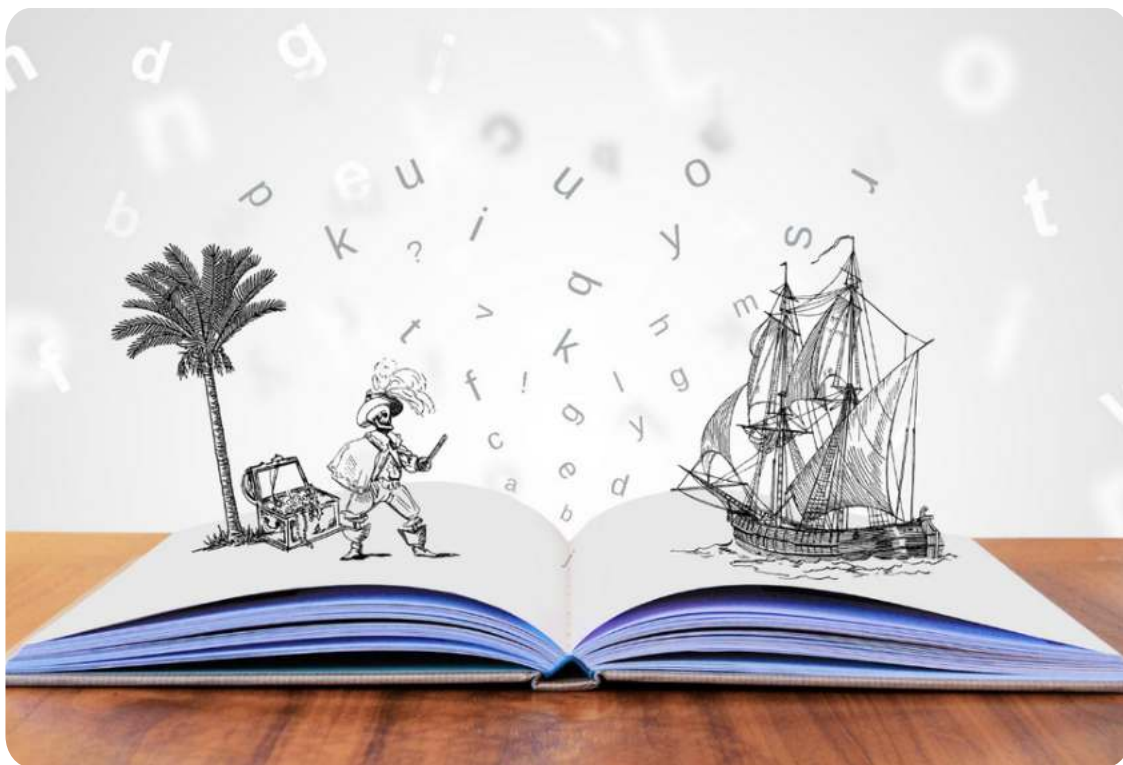
До края на този раздел вие ще можете да:

- Разпознавате предимствата и клопките, докато използвате разказването на истории като дидактически метод.
- Включвате впечатляващи техники за разказване на истории, за да подсилите усвояването на езика и културното изразяване.

1. Въведение в разказването на истории като особен подход на преподаване

Разказването на истории е мощен инструмент за предаване на информация и улесняване на ученето. Когато проектирате програми за образование и обучение, използването на техники за разказване на истории може да увеличи ангажираността на обучаемите, разбирането и задържането. Структурирането на учебното съдържание около доказани рамки за разказване на истории осигурява шаблон за въздействащо обучение.

Изображение 13. Разказване на истории (източник: canva.com)

1.1. Защо да разказваме истории?

Според Националната мрежа за разказване на истории разказването на истории се определя като „интерактивното изкуство за използване на думи и действия, за да се разкрият елементите и изображенията на една история, като същевременно се насърчава въображението на слушателя“ (Национална мрежа за разказване на истории, 2021 г.). Това определение подчертава влиятелния, силен и съпричастен характер на разказването на истории, подкрепяйки неговата роля за насърчаване на ангажираността и изобретателността.

Историите са използвани от векове за предаване на обичаи, традиции и ценности. По отношение на образователното си измерение разказването на истории може:

- Да привлече интереса на обучаемите и да ги поддържа активни;
- Да опрости по-сложните концепции чрез взаимосвързани разкази;
- Да подхрани по-дълбока емоционална привързаност към материята;
- Да стимулира активното участие и дискурс на учащите;
- Да гарантира безопасно пространство за себеизразяване на учащите и споделяне на техния опит.

Произход на разказването като своеобразен подход в обучението

Устното разказване на истории е част от по-голямо тяло на комуникация от уста на уста, известна като устна традиция. Тази по-голяма устна традиция обхваща всички форми, съдържание и знания (предания), предавани устно в рамките на една културна група от поколение на поколение. Включва не само истории, стихотворения и песни, но и драми, ритуали, поговорки, вицове и гатанки, детски стихчета и други подобни. Групи, които нямат писменост, се наричат предписменни или неписменни; те комуникират почти изключително чрез устна традиция. Групи или индивиди, които са част от грамотна култура, но които не са се научили да четат или пишат, се считат за неграмотни. През Средновековието разказването на истории продължава да бъде решаващ метод за преподаване и морално обучение, често чрез религиозни народни приказки. С появата на печатарската преса през 15-ти век писмените истории стават по-достъпни, но устната традиция се запазва, особено в райони, където нивата на грамотност са ниски.

В наши дни разказването на истории представлява педагогически актив в образованието. Разрастването на базираните на разказ методи на преподаване през последните векове приписва значението на разказването на истории за насърчаване на познавателната и емоционална ангажираност.

Динамичният аспект и културното изобилие на разказването на истории

- Интерактивният характер на разказването на истории

Разказването на истории е реципрочно и така включва енергиен обмен между разказвача и публиката. Отговорите на слушателите влияят върху съдържанието на историята и начина, по който тя се предава, създавайки съвместно изживяване. За разлика от пиесите в театъра, където публиката е практически откъсната от актьорите, разказването на истории включва разказвача и слушателите, които взаимодействат директно помежду си.

Изображение 14. Разказването на истории като динамичен метод на обучение
(източник: canva.com)

Диверсификацията на културите и контекстите оказват влияние върху взаимодействията между разказвача и публиката. Тези фактори влияят на това кой говори, колко често и по какъв начин. Тази взаимовръзка е предпоставка за предизвикване на емоционално въздействие, като в същото време често се проследява силна връзка между разказвача и публиката.

- Разказването на истории завладява езика и думите

Разказването на истории се основава на езика. Той използва думи, включва структурирани изречения, но не може да се смесва с други невербални форми на изразяване, като танц или пантомима. Споменатото по-горе използване на структуриран език е от решаващо значение за разказването на истории, тъй като помага да се предадат понякога сложни идеи.

- Изпълнение на действия в разказването на истории

- Разказването на истории прилага вокализация, движения и жестове, като по този начин допълва говоримия или жестомимичен език. Докато някои разказвачи могат да използват много движения на тялото, други могат да разчитат повече на гласа и мимиката си, доказвайки, че използването на невербални модели може значително да варира..

- Презентация на разказ

Струва си да се спомене, че разказването на истории съчетава специфично език, синергия и чувственост. Всяка култура до известна степен налага сюжетно съдържание, което води до различни интерпретации и форми. Някои контексти може да изискват импровизация, докато други може да изискват задълбочено повторение на традиционните приказки

- Включване на въображението на слушателя

Разказването на истории активно ангажира изобретателността на слушателя. Публиката не само вижда историята визуално, но и активно слуша, за да отрази емоционално действията, героите и събитията. Този елемент на разказване на истории прави слушателя съавтор на историята, тъй като се вземат предвид собствените му преживявания и мнения.

- Многообразието и стойността на разказването на истории

Разказването на истории се материализира в различни контексти, вариращи от неформални поводи до официални представления за голяма публика. Може да бъде неразделна част от религиозни ритуали, ежедневието или професионални презентации. Този аспект, мотивите и приложените артистични стратегии могат да се различават в зависимост от фона.

По целия свят различни култури имат вековни традиции в разказването на истории. Всяка форма на разказване на истории има особена стойност, като по този начин насърчава по-приобщаващи общности.

Как разказването на истории засилва усвояването на езика

За жените мигранти и бежанки изучаването на нов език може да бъде непосилно. Разказването на истории служи като допълнителен стимул за улесняване на усвояването на език:

- Ситуационно обучение: Историите предоставят ситуации и правят новите лексикални и граматически структури по-разбираеми и по-лесни за запомняне.
- Културна препратка: Благодарение на историите обучаемите могат да станат по-културно осъзнати и чувствителни.
- Емоционална ангажираност: Историите предизвикват емоции, правейки образователното изживяване по-впечатляващо и вълнуващо.
- Съвместно обучение: Разказването на истории приканва към взаимодействие и взаимосвързаност, благодарение на които обучаемите могат да подобрят своите умения за говорене, слушане и разбиране.

Разлики между разказването на истории и другите методи на езиково обучение

Много, особено минали, методи на езиково обучение предлагат повтарящи се тренировки и стратегии, ориентирани към граматиката. Разказването на истории определено е по-комуникационно ориентирано и ангажиращо. Например:

1. **Методът на граматическия превод** кара учениците да научават граматически правила и след това да прилагат тези правила, като превеждат изречения между целевия и родния език. От напредналите може да се изисква да превеждат цели текстове дума по дума. За разлика от това, разказването на истории предоставя ситуации и прави новите лексикални и граматически структури по-разбираеми и по-лесни за запомняне.

2. **Аудио-лингвалният метод**, който се основава на повтарящи се упражнения, може да бъде досаден и да направи невъзможна емоционалната връзка на обучаемите. Разказването на истории обаче привлича вниманието на обучаемите, като преплита езика в зашеметяващи истории и по този начин предизвиква емоционална привързаност.

3. **Комуникативното езиково преподаване (CLT)** е в основата на взаимосвързаността и взаимната комуникация, но е най-вече лишено от културно и емоционално измерение. Благодарение на историите учащите могат да станат по-културно осъзнати и чувствителни.

4. **Езиковото обучение, базирано на задачи (TBL)** се съсредоточава върху изпълнението на конкретни задачи. Понякога те могат да бъдат абстрактни. Разказването на истории разчита на по-реалистично и свързано съдържание, което прави учебния процес по-приятен и личен.

5. **Директният метод** подчертава потапянето и общуването само на целевия език, което може да бъде доста неудобно за начинаещи. Разказването на истории насърчава приятелска среда, в която обучаемите експериментират с езика, премахвайки безпокойството и изграждайки самочувствие.

6. **Пълният физически отговор (TPR)** комбинира физическо движение с изучаване на език. Този метод е доста ефективен, но емоционалната и културна ангажираност може да бъде ограничена. Разказването на истории, заедно с интерактивния си характер, носи добавена стойност.

Изображение 15. Изграждане на самочувствие (източник: canva.com)

7. **Тихият метод** разчита главно на визуални средства и независимост на обучаемите и включва липса на аспекти на сътрудничество, за разлика от разказването на истории. Разказването на истории укрепва диалога, сътрудничеството и споделянето на образователен опит.

8. **Езиковото обучение на общността (CLL)** се концентрира върху груповата динамика и фокусирания върху обучаемия подход, които имат много общо с разказването на истории. Можем да кажем, че разказването на истории укрепва тази стратегия чрез добавяне на разкази, които могат да пилотират дебати и взаимосвързаност.

9. **Сугестопедията**, която използва релаксация и положително внушение, е насочена към подобряване на учебния процес и намаляване на тревожността. Разказването на истории създава подкрепяща атмосфера, но чрез присъщия интерес и емоционалното съответствие с разказите.

10. **Лексикалният подход** подчертава изучаването на части от езика, както се появяват в контекста, което по своята същност се поддържа от разказването на истории. Историите естествено представят езика в контекст, което прави придобиването на речник по-интуитивно и смислено.

Включването на разказването на истории в процеса на преподаване на езици носи много конкретни ползи и създава по-приобщаваща учебна среда за жените мигранти и бежанки.

Ползи от прилагането на разказването на истории в обучението на възрастни

Използването на разказване на истории в обучението на възрастни и методите на неформалното образование предлага много предимства. Първо, разказването на истории засилва запазването на паметта. Историите се запомнят по-лесно от отделни факти - те могат лесно да бъдат свързани с някои действителни събития, последователна или смислена информация.

Второ, разказването на истории изгражда емпатия и развива емоционална грамотност. Чрез задълбочаване и разбиране на различни гледни точки, педагогическите взаимоотношения са по-мощни и състрадателни.

Трето, разказването на истории влияе положително на критичното мислене. Постоянният анализ на герои, сюжети и теми мотивира обучаемите да мислят задълбочено и критично.

Четвърто, разказването на истории насърчава социалното обучение. То отваря възможности за учащите да споделят собствените си истории, активно да слушат другите и да се потопят в целенасочени дискурси.

Пето, разказването на истории популяризира културното разбиране. Обучаемите търсят различни култури и традиции, като разширяват своите хоризонти и укрепват межкултурната компетентност.

Изображение 16. Изследване на различни култури и традиции
(източник: canva.com)

Шесто, разказването на истории повишава комуникационните умения. Дейностите по разказване на истории са благоприятни за развитието на говорене и слушане.

Седмо, разказването на истории поддържа самочувствието. Чрез подкрепящо себеизразяване обучаемите стават по-смели при използването на новия език.

- Осмо, разказването на истории използва креативност и изобретателност. Така учебният процес е по-приятен. И накрая, обучението, фокусирано върху разказването на истории, се основава на ситуации от реалния живот, което означава, че използването на език е много по-полезно ежедневно.

- Чрез прилагането на разказването на истории във вашите стратегии за преподаване вие със сигурност ще засилите участието на вашите обучаеми, личното израстване и новите непознати досега възможности.

Изображение 17. Използване на народни приказки за преподаване на език (източник: canva.com)

Използване на народни приказки за преподаване на език

Описание: Този пример описва как народните приказки могат да бъдат включени в езиковото обучение, за да обогатят този процес културно.

Сценарий: Педагогът представя поредица от народни приказки от страните на произход на обучаемите, преведени на целевия език. Всяка сесия е посветена на четене на народна приказка, обсъждане на нейната културна стойност и свързване на нейните теми с опита на обучаемите.

Решение/ Резултат: Учениците слушат познатите истории и се опитват да ги свържат с новия език по смислен начин. Дискусиите, които следват всяка история, мотивират обучаемите жени да практикуват езикови умения и да се задълбочават в дадена култура.

Ключови изводи: Народните приказки са ценен източник за езиково обучение, тъй като допринасят за базирано на културата съдържание, като по този начин правят учебния процес по-ангажиращ и уместен.

2. Използване на разказване на истории за изучаване на езици и интегриране на практически съвети за разказване на истории в образователни програми

Разказването на истории е социална и културна дейност за споделяне на истории, понякога с импровизация, театралност или разкрасяване. Всяка култура има свои собствени истории или разкази, които се споделят като средство за забавление, образование, културно съхранение или насаждане на морални ценности. Неразделна част от този подход са нуждите и произхода на обучаемите. Тук ще разгледаме практически примери и съвети за използване на разказването на истории за укрепване на изучаването на езици и интегрирането му във вашите програми. В началото представяме 5 предложения:

- 1. Изберете свързани истории:** Изберете истории, които са културно подходящи и съответстват на опита на обучаемите. Това може да съдържа народни приказки, лични препратки и различни истории от страните на техния произход.
- 2. Вдъхновяване на участието:** Мотивирайте обучаемите да споделят собствените си истории и преживявания, независимо дали от личния си живот или от своите култури.
- 3. Използвайте визуални средства:** Използвайте изображения, видеоклипове и други визуални материали, за да допълните разказването на истории. Визуалните помощни средства помагат да се изобрази историята, както и да се възприеме по-лесно съответната лексика.
- 4. Интегрирайте повторенията:** Повторението е основно нещо в изучаването на езици. Следователно обучаемите трябва да перифразират истории, опитвайки се да запомнят нови езикови структури и речник.
- 5. Насърчаване на дискусии:** След като се чуе дадена история, обучаемите трябва да се включат в дискусии, обхващащи дадена тема и фокусирани върху културни аспекти. Това подпомага по-задълбочено разбиране и критично мислене.

Изображение 18. Емоционална привързаност (източник: canva.com)

За да използват разказването на истории за емоционална привързаност, преподавателите трябва да създадат разбираемо и приятно преживяване за обучаемите. Добър вариант е да започнете с лични анекдоти. Друга стратегия е използването на истории със силни, близки герои, с които учащите могат да се идентифицират, което помага за насърчаване на емоционална връзка. Освен това прилагането на мултимедийни елементи, като музика или визуални елементи, може да засили въздействието на историята. Учащите трябва с нетърпение да споделят собствените си истории и да изграждат чувство за общност. И накрая, но не на последно място, една приобщаваща среда, в която учащите свободно изразяват своите емоции и мисли относно историите, може да задълбочи тяхното участие и емоционално въздействие.

По-долу предлагаме някои стратегии за разказване на истории за укрепване на емоционалната привързаност:

- **Развитие на героите:** Базирайте се върху развитието на всеотранни герои във вашите истории и по този начин обучаемите могат да се отнасят към тях в емоционално измерение.
- **Стимулиране на сетивата:** Приложете отличителни сетивни детайли, за да се харесат на умовете на обучаемите. Гледки или звуци ще направят историята по-увлекателна.
- **Емоционални възходи и падения:** Изберете истории с емоционални възходи и падения, за да поддържате интереса на учащите. Определено може да поддържа емоционалната им ангажираност.
- **Лична справка:** Изберете реалистични истории, свързани с живота на обучаемите. Реализмът ще помогне на учащите да резонират емоционално.
- **Свързващи елементи:** Включете интерактивни и предизвикващи размисъл елементи, т.е.: паузи за размисъл, въпроси относно чувствата на героите и прогнозиране на резултатите. Това поддържа обучаемите активно ангажирани и емоционално ангажирани.

2.1 Използване на разказването на истории за изучаване на езици

Езиковите преподаватели могат да използват разказването на истории, за да насърчат процесите на изучаване на езици чрез включване на контекстуални и лингвистично богати истории. За да направят това, преподавателите могат да избират истории, които естествено включват нов речник и граматически структури, мотивирайки обучаемите да подобрят своите комуникационни умения. Преподавателите могат да помолят обучаемите да перифразират истории, което също развива техните езикови умения. Нещо повече, използването на истории от културния контекст на учащите може да направи разбирането на езика по-ангажиращо. Преподавателите могат също да предложат упражнения, които изискват създаване на собствени истории, на обучаемите. Обучаемите трябва да бъдат насърчавани да повишават производителността си, а не само уменията за възприемане.

Изображение 19. Усвояване на език (източник: canva.com)

По-долу предлагаме някои стратегии за разказване на истории за укрепване на изучаването на езици:

- **Ситуационен речник:** Изберете истории, които интегрират нов речник в различни контексти. Обяснете значението на тези думи, за да подсилите разбирането.
- **Интерактивно четене:** Докато четете истории, правете паузи, за да задавате въпроси и да мотивирате обучаемите да предвидят резултата. Това ги държи въввлечени и по-завладени.

- **Последователни истории:** Помолете обучаемите да подредят историите в правилен ред, като по този начин преподавате последователност. Това им помага да разберат естеството на разказа и влияе върху разбирането на езика.
- **Ролева игра:** Включете обучаемите в ролеви игри, базирани на историята. Това насърчава уменията за говорене и слушане по спонтанен начин.
- **Истории, базирани на култура:** Вземете истории от различни културни среди, за да покажете на обучаемите различни гледни точки. Допълнителните дискусии насърчават културното разбиране и езиковите умения.

Практически съвети как да интегрирате разказването на истории в обучението за възрастни

Чрез включването на техники за разказване на истории по сръчен начин, преподавателите могат значително да подкрепят изучаването на езици и културното разбирателство сред жените мигранти. Тук предоставяме 20 практически съвета, които да ви помогнат да включите разказването на истории във вашата образователна практика по безпроблемен начин, като в същото време създавате енергична и по-приобщаваща учебна среда.

Image 20. Practical tips (source: canva.com)

- • • 1. **Започнете с обикновени истории** - Започнете с кратки, разбираеми истории и постепенно преминете към по-сложни.
- • • 2. **Включете мултимедия** - Използвайте аудиозаписи, видеоклипове и интерактивни приложения, за да увеличите изживяването при разказване на истории.
- • • 3. **Използвайте ситуации от реалния живот** - Свържете историите с реалистични контексти, с които обучаемите могат да се идентифицират.
- 4. **Адаптирайте историите към нивата на обучаемите** - Адаптирайте историите към нивата на владеене на езика на обучаемите.
- 5. **Интегрирайте различни жанрове** - За да покриете различни интереси и предпочитания, включете различни жанрове, като мистерии, комедии и драми.
- 6. **Използвайте повторение умишлено** - Използвайте ключови фрази и речник, докато разказвате истории, за да подобрите изучаването на езици.
- 7. **Предлагайте обратна връзка от връстници** - Създайте приятелска среда, в която обучаемите могат да дават и получават обратна връзка за своите истории.
- 8. **Включете музика** - Песните и музиката ангажират обучаемите и насърчават по-доброто запаметяване.
- 9. **Планирайте диаграма за разказване на истории** - Посочете времеви ограничения за дейностите по разказване на истории и се придържайте към плана си, за да поддържате последователност.
- 10. **Прилагайте технология** - прилагайте платформи и инструменти за цифрово разказване на истории, за да насърчите интерактивни и завладяващи преживявания при разказване на истории.
- 11. **Поддържайте автентичност** - използвайте вестници, списания и онлайн статии като източници за разказване на истории.
- 12. **Сърдечно творческо писане** - Предложете упражнения за творческо писане, при които обучаемите могат да предадат историите си писмено.
- 13. **Насърчавайте съвместното разказване на истории** - Организирайте сесии за групово разказване на истории, за да улесните сътрудничеството и работата в екип.
- 14. **Наблегнете на културни истории** - подчертайте истории, популяризиращи културни традиции и практики, за да подобрите културната осведоменост и разбиране.

- 15. **Прилагайте техники за визуално разказване на истории** - Включете разказване на истории и визуално разказване на истории, за да помогнете на учащите да структурират и предадат своите истории.

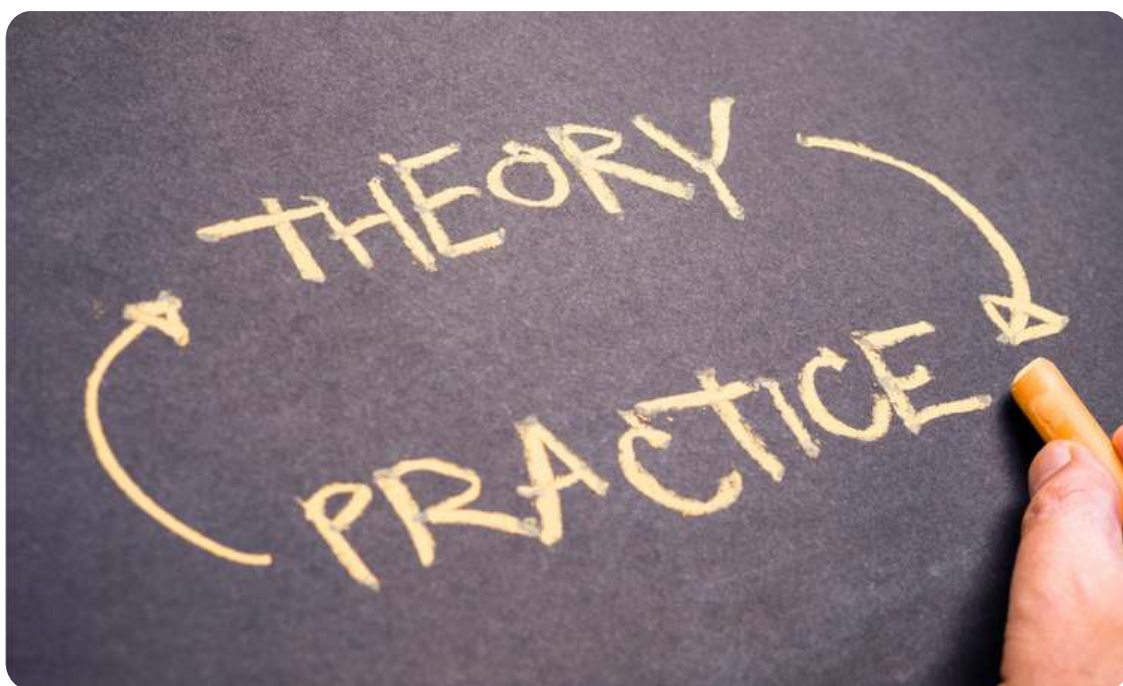

Изображение 21. Техники за визуално разказване на истории
(източник: canva.com)

- 16. **Гарантиране на езикова поддръжка** - Осигурете езикова поддръжка, за да помогнете на учащите да изградят своите истории.
- 17. **Водене на дневник** - Вдъхновете обучаемите да водят дневници, в които могат да записват ежедневни или седмични истории за личния си опит.
- 18. **Предлагайте ролеви игри** - Използвайте ролеви игри, за да материализирате истории и да улесните обучаемите да овладеят езика в динамична среда.
- 19. **Разчитайте на флаш карти** - Подгответе флаш карти с основен речник от истории, за да затвърдите уменията за езикова комуникация.
- 20. **Организирайте състезания по разказване на истории** - Помислете за приятни състезания по разказване на истории, за да насърчите обучаемите и да оцените напредъка им.

2.2 Включване на практически съвети за разказване на истории в образователни програми

Внедряването на разказване на истории в образователни програми означава повече от просто разказване на истории. Нуждае се от стратегическо планиране и добре обмислено прилагане. Като включите задачи за разказване на истории във вашата учебна програма, вие насърчавате усвояването на езика и повишавате културната осведоменост. Тук предлагаме някои ефективни начини да включите съвети за разказване на истории във вашата преподавателска практика, като ви уверяваме, че разказването на истории значително подобрява методологията ви на преподаване.

Изображение 22. Включване на разказване на истории в образователни програми
(източник: canva.com)

Проектирането на предметно-центрирани единици, отнасящи се до конкретни истории или жанрове, може да включва езикови умения с определени теми и да направи класовете по-сплотени и ангажиращи..

Разказването на истории е основа за **проектно-базирано обучение** и дава възможност на обучаемите да конструират и представят своите истории, като по този начин овладяват езикови умения. Провеждането на **семинари, съсредоточени върху разказването на истории**, спомага учащите се с нуждите на езиковата практика и води до усъвършенстване на техните вербални умения.

Подкрепата за **интерактивни дейности, базирани на истории**, мотивира обучаемите да работят съвместно и да се съсредоточат върху работата в екип и развитието на комуникационните умения. Културните аспекти, вградени в техниките за разказване на истории, представляват добавена стойност към учебния опит и подкрепят културното изразяване.

- • • **Разказването на истории може да служи и като метод за оценка**, тъй като разказите и описателните твърдения предоставят алтернатива на традиционните методи за тестване. Въпреки че **клубовете за разказване на истории** са все още неизследвана област, те насърчават редовните срещи и споделянето на лични истории, като по този начин допринасят за чувството за общност и принадлежност.

- • • **Представителите на общността** като гост-разказвачи правят преживяванията с разказване на истории по-истински и разнообразни. Предоставянето на обучаемите на **подкани за истории** повишава тяхната изобретателност и чувство за инициатива, което прави процеса по-достъпен и приятен.

Интегрирането на **часове по дигитално разказване на истории**, по време на които обучаемите изграждат и споделят мултимедийни истории, използва иновативни технологични компоненти и ги комбинира с езиково обучение. По този начин обучаемите поставят акцент върху цифровата грамотност заедно с езиковите умения. Сесиите за разказване на истории в **партньорска среда** повишават увереността и подобряват създаването на съдържание за разказване на истории, като същевременно показват голям потенциал на разказването на истории в мрежата.

Дейностите за анализ на историите са увлекателни и забавни. Езиковото обучение на учащите се влияе от насърчаването на критично мислене и по-задълбочено разбиране на този подход. **Перифразирането на истории** насърчава по-доброто запаметяване, поддържа учащите по-активни и укрепва езиковата комуникация.

Интегрирането на разказването на истории в **драматични дейности** насърчава участието на учащите и вдъхва живот на историите. Ученето става по-взаимосвързано и ангажиращо. Същата роля може да бъде приписана на **интерактивните игри и дейности**.

Организирането на **екскурзии до културни обекти**, насочени към подчертаване на историческото им значение, осигурява контекст от реалния свят. **Гост-лектори**, които са отлични в разказването на истории, носят вдъхновение и различни гледни точки.

Изображение 23. Организиране на екскурзии (източник: canva.com)

Арт дейностите, базирани на истории, също са целенасочени и въздействащи при изучаването на езици чрез визуалните представяния на историите. **Отражението на обучаемите върху техния опит в разказването на истории** дава широк спектър от различни гледни точки и ъгли.

Силата на разказването на истории при изучаването на езици е значително подчертана чрез горните практически съвети. Съветите обогатяват не само самата програма, но и учебната среда. Нека се съсредоточим върху създаването на по-живи учебни изживявания, адаптирани към очакванията и нуждите на учащите, когато мислим за жените мигранти като учащи.

Изображение 24. Дигитално разказване на истории и сторибордове (източник: canva.com)

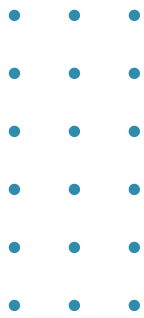
Дигитално разказване на истории за изучаване на езици

Описание: Този пример разглежда внимателно как дигиталното разказване на истории може да подсили усвояването на езика.

Сценарий: На жените мигранти се предоставят дигитални инструменти за разказване на истории от преподавател, т.е.: приложения за видео, аудио запис. Обучаемите създават свои собствени цифрови истории, като използват изображения, песни и разкази на целевия език. Предложените инструменти включват: www.storyboardthat.com или www.createstudio.com.

Решение/Резултат: Създаването на дигитални истории позволява на учащите да овладеят уменията за говорене, писане и слушане по лесен за връзка и потапящ начин. Окончателните работи могат да бъдат споделени с останалите учаци, поддържайки чувството за принадлежност и общност.

Ключови изводи: Дигиталното разказване на истории е всеобхватен и функционален инструмент, който прави езиковото обучение по-взаимосвързано. Благодарение на този инструмент обучаемите имат възможност да развиват множество езикови умения едновременно.

3. Ангажиране на учащи (жени мигранти) чрез интерактивни и ефективни стратегии/дейности за разказване на истории за изучаване на езици

В този раздел представяме базирани на истории специфични дейности и техники, които правят процеса на изучаване на език по-ефективен.

В историите емоциите са решаващи. Историите насърчават усвояването на езика и културното изследване. Докато учащите се идентифицират с герои, описани в истории, те чувстват, че са по-близки до тях емоционално. Емоционалната привързаност чрез разказване на истории оказва огромно влияние върху обучаемите. Също така си струва да се отбележи, че чрез разказване на истории обучаемите усвояват нов речник и граматически структури. Освен това, използвайки ситуации от реалния живот, учащите се натъкват на „жив“ език, използван ежедневно. И накрая, но не на последно място, историите представляват нещо като мост между широк спектър от култури. Следователно техниките за разказване на истории позволяват на обучаемите да изследват и разпознават културните различия и следователно да станат по-чувствителни, приспособими и съпричастни.

Взаимосвързани стратегии за разказване на истории и дейности за усвояване на език

За да се докаже потенциалът на разказването на истории в езиковото обучение, интегрирането на различни сценарии от реалния живот, с които учащите могат да се идентифицират, е жизненоважно. Тук представяме 20 практически примера за това как разказването на истории може да засили изучаването на езици чрез прилагането му във вашите учебни програми.

- **Програми за културно потапяне** - Учениците разказват традиционни истории от родните си страни и култури, базирани на някои ритуали или обичаи, като по този начин оценяват материалното и нематериалното културно наследство. Това подкрепя културното разбиране и признание.

Изображение 25. Културен обмен (източник: canva.com)

- **Перифразирание** - Помолете обучаемите да перифразират истории. Това упражнение налага необходимостта да се търсят и използват различни езикови структури и думи.
- **Интерактивно и увлекателно разказване на истории** - Учениците работят в малки групи и изграждат истории. Това насърчава работата в екип, комуникационните умения и насърчава лидерските умения.
- **Симулации** - Помолете обучаемите да играят определените роли в историите. Това им помага да усъвършенстват уменията си за говорене и слушане по приятен и завладяващ начин.
- **Пъзел с кръгла история** - Учениците седят в кръг и изграждат история, като добавят пъзел по пъзел (части/елементи от историята) към съдържанието. По този начин те създават колективна история, практикуват творчество и насърчават заедността. Учащите също упражняват използване на общ език.
- **Визуализирайте подкани** - Използвайте прости и забележими изображения/картини, за да предложите на обучаемите съдържанието на историята, подпомагайки развитието на речниковия запас и устните умения.
- **Обикновеност в историите** - Помолете обучаемите да доближат групата до техния типичен ден, като създадат нова работна книга, за да уточнят ежедневието.
- **Споделяне на лична мъдрост и наблюдения** - Помолете обучаемите да разменят своя личен опит, т.е.: спомени, житейски амбиции, събития и т.н., за да развият уменията за разказване на истории и слушане.

Изображение 26. Споделяне на личен опит (източник: canva.com)

- **Извънредни новини** - Действителните събития могат да бъдат основа за разказване на истории, като помагат на учащите да пробият минали и настоящи времена, като в същото време обсъждат въпроси от реалния свят. Новините трябва да са много атрактивни и изненадващи.
- **Приказки** - базирани на басни, легенди или митове, позволяващи на обучаемите да разкрият добре познати теми и морални уроци, когато практикуват език, главно пословици или поговорки.
- **Поезия** - Обучаемите работят в малки групи и колективно създават кратки истории, които се римуват. Търсенето на добри рими и добре съвпадащи думи помага за развитието на езикови умения. Римуването улеснява запаметяването на по-музикалните учащи, чувствителни към ритъм, височина, метър, тон, мелодия или тембър.
- **Ролеви исторически събития** - Разиграйте запомнящи се исторически събития, които са вдъхновени от културния произход на обучаемите. Така обучаемите ще станат по-културно осведомени.
- **Учене на език, базирано на пантомима** - Измислете драматични дейности, при които обучаемите разиграват истории, затвърждавайки усвояването на език чрез изражения на лицето, мимики и физически движения.

- **Истории от театъра на сенките** - Учениците гледат примерен актьорски състав от театъра на сенките. Те чуват саундтрака и виждат изображения. Те са инструктирани да използват само минали времена. Работейки в подгрупи или индивидуално, те създават истории, вдъхновени от театрална постановка на сенки, описващи последователността от събития.
- **Измислени приказки** - Учениците измислят въображаеми истории, опитвайки се да измислят неологизми (новообразувани думи) или монетен речник.
- **Подкастинг** - Учениците създават сценарий и записват подкаст с разкази, изострайки уменията за говорене и слушане.
- **Подказки за писане, вдъхновени от историята** - Въз основа на сценарии за история обучаемите измислят свои собствени разкази, развивайки уменията си за писане..
- **Библиотечни анимирани дискусии** - Създайте нещо като библиотека, където обучаемите избират историята и я четат на публиката (останалата част от класа). Чрез анализ на съдържанието на историята обучаемите укрепват не само разбирането при четене, но и критичното мислене.
- **Проектиране на истории** - Подгответе проекти на истории под формата на мисловна карта, за да помогнете на учащите да си представят структурата на историята. Това ще им помогне да систематизират речниковия запас, да придобият умения за подреждане и да консолидират новия речников запас.
- **Приложения за интерактивно разказване на истории** - Интерактивните приложения са изключително полезни при създаването на дигитални истории, като позволяват на обучаемите да комбинират нови технологии с усвояване на език.

Примерни сценарии, включващи обучаеми чрез взаимноезикови дейности, базирани на разказване на истории.

В този раздел ще ви доближим до различни подробни сценарии, насочени към включване на обучаемите чрез разказване на истории, предоставяне на практически концепции и вдъхновения, допълващи вашите учебни програми. Тези планове за уроци развиват езикови умения, подчертават културното разбиране и поддържат чувството за общност, което е особено важно сред жените мигранти.

Сценарий 1: Обиколка на лични истории

Цели:

- Да се изгради чувство за принадлежност у обучаемите.
- Упражняване на устни умения и нов речник.

Резултати от обучението:

- Обучаемите ще могат да разкажат лична история.
- Обучаемите ще обогатят своя речников запас, ще разберат езиковите еквиваленти и ще подобрят владенето на езика.

Времетраене: 90 минути

Изисквания: Удобни седалки, таймер, (по избор) списък със сюжетни реплики.

Ледоразбивач: Кратка игра за разказване на истории ще помогне на учащите да разчупят леда и да създадат открита атмосфера. Всеки обучаем добавя едно изречение към колективна история.

Основна дейност: Учениците обмислят своите лични истории, които биха искали да разпространят. Учителят измисля подсказки за история, ако е необходимо (напр. „Най-красивият спомен, „Моето най-голямо постижение“). Учениците се редуват да споделят своите истории в кръг. Поканете групата да задава въпроси и да се задълбочи в историята. Всеки обучаем има 3 минути, за да разкаже своята история.

Съзидателна практика/ обратна връзка: Тази сесия дава малко място за размисъл върху това, което обучаемите са разбрали и каква добавена стойност са донесли техните лични истории към съдържанието на урока. Наблегнете на нов речник и фрази, които са се появили, докато разказвате историите.

Сценарий 2: Сесия за културно потапяне

Цели:

- Да подкрепя културното изразяване, признателност и езикова практика.
- Да изследва внимателно различни традиции в разказването на истории.

Резултати от обучението:

- Учениците ще споделят истории, базирани на различни културни норми и традиции.
- Учениците ще усъвършенстват уменията си за говорене и слушане.

Време: 120 минути

Изисквания: Списък на културни материални/нематериални обекти, записващи устройства (по избор).

Ледоразбивач: Учащите дебатираат върху различни културни традиции, включително разказване на истории. В началото споделете кратка история от вашата култура, за да вдъхновите групата.

Основна дейност: Учениците се разделят на малки групи. Всеки член на групата разказва традиционни истории от своите страни и култури, базирани на някои ритуали или обичаи. Други слушат и продължават с любопитни въпроси. Помислете за използването на някои визуални елементи или реквизит, за да подкрепите разказването на истории.

Съзерцателна практика/ Обратна връзка: Всяка група представя една история пред целия клас. Обучаемите обменят своите лични наблюдения и мисли за многообразието на културите. Те могат да използват записващо устройство по избор, за да анализират по-внимателно историите. Учениците разсъждават върху културните мотиви и съпътстващия език. Учениците обобщават новите знания, които са придобили в резултат на това упражнение. Учениците избират най-ангажиращата културна история.

Сценарий 3: Проектиране на история и парафразиране

Цели:

- Повишаване на уменията за разбиране и консолидиране на нов речник.
- Подобряване на последователността и вербалните умения.

Резултати от обучението:

- Учениците ще могат да изградят мисловна карта на историята, за да си представят очертанията на историята.
- Учениците ще могат да перифразират история.

Времетраене: 90 минути

Изисквания: мисловни карти на историята, маркери, примерна история.

Ледоразбивач: Прочетете кратка история на публиката. Обърнете се към основните събития и роли. Подчертайте отличителните черти на героите.

Основна дейност: Разпространете мисловни карти/проекти на историята и помолете обучаемите да завършат ключовите събития от историята. След приключване на тази задача, разделете обучаемите по двойки и ги помолете да перифразират историята, като използват проекта за история като вид подкана. Мотивирайте обучаемите да използват личните си препоръки.

Съзидателна практика/ Обратна връзка: Учениците обсъждат различни версии на историята. Те подчертават значението на конкретните герои. Структурирайте всички нови думи или фрази. Преосмислете въздействието на мисловните карти на историята и преформулирането при изучаването на езици.

Изображение 27. Парафразиране на историята (източник: canva.com)

Сценарий 4: Център за цифрови истории

Цели:

- Комбинирате на технологиите с изучаването на езици.
- Подобряване на цифровата грамотност и устните/вербалните умения.

Резултати от обучението:

- Обучаемите ще съставят цифрова история с помощта на мултимедийни инструменти.
- Обучаемите ще овладеят езикови умения чрез процеса на съвместно създаване.

Време: 180 минути (или няколко сесии)

Изисквания: Компютри/таблети, приложения за разказване на истории, Wi-Fi връзка.

Ледоразбивач: Покажете избраните цифрови истории, създадени от други. Потопете се в компонентите, които правят една цифрова история завладяваща.

Основна дейност: Разделете обучаемите на няколко подгрупи и ги помолете да измислят история. Предложете удобен за потребителя софтуер или приложение за разказване на истории. Всяка подгрупа разработва цифрова история, включваща текстови/говорни балончета, изображения, аудио и видео материали. Осигурете техническа поддръжка и поддръжка, свързана със съдържанието, ако е необходимо.

Съзерцателна практика/ Обратна връзка: Всяка група представя своята цифрова история пред публиката. Обмислете учебния процес и обсъдете как учащите развиват своите езикови и цифрови умения. Предоставете конструктивна обратна връзка относно разказването на истории и техническите аспекти на електронните истории на обучаемите.

Сценарий 5: Разказване на истории чрез интегриране на драма

Цели:

- Укрепване на ангажираността чрез жестове и базирано на мимика изпълнение.
- Напредване на уменията за говорене и слушане.

Резултати от обучението:

- Учениците ще разиграят история, като прилагат драматични техники.
- Учениците ще повишат самочувствието си в комуникативните умения.

Време: 120 минути

Изисквания: Сценарий, реквизит, костюми (по желание).

Ледоразбивач: На учащите се предоставя сценарий за история или, алтернативно, помолете ги да създадат свой собствен. Разделете ги на групи и разпределете ролите. Поканете обучаемите да използват различни реквизити и костюми, за да направят историите по-реалистични и увлекателни. Всяка група представя своята история, използвайки пантомима, озвучаване и невербален език.

Съзерцателна практика/ Обратна връзка: Всяка група разиграва своята история пред класа. Учениците обсъждат как историите, изобразени от тях, са повлияли на техните езикови умения. Избройте всеки нов речник или граматически структури, които са се появили по време на възпроизвеждането на историите. Подчертайте всички нови езикови умения, които биха могли да се развият в обучаемите благодарение на това базирано на драма задание.

Изображение 28. Интегриране на разказване на истории и драма
(източник: canva.com)

Изображение 29. Картографиране на истории (източник: canva.com)

Картографиране на истории за по-добро разбиране

Описание: Този пример изследва как картографирането на истории може да поддържа и напредва в разбирането на езика.

Сценарий: Обучителят прилага карти на историята, за да позволи визуализирането на структурата на историята. Всяка карта на историята трябва да съдържа ключови елементи, които са сюжет, обстановка, герои и резолюция.

Решение/ Резултат: Картите на историите помагат на учащите да разберат и запомнят по-добре историите. Голямо предимство е гореспоменатата визуализация, защото напомня на обучаемите за съдържанието на историята, докато перифразира.

Ключови изводи: Несъмнено разбирането на езика се засилва чрез картографиране на истории. Що се отнася до визуалната му структура, той е изключително полезен инструмент за запаметяване на ключови аспекти и събития в историите.

НАКРАТКО

Този раздел обхваща следните ключови концепции:

- Ролята на разказването на истории като предизвикващ емоции, въздействащ и експресивен подход на преподаване.
- Ползите от разказването на истории за изучаването на езици и културното изразяване.
- Прагматични съвети и стратегии за внедряване на разказването на истории в учебните програми.

След като този раздел бъде завършен, имате:

- Яснота как разказването на истории може да подобри ангажираността на учащите и да насърчи усвояването на езика.
- Възможност да включите разказването на истории във вашите методи на преподаване, за да допринесете за по-приобщаваща учебна среда.

За да продължите учебния си път:

- Използвайте техниките за разказване на истории, обхванати в този раздел, във вашите учебни програми.
- Обмислете влиянието на тези методи и адаптирайте идеите си към нуждите на вашите обучаеми, когато е необходимо.
- Потопете се в допълнителни ресурси, които могат многостранно да развият вашите преподавателски умения в дългосрочен план.

ХРАНА ЗА РАЗМИСЪЛ

Помислете за следната препоръка:

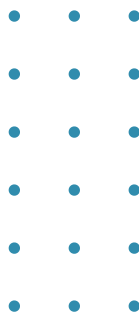
Вашата група се състои от жени мигранти, които постоянно се справят с интегрирането на традиционните подходи за изучаване на езици. Помислете за начина, по който можете да внедрите разказването на истории във вашата програма, за да се справите с техните нужди и да насърчите приобщаването. Вземете под внимание културния контекст на обучаемите, личния опит и езиковите умения.

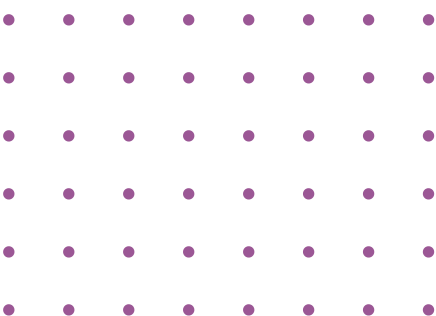

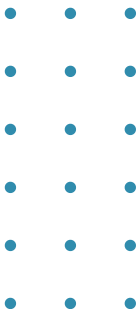
САМООЦЕНКА

- Кое от следните НЕ е полза от използването на разказване на истории при изучаването на езици?
 - А. Подобрява запазването на речника
 - Б. Насърчава пасивното учене
 - С. Насърчава културно разбирателство
- Кое от изброените е практичен съвет за включване на разказването на истории в програми за езиково обучение?
 - А. Избягвайте използването на визуални средства
 - Б. Насърчавайте обучаемите да споделят лични истории
 - С. Ограничете дискусиите за историята
- Коя дейност по разказване включва обучаемите да разиграват сцени от истории?
 - А. Картографиране на историята
 - Б. Съвместно разказване на истории
 - В. Ролева игра

РАЗДЕЛ 5: ПРОЕКТНО- БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА УСВОЯВАНЕ НА ЕЗИК

ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието е мощен инструмент в борбата срещу бедността и социалното неравенство (Junjuna, 2023). Обширни изследвания, включително проучвания на ЮНЕСКО, показват как **образованието може да измъкне хората от бедността**. Статистиката наистина е потресаваща - подобряването на достъпа до средно образование може да намали нивото на бедност в световен мащаб с петдесет процента. Подобряването на **уменията за ограмотяване на възрастните**, особено на майките, увеличава достъпа до образование за техните деца, особено за дъщерите, създавайки добродетелен цикъл между поколенията (ЮНЕСКО, 2017 г.).

Особено **жените мигранти и бежанки** са изправени пред множество предизвикателства, които ограничават достъпа им до образование, услуги и участие в обществото. **Езиковите бариери** са основна пречка, която задълбочава **маргинализацията им** и ограничава **достъпа им до образование** и до толкова необходими социални услуги. Следователно изучаването на езици е ключът към по-голямо самоопределение и социална интеграция. Освен езиковите умения, насърчава и **културното разбирателство**, съпричастността и връзките с техните приемащи общности.

В нашия стремеж към образователно равенство, **JUST HER!** се ангажира да защитава маргинализираните жени мигранти и бежанки. Имайки предвид това, нашата цел е да разрушим бариерите и да засилим техните гласове, така че те да могат да участват пълноценно и да допринасят за своите общности. **Езиковото обучение е в центъра на тези усилия.**

Съответно, представяме **Раздел 5** от нашия **Наръчник за обучители на възрастни**, в който изследваме темата „**Проектно-базирано обучение за усвояване на език**“. Този раздел разглежда иновативния подход към преподаването, известен като проектно-базирано обучение (ПБО), като средство за улесняване на **изучаването на езици**, като същевременно насърчава **културното разбиране** и реалното (практическо) прилагане на техните знания в смислен контекст.

В тази част ще изследваме интегрирането на **четирите езикови умения** чрез подхода ПБО и ще предоставим на преподавателите практически стратегии за прилагането му в **класната стая по чужд език**. От подобряване на **слушането с разбиране, говорене, четене и писане** до изследване на културни въпроси, свързани с изучаването на езици, този модул предоставя цялостна рамка за проектиране на **автентични задачи, които отразяват ситуации от реалния живот**, които насърчават смислено усвояване на език.

Тази единица обръща специално внимание на развиващите се нужди на учащите се жени мигранти и бежанки, докато те участват в усвояването на езика. Като предоставяме на преподавателите инструментите за прилагане на **ПБО**, ние се стремим да помогнем за насърчаването на ангажираща и подходяща учебна среда, която е **отзивчива, приобщаваща и подкрепяща нуждите** на жените мигранти и бежанки. Този подход може не само да улесни подобряването на тези видове езикови умения на учащите, но и да им осигури по-задълбочено разбиране на **културните различия в приемащите ги страни**. Като същевременно укрепва **културната чувствителност** и **межкултурната компетентност** на обучителите на възрастни.

Разделът е организиран в три основни подтеми:

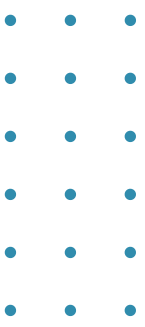
- За значението на подобряването на уменията за слушане, говорене, четене и писане
- Прилагане на ПБО в класните стаи по чужди езици
- Проектиране на автентични задачи (сценарии от реалния живот) за изучаване на езици

Всяка подтема е придружена от **практически прозрения, казуси и идеи за дейности**, предназначени да помогнат на обучителите на възрастни да подобрят своите езикови умения.

Резултати от обучението в раздела:

- До края на този модул ще можете да:
 - Разработвате културно подходящи уроци, които подобряват разбирането на учащите за езика и културния контекст.
 - Проектирате и изпълнявате автентични задачи, които интегрират езикови умения чрез подходи, базирани на проекти.

С оглед на това, нека проучим трансформативния потенциал на ПБО за усвояване на език.

1. За значението на подобряването на уменията за слушане, говорене, четене и писане

Езикът като средство за комуникация и връзка е от **решаващо значение за културния обмен**. Когато обучаващите се впуснат в пътуването на изучаването на езици, те придобиват не само езикови умения, но и по-задълбочено разбиране на **културните нюанси и социалните норми**, което им помага по-добре да се ориентират в социалните взаимодействия. По този начин **изучаването на езици** служи като катализатор за ангажираност на общността, участие в граждански дейности и силата на личните взаимоотношения.

Ето защо е от съществено значение да се подчертае **значението на слушането с разбиране, говоренето, четенето и писането в езиковото обучение**. Тези умения формират основата, върху която се изграждат езиковите познания и владението на езика. Ефективната комуникация, устна или писмена, улеснява **смыслените взаимодействия и насърчава връзките** в различни общности. Освен това способността за разбиране и изразяване на език не само насърчава **социалната интеграция**, но и отваря врати за образователни и икономически възможности. Следователно инвестирането в развитието на тези **основни езикови умения** е от решаващо значение, за да се даде възможност на маргинализираните мигранти и бежанци да се ориентират и да успеят в новата си среда.

Предстоящият подраздел „Четири езикови умения“ ще хвърли светлина върху основната роля, която тези умения играят при **усвояването на втори език**.

Изображение 30. Източник: Pexels/Кредити: Рета Фъргюсън

1.1 Четирите езикови умения

В стремежа си да използваме образованието като ефективен инструмент срещу бедността и социалното неравенство, трябва да признаем, че въпреки многото проучвания остават значителни пропуски по отношение на предизвикателствата при изучаването на езици, пред които са изправени маргинализираните жени мигранти и бежанки. Тази празнина може да се дължи на хетерогенността на тези жени, които имат широк спектър от умения и профили. Някои от тях са **нискограмотни** (човек, който има минимални умения за четене и писане), **докато други са неграмотни** (човек, който изобщо не може да чете или пише). Следователно има спешна нужда от по-всеобхватно изследване на **усвояването на втори език**, особено сред неграмотни и нискограмотни възрастни жени. За обучаващите възрастни е изключително важно да се фокусират не само върху **езиковото обучение** на обучаемите, но и върху **развитието на грамотността. Социалните променливи също трябва да се вземат предвид**, когато се разглеждат разнообразните нужди на това население, което, както беше споменато по-горе, е много разнородно (Van de Craats, I., Kurvers, J., & Young-Scholten, M., 2006).

За да се отдалечим от обсъждането на предизвикателствата, пред които са изправени маргинализираните жени мигранти и бежанки при изучаването на езици, е важно да подчертаем, че когато работят с възрастни (жени), обучаващи се, преподавателите трябва да интегрират андрагогически подход. Андрагогиката, която набляга на самонасочващия се характер на възрастните обучаеми и значението на черпенето от техния житейски опит, осигурява рамка за адаптиране на езиковото преподаване към специфичните нужди на обучаемите.

- В този случай специфичните нужди на маргинализираните жени (мигрантки и бежанки) са разгледани подробно в Раздел 1 на този Наръчник.

- Следователно, интегрирането на принципите на андрагогиката в практиката на преподаване е от решаващо значение за успешното създаване на **по-ангажираща и овластяваща** учебна среда (Bouchrika, 2024). Отсега нататък всички подходи и предложения за преподаване, обхванати в този раздел, винаги ще вземат предвид андрагогическия подход.

Продължавайки напред, за да преподавате чужд език ефективно, е необходимо да разберете четирите основни езикови умения - **слушане, говорене, четене и писане** - и да осъзнаете тяхното значение в процеса на обучение. Тези умения са градивните елементи на комуникацията и трябва да бъдат развити по цялостен начин. В контекста на **усвояването на втори език** всяко умение играе жизненоважна роля за усвояването на езика и владенето му.

- Слушане (разбиране): Способността да се разбира говоримият език.
- Говорене: Способността да се изразявате устно.
- Четене: Способността за разбиране на писмен текст.
- Писане: Способността за артикулиране на мисли в писмен вид.

Изображение 31. Източник: Pexels/Кредити: Thirdman

Способността за **разбиране на говоримия език** (т.е. слушане с разбиране) играе важна роля в изучаването и използването на **втори език**. Това е необходимо умение за реални комуникационни дейности в класната стая (Ahmadi, 2016). Изследване на Cheung (2010) дори предполага, че **слушането с разбиране трябва да се придобие първо**, дори преди говорене, четене и писане. Това е така, защото слушането с разбиране е „планът за по-късно **придобиване на говорене**“. Следователно учителите по езици трябва да отговорят на нуждата на своите обучаеми да развият по-добро разбиране при слушане, като го направят неразделна част от тяхната преподавателска практика (Ahmadi, 2016).

Скорошно проучване в Япония изследва дали активните учебни дейности в **групови дискусии (говорене)** могат да помогнат за подобряване на (английски) умения за слушане с разбиране на **учащите на по-ниско ниво**. Резултатите показват значително увеличение на резултатите за слушане с разбиране на участниците, което предполага, че преподаването на пасивни умения като **слушане с разбиране** може да бъде подобро чрез **интерактивни методи**. Това е аргумент в полза на интегрирането на групови дискусийни дейности в уроци за слушане с разбиране (Elmetaher, 2021).

Освен това проучване относно използването на мобилно приложение (за подобряване на изучаването на езици), използвано от новопристигнали мигранти, ангажирани с изучаването на шведски език и шведска култура, показва, че участниците, които използват **мобилните приложения в допълнение към традиционен курс на обучение**, са имали по-добри резултати **плавност и интонация** от участниците в контролната група. Това предполага, че **целенасочената устна практика**, особено когато се поддържа от мобилни технологии, може да подобри **езиковото самочувствие** и интеграцията в приемащата страна (Thorén, 2014; Bradley et al., 2017).

Даване на приоритет на различни канали за информация и стилове на учене

Образованието има тенденция да се фокусира върху **текстови практики**. Обаче преподаването с използване на писмен език може да стане **проблематично**, когато се занимава с хетерогенни групи с различни умения за грамотност и, което е по-важно, като се има предвид, че **писменият език може да бъде различен от култура до култура**. Освен това преподавателите трябва да имат предвид, че когато се развият първите умения за говорене на нов език на обучаемия, няма причина да се очаква характеристиките и употребата на новия език да бъдат драстично различни по отношение на **граматиката и/или стила на общуване**, от езика, който обучаемият вече владее (Bigelow & Schwarz, 2010). Разбирането на тези нюанси е от решаващо значение за преподавателите, ако искат ефективно да преподават чужди езици на възрастни обучаеми, особено тези с **малко или никакви умения за грамотност** (Van de Craats et al., 2006).

Проучване, проведено с **учители по английски език** в Унгария и Турция, установи, че учащите, на които е позволено да използват английски спонтанно, често участват в **творческата езикова игра**, която характеризира ежедневната комуникация.

- • • Тази хумористична и творческа езикова игра активира езиковите ресурси и
- • • метаезиковите способности на обучаемите. По този начин **непланираното и**
- • • **игриво използване на език** може да бъде **мотивираща сила**, която води до
- • • **активно участие** и **повишен интерес** към комуникацията в класната стая.
- • • Следователно езиковото обучение трябва да отговаря на изискванията за
- • • **интерактивна и динамична среда**. Въз основа на тези данни преподавателите
- • • могат да се възползват от спонтанното използване на езика и ежедневната
- • • креативност в класната стая (Illés & Akcan, 2016).

Съответно, в градски контекст в развитите страни, този подход става особено уместен, когато се има предвид разнообразният езиков и културен произход на **учащите се мигранти**. Следният казус, проведен в една такава градска среда, предоставя ценна представа за ефективни стратегии за насърчаване на интерактивна, динамична и, което е по-важно, приобщаваща учебна среда.

Изображение 32. Източник Pexels / кредити: rdne

Имигранти и Учащи Английски Език (УАЕ) в градска класна стая в САЩ [(Adams, 2017)]

Описание: Този казус разглежда градска гимназия близо до столицата на голям щат от Средния запад в Съединените американски щати. Проучването се проведе през курса 2015-2016 г. Преди проучването гимназията (средното училище) се бореше с проблеми с дисциплината, високи нива на отпадане, тормоз и ниски академични постижения, особено сред **УАЕ** и **ученици имигранти**.

Сценарий: В продължение на четири години преди проучването училището се бореше с ниски нива на успех (издържан) на изисквания от държавата тест за завършване на курса, като само един на десет ученика преминава успешно, и дори по-ниски проценти сред имигрантите и УАЕ популациите.

Решение/Резултат: През учебната 2015-2016 г. училищната администрация приложи **споразумение за съвместно преподаване**, при което учителите си сътрудничиха, за да **интегрират обучението по академичен език и грамотност с ясни цели, които се свързват с опита и нуждите на учениците**. Този иновативен подход имаше за цел да се справи с академичните предизвикателства на имигрантите и студентите УАЕ.

Ключови изводи: Бързото нарастване на броя на учениците имигранти в градските училища разкри значителна празнина: много учители не са адекватно подготвени да отговорят на уникалните нужди на **учениците имигранти** и **учениците УАЕ**. Това подчертава спешната необходимост учителите да разполагат с подходящи **инструменти, умения и най-добри практики**.

Следователно, този казус служи като модел на ефективни практики и подчертава значението на културно чувствителните инструкции и **интервенциите за изграждане на общността** за подобряване на академичния успех и благосъстоянието на имигрантите и учениците УАЕ.

В проучването учителите интегрираха **културно подходящи учебни ресурси** и опит в своите уроци и гарантираха, че съдържанието отразява разнообразния културен произход на учениците. Те също така създадоха среда, в която учениците се чувстваха комфортно, използвайки родния си език, насърчавайки приемането и принадлежността към класната стая.

В допълнение, учителите използваха **базирани на запитвания подходи** към обучението и поставиха високи академични очаквания, за да насърчат учениците да участват в **критично размишление**. Като насърчават общност от обучаеми, учителите преодоляват пропастта между учениците имигранти и учениците, които не са имигранти, като **проектират уроци, в които различни ученици могат да си сътрудничат и да споделят своя личен опит**, създавайки среда, характеризираща се с емпатия и приобщаване.

За да обобщим, този холистичен подход не само отговаря на непосредствените академични нужди, но също така насърчава дългосрочното социално и емоционално развитие, като прави класните стаи **по-подкрепящи и справедливи за всички ученици**. Следователно този казус е пример за подходяща най-добра практика в съвременното образование.

Както беше подчертано във въведението към този раздел, изучаването на **втори език** е от решаващо значение за малцинствените групи от бежанци и жени мигранти, които говорят друг език като роден език, особено когато се опитват да се интегрират в общество с доминиращ език, който е необходим за образование, заетост и други основни цели. Владееенето на втори език позволява на тези жени да имат **достъп до по-добри възможности за работа, да участват по-пълноценно в своите общности** и да се справят по-лесно и уверено в ежедневието. Това е не само средство за комуникация, но и средство за социална интеграция и лично овластяване. Следователно, учителите на възрастни имат огромна отговорност да създадат среда, която помага на тези обучаеми да придобият втори език по техен собствен начин и, преди всичко, да създадат приобщаваща и съпричастна атмосфера, която предоставя на обучаемите възможности за **лично, социално и емоционално развитие**.

За ефективно интегриране на четирите езикови умения в класната стая по чужд език за възрастни обучаеми, преподавателите трябва да използват (базирани на изследвания) стратегии за активно учене, съобразени с всяко умение, например:

Преподавателите трябва да се съсредоточат върху **слушането с разбиране и говоренето**, преди да започнат да четат и пишат, особено когато работят с хетерогенни групи с различни нива на грамотност и стилове на учене. Мултимодалните стратегии за обучение, които съчетават аудио, реч, музика, жестове и други сензорни данни, могат да осигурят смислено и добре закръглено учебно изживяване.

Използването на **разказване на истории** може да подобри **говорните умения**. Груповите дискусии, в които обучаемите могат да разказват смислени истории, насърчават способността за добро слушане, което е от полза както за разказвача, така и за слушателя, тъй като създава **психологически безопасна и приобщаваща среда** (Itzhakov et al., 2014). Проектирането на уроци, в които различни обучаеми си сътрудничат чрез говорни дейности, които имитират **комуникация в реалния живот**, като ролеви игри, дебати и дискусии, в които обучаемите споделят своя личен опит, може да подобри плавността и да повиши увереността при използването на езика в практически ситуации. Използването на подходи, базирани на запитване, може да стимулира любопитството и ангажираността, насърчавайки учащите да задават въпроси и да участват в дискусии.

- За **развитието на четенето** е важно да се осигури набор от материали за четене, които отговарят на **интересите и езиковото ниво на обучаемите**. Това може да включва вестници, статии и романи, които могат да разширят речниковия запас и да подобрят разбирането при четене. Въвеждане на **мултимодални текстове** – материали за четене, които комбинират текст с изображения, видеоклипове и други медии – правят съдържанието **по-достъпно и ангажиращо**. Стратегиите за съвместно четене, като организиране на групови сесии за четене, също могат да бъдат от полза. В тези сесии обучаемите четат и обсъждат текстове заедно, като си помагат взаимно да разберат и интерпретират материала.

Задачи за писане като записи в дневник, есета и упражнения за творческо писане (разказване на истории) насърчават езиковата точност и стимулират креативността, позволявайки на обучаемите да се изразяват по-свободно на новия език. Важно е да се използват писмени задачи, които са подходящи за нивото на владение на обучаемите. За учащи с ниска грамотност, започвайки с прости упражнения като записи в дневник и лични разкази. С подобряването на уменията им се въвеждат по-сложни задачи като есета и творческо писане. Където е възможно, въвеждане на сесии за партньорска проверка, при които обучаемите дават и получават обратна връзка за своето писане, за да насърчат **сътрудничеството и критичното мислене**.

В обобщение, важно е да се признае сложността и различните нужди на маргинализираните мигранти и бежанци в изучаването на езици. Това изисква цялостен подход, който се фокусира не само върху **езиковото обучение**, но и върху **развитието на грамотността и културната чувствителност**. Разбирането на четирите езикови умения - слушане, говорене, четене и писане - и как да ги преподават ефективно, е от решаващо значение за интеграцията и овластяването на жените мигранти и бежанки.

Изображение 33. Източник Pexels / Кредити: Габи К.

2. Прилагане на ПБО в класната стая по чужд език

Както е описано в казуса „**Имигранти и изучаващи английски език (УАЕ) в градска класна стая в САЩ**“, с нарастването на глобалната хуманитарна миграция към страни с висок процент на грамотност (развити страни), има и трудност при предоставянето на курсове по език и ограмотяване за **възрастни, обучаващи се на втори език**, които имат **ограничени или никакви умения за грамотност** (Malessa, 2018). Следователно преподавателите са изправени пред предизвикателството да осигурят ефективно езиково преподаване на различни учащи, включително възрастни учащи втори език с ограничени умения за грамотност. **Проектно-базираното обучение (ПБО)** се очертава като обещаващ подход за справяне с това предизвикателство. В този контекст ПБО може да бъде ефективен инструмент за обучители на възрастни в подкрепа на жените мигранти и бежанци в **усвояването на езика и културната интеграция**.

Какво е ПБО? Проектно-базираното обучение е нетрадиционен метод на преподаване. Този педагогически подход поставя обучаемите в центъра на тяхното обучение, като ги ангажира в автентични проекти от реалния свят, които изискват **решаване на проблеми, критично мислене и сътрудничество**. В проектите на ПБО обучаемите прилагат своите умения и разбиране на практика в **сценарии от реалния живот**, насърчавайки по-дълбоко ангажиране с **езика и културата**. Това практическо потапяне им позволява да придобият представа за различни гледни точки, да предизвикат стереотипите и да култивират взаимно уважение, което укрепва тяхното културно съзнание. В допълнение, тези практически проекти улесняват смислената комуникация и интегрирането на езиковите умения (Malessa, 2018; Petersen & Nassaji, 2016).

- След като разбрахме ПБО нека сега проучим неговите варианти, които правят ученето по-интересно и практично. В допълнение към традиционното ПБО има вариации като проекти за обучение, базирано в общността, и обучение, основано на изкуства. Тези адаптации предоставят разнообразни възможности за учене, които отговарят на различни интереси и стилове на учене, осигурявайки по-богато учебно изживяване за всички учащи.

2.1 Проекти, базирани в общността за обучение по услуги (БООУ).

Проектите БООУ са образователни дейности, които съчетават общественополезен труд с „академично“ обучение, давайки възможност на обучаемите да прилагат знанията и уменията си за справяне с **нуждите и предизвикателствата в реалния свят**. В проектите БООУ обучаемите работят с партньори от общността и заинтересовани страни, за да идентифицират, планират и реализират проекти, които помагат за подобряване на техните общности. Тези проекти са предназначени да насърчават **гражданската ангажираност, социалната отговорност и личностното израстване**, като същевременно подобряват разбирането на съдържанието на курса от учащите и създават значими връзки между обучението в класната стая и ангажираността на общността.

Проектите БООУ са ключов компонент на ПБО, защото наблягат на **прилагането на знания и умения в автентичен контекст**, като същевременно насърчават връзките.

Изображение 34. Източник: Pexels/Кредити: Rdne

• • • БООУ се използва все повече в образованието по втори език, за да подпомогне обучаващите се да взаимодействат с целевите езикови общности. Емпиричните проучвания показват, че БООУ има положително въздействие върху езиковите умения, културното разбиране, мотивацията и гражданската ангажираност на изучаващите езици. Като цяло БООУ показва положителни резултати в образованието по втори език (Baker, 2019; Ciriza, 2023).

• • • Нещо повече, според Sotelino-Losada et al (2021), БООУ е научно подкрепен като метод за придобиване на релационни умения и умения за сътрудничество. Като метод на преподаване БООУ интегрира преживявания от реалния свят, които насърчават ангажираността на общността. В контекста на езиковото обучение БООУ предлага уникални възможности за учащи, преподаватели и членове на общността. Помага за развитието на граждански настроени учащи, които разбират демократичните ценности, което е от полза за по-широката общност.

Изучаването на език чрез БООУ е особено важно за имигрантите и мигрантите, защото предоставя практически възможности за езикова практика. Взаимодействието в реалния живот с носителите на езика е от решаващо значение за усвояването на езика и поддържа комуникативен подход. В този глобализиран свят ние сме принудени да придобиваме межкултурни перспективи, етични знания и умения за решаване на проблеми. Умения и знания, които са толкова важни за оцеляването и просперитета в днешното общество, че дори са включени в учебните програми на много европейски университети.

Следователно учителите по чужди езици са изправени пред предизвикателството да създадат възможности за учащите да практикуват своите езикови умения извън класната стая, за което БООУ може да допринесе (Wehling, 2011).

Като цяло БООУ е ефективен метод за възрастни имигранти, изучаващи езици, тъй като насърчава езиковата увереност, социалния и културния капитал и формирането на положителна идентичност. Този метод се основава на уважение и свобода на избор и насърчава ангажираността на общността и използването на езика на практика (Riley, 2014).

2.2 Обучение, основано на изкуства

Обучение, основано на изкуства, означава, че изкуството е интегрирано в учебната програма/програми за постигане на образователни цели. Дейностите и/или проектите, базирани на изкуства, са творчески учебни преживявания, които включват визуални изкуства, сценични изкуства или други форми на художествено изразяване в учебната програма. Тези дейности предоставят възможности на обучаемите да изследват своята креативност, да изразяват себе си и да се ангажират със съдържанието на курса по смислени и лично подходящи начини. Дейностите, базирани на изкуства, могат да приемат много форми, включително проекти за визуални изкуства, театрални представления, музикални композиции и танцови постановки. Чрез интегрирането на изкуствата в класната стая, преподавателите могат да увеличат ангажираността на учащите, да насърчат връзките между академичното обучение и артистичното изразяване и да насърчат социалното и емоционалното развитие. Дейностите, базирани на изкуства, често се интегрират в инициативи на ПБО за да улеснят смислените взаимодействия, да насърчат връзките и да обогатят учебния опит.

Следното казус от UBC Learning Exchange подчертава трансформиращото въздействие на дейностите, базирани на изкуства, върху изучаването на езици сред по-възрастните имигранти. Чрез интегрирането на изкуството в учебната програма за изучаване на езици, тази инициатива не само подобрява езиковите умения на участниците, но те също така придобиват самочувствие и изграждат социални взаимоотношения, обогатявайки цялостния си опит в обучението.

Укрепване на изучаването на езици от по-възрастни имигранти чрез дейности, базирани на изкуствата в UBC Learning Exchange, Канада (Балясникова и Гилард, 2021 г.)

Описание: Този казус се фокусира върху Жаки, участник в проекта „Seniors Thrive project“, насочен към подпомагане на възрастните имигранти в изучаването на английски език и насърчаването на социални връзки. Участието на Джаки в различни дейности, свързани с изкуствата, като творческо писане, изкуства и занаяти и драматичен клуб, ѝ помогна да преодолее езиковите бариери и да придобие увереност в говоренето на английски.

Сценарий: Първоначално Жаки имаше проблеми с говоренето на английски, но намери утеха и увереност чрез участие в разговорни класове по английски език и дейности, базирани на изкуства. Тя прегърна творческото изразяване, включвайки рисуване и описания в учебния си процес, демонстрирайки силата на разнообразните методи на учене.

Решение/Резултат: Проектът **Seniors Thrive** интегрира изучаването на езици с дейности, базирани на изкуства, предоставяйки на участници като Жаки възможности за лидерство и подкрепяща общностна среда. Жаки, заедно с други, изпита повишено доверие в говоренето на английски език и разширени социални мрежи. Дейностите, базирани на изкуства, не само улесниха езиковото развитие, но също така усилиха гласовете на по-възрастните учащи се извън техните непосредствени общности.

Ключови изводи: Случаят с Жаки илюстрира трансформация потенциал на дейностите, базирани на изкуствата, при изучаването на езици при възрастни, когато програмите са проектирани с мисъл за гъвкавост и ангажираност на общността. Съчетавайки изучаването на езици с творческото изразяване, пътуването на Жаки подчертава значението на разнообразните подходи за учене за насърчаване на самочувствието, социалните връзки и взаимното разбирателство сред възрастните имигранти. Това подчертава значението на създаването на приобщаващи пространства, където различни учащи могат да процъфтяват и да реализират пълния си потенциал.

- На този етап е необходимо да се направи ясно разграничение между ПБО и други
- подходи за обучение. От една страна, ПБО включва работа върху цялостни
- проекти за продължителен период от време, често седмици или цял курс. ПБО е
- ефективен, защото насърчава дълбоко чувство за свобода на действие и
- увереност чрез интензивни и продължителни дейности. Например, изучаването
- на диалог за театрално представление може да отнеме седмици (дейност,
- базирана на изкуство). Въпреки това, не винаги е така, че проектът трябва да
- продължи цял курс, за да бъде потапящ. ПБО може да се използва и като средство
- за проектиране на един урок, например.

Следователно, подобен подход към ПБО е обучението, базирано на задачи, което се фокусира върху по-кратки, практически дейности, като автентични задачи и/или учебни дейности, базирани на запитвания. Тези дейности са предназначени да бъдат завършени в рамките на по-кратък период от време, като например един урок или няколко дни. Обучението, базирано на задачи също така предоставя смислено, практическо обучение, което насърчава умения като сътрудничество, комуникация и вземане на решения в непосредствен контекст.

Изображение 35. Източник: Pexels / Кредити: Israwmx

Изображение 35. Източник: Pexels / Кредити: Brett Sayles

Основано на изследователски задачи обучение по втори език за възрастни имигранти по време на хуманитарна криза: резултати от два общонационални проекта в Гърция (2017 г.).

Описание: Изследването на **George Androulakis et al. (2017)** се фокусира върху възрастни имигранти от държави извън ЕС в Гърция, включително безработни, майки, имигранти с увреждания и имигранти без умения за грамотност. Основната цел беше да ги овластим по време на процеса на интеграция, като дадем гласност на техните разкази и разработим специализиран курс по гръцки език с подход на обучение, базиран на задачи.

Сценарий: Изследователите проведоха анализ на нуждите и установиха, че предизвикателствата, пред които са изправени възрастните имигранти в Гърция, включват необходимостта да намерят работа, да подобрят икономическите условия, да се интегрират социално, да комуникират ефективно с обществените служби и училищата на децата си и да разрешат бюрократични проблеми по отношение на техните правни състояние. Имигрантите подчертаха, че това, което очакват най-много от езиковите курсове, са практически знания и умения, особено в областта на официалната комуникация и писане, за да търсят правата си и да изпълняват професионалните си задължения. Практически знания и умения, които не биха могли да придобият в ежедневната употреба на езика.

- • •
- • •
- • •
- • •
- • •
- • •

Решение/Резултат: Подходът за обучение, базирано на задачи (ОБЗ), беше избран, защото ангажира обучаемите чрез комуникативни процеси, които изискват, наред с други неща, решаване на проблеми и вземане на решения. Анализът показва, че този подход е ефективен и води до изграждане на екип, изграждане на идентичност и овластяване. Учениците споделиха опит и чувства, което доведе до по-активно участие. Например, един участник в езиковия курс, нигерийка, сподели своя опит с телесните наказания в Нигерия, което насърчи други да участват и споделят своите истории (данни от интервю с 29-годишна жена, която е живяла в Гърция за 5 години към момента на интервюто).

Ключови изводи: Проучването показва, че ОБЗ е много ефективен за езиковата интеграция и овластяването на възрастни имигранти. Този подход не само отговаряше на комуникативните им нужди, но и насърчаваше изграждането на екип и активното участие. Преди всичко беше подчертано значението на разглеждането както на езиковите умения, така и на социалните процеси. Имигрантите, участвали в анализа на нуждите, заявяват, че техните нужди са свързани повече с разбирането на процесите и социалните умения, като например как да си търсят работа в Гърция или какви документи са необходими за получаване на карта за безработица, отколкото с точността на езика. Основните области, идентифицирани в анализа, включват училище, дом и семейство, мобилност, работа, здраве и ежедневна комуникация. Освен това дейностите, при които се споделя личен опит, бяха от решаващо значение за успеха на езиковите курсове, тъй като позволиха на участниците да общуват и да се учат от историите на другите.

Комбинацията от ПБО и ОБЗ осигурява балансирано обучение, което предлага както дълбочината на дългосрочните проекти, така и практичността на по-кратките задачи. Тази комбинация предоставя на учащите уменията и увереността, от които се нуждаят, за да успеят в реалния свят.

Следователно автентичните задачи са компонент на ОБЗ и са специфична задача в тази рамка, която е предназначена да симулира предизвикателства от реалния живот, с които професионалистите могат да се сблъскат и които изискват практически и незабавни решения. Тоест те наблягат на незабавното приложение в реалния свят.

2.3 Автентични задачи и дейности, базирани на проблеми

Както бе споменато по-рано, автентичните задачи са учебни преживявания, които изправят учащите се пред проблеми от реалния свят, сценарии или задачи, които изискват критично мислене, решаване на проблеми и творчески решения. Тези дейности ангажират учащите се в смислени, практически възможности за учене за практическо приложение и развитие на умения извън традиционните упражнения в класната стая. Например, задачите могат да включват писане на автобиография на английски език или дори писане на бизнес предложение.

- Дейностите, базирани на проблеми, от друга страна, използват сложни проблеми от реалния свят като средство за изучаване на концепции и принципи. Този подход включва задачи като анализиране на казуси или ролеви игри. В класната стая за изучаване на езици обучаемите могат да се занимават със задачи, които отразяват сценарии от реалния живот, с които могат да се сблъскат, като навигиране в обществен транспорт, пазаруване на хранителни стоки или насрочване на срещи. Например, те анализират писмени казуси, за да намерят решения или да импровизират ролеви сцени въз основа на дадени описания на герои.

Като цяло същността на проблемно базираното обучение остава същата: прилагане на знания за решаване на проблем от реалния свят. Да обобщим с прости думи и в контекста на езиковото обучение. Обучението, базирано на проблеми, е свързано с усилено мислене за решаване на проблеми от реалния свят, докато автентичните задачи са свързани с прилагане на езика по реални, практически начини.

Изображение 36. Източник: Pexels/Кредити: Рета Фъргюсън

2.4 Обучение, базирано на запитвания (ОБЗ)

ОБЗ е педагогически подход, при който обучаемите участват активно, като задават въпроси, търсят отговори и придобиват нови разбирания. Фокусира се върху любопитството на обучаемите, критичното мислене и уменията за решаване на проблеми. Чрез ОБЗ обучаемите поемат собственост върху своето обучение чрез: задаване на въпроси, проучване, разработване на решения, сътрудничество и общуване и отразяване. В рамките на ПБО, ОБЗ е централен компонент, който движи процеса на обучение.

Има много предимства от интегрирането на ПБО в класната стая по чужди езици, включително насърчаване на смислена комуникация, подобряване на езиковите умения и повишаване на мотивацията на обучаемите. Ето някои стратегии за ефективно прилагане на ПБО в класната стая по чужд език:

- Проектирайте проекти/задачи/дейности, за да включите и четирите езикови умения - слушане, говорене, четене и писане.
- Насърчавайте сътрудничеството и работата в екип между обучаемите, като им възлагате групови проекти, които изискват сътрудничество, комуникация и преговори. Съвместните проекти не само подобряват езиковите умения, но и насърчават междуличностната и межкултурната компетентност.
- Планирайте възможности за размисъл и самооценка през целия програмен цикъл. Насърчавайте обучаемите да разсъждават върху процеса на обучение, да разпознават предизвикателствата и успехите и да си поставят цели за подобрене. Оценете представянето на обучаемия въз основа както на крайните проекти или презентации, така и на процеса на изследване, сътрудничество и критично мислене.

За да обобщим, ПБО предлага динамичен и ангажиращ подход към езиковото преподаване, който позволява на обучаемите да прилагат езикови умения в автентичен контекст и да развиват основни компетенции за комуникация и сътрудничество. Чрез интегрирането на ПБО в класната стая по чужди езици, преподавателите могат да дадат възможност на обучаемите да станат компетентни и уверени учещи езици, които са способни да се справят с езикови задачи и предизвикателства в реалния свят.

3. Сценарии от реалния живот за езиково обучение

Въвеждането на проектно-базирано обучение (ПБО) в програмите за езиково обучение за маргинализирани жени бежанки и имигранти е решаваща стъпка в насърчаването на приобщаваща и овластяваща образователна среда.

Както посочва Адамс (2017), наложително е програмите за езиково обучение и правителствените агенции да дадат приоритет на професионалното развитие и подкрепата на преподаватели, работещи с обучаеми с ниско ниво на грамотност по втори език и придобиване на грамотност (LESLLA). Това означава оборудване на преподавателите с необходимото обучение по методи, базирани на изследвания, които отговарят на специфичните нужди и предизвикателства на LESLLA обучаемите.

Чрез интегрирането на ПБО в езиковата класна стая, преподавателите могат да създадат динамични и завладяващи учебни преживявания, които не само улесняват усвояването на езика, но също така насърчават културната интеграция, критичното мислене и ангажираността на общността. В допълнение, ПБО дава възможност на маргинализираните жени да поемат контрола върху своето образователно пътуване, насърчавайки чувството за свобода на избор, увереност и принадлежност. Занапред устойчивите инвестиции в обучение (на учители) и разработване на учебни програми са от съществено значение за гарантиране на продължаващия успех и въздействие на ПБО за подобряване на образователните резултати и социалното включване на маргинализирани жени бежанци и мигранти.

- Автентичните задачи или проблемни дейности са учебни преживявания, които изправят учащите се пред проблеми от реалния свят, сценарии или задачи, които изискват критично мислене, решаване на проблеми и творчески решения. Тези дейности са предназначени да ангажират учащите се в смислени, практически учебни преживявания, които отразяват сложността на реалния свят. Чрез завършване на проекти и/или автентични задачи обучаемите развиват важни умения като сътрудничество, комуникация и вземане на решения, като същевременно задълбочават разбирането си на концепциите и съдържанието на курса. Автентичните задачи са основен компонент на ПБО, тъй като предоставят на обучаемите възможност да прилагат своите знания и умения по подходящи и смислени начини, като насърчават връзката между обучението в класната стая и приложението в реалния свят.

Включването на ПБО в класната стая по чужди езици насърчава смислена комуникация, подобряване на езиковите умения и повишаване на мотивацията на обучаемите. Ето някои примери за проекти и задачи за възрастни учащи бежанци и мигранти, с които да се ангажират в класната стая по втори език:

3.1 ПБО (базиран на запитване)

Ето структуриран подход към проекта за интервю, при който обучаемите интервюират носители на езика или други мигранти/бежанци за техния опит:

- Проект за интервю: **Journeys Unfolded**
 - Цел: Да се изследват и документират лични миграционни истории за насърчаване на съпричастност и разбиране сред учащите.
 - Да тренирате комуникативни умения (слушане, задаване на въпроси и обобщаване).
 - **Инструкции:**
 - Учениците формират двойки или малки групи.
 - Всяка група избира носител на езика или мигрант/бежанец, който желае да говори за своя опит.
 - Организируют интервю с избрания участник.
 - Интервюто може да се проведе лично, чрез видео разговор или писмено (напр. кореспонденция по имейл).
 - **Стъпки:**
 - **Подготовка:**
 - **Проучване:** обучаемите подготвят въпроси, свързани с миграцията, културната адаптация, предизвикателствата и устойчивостта.

- **Етични съображения:** В клас обсъдете с обучаемите аспекти като чувствителност, уважение и съгласие, когато интервюирате някого за лични преживявания.
- **Изберете формат:** обучаемите трябва да решат предварително дали искат да създават подкасти, видеоклипове или писмени профили.
- **Запишете интервюто:** обучаемите трябва да вземат под внимание различните инструменти, необходими за запис на аудио, видео или писмени бележки. Въз основа на тяхното ниво на познаване, те трябва да се запознаят с тях, преди да проведат интервюто.
- Провеждане на интервюто:
 - **Активно слушане:** обучаемите слушат внимателно и позволяват на интервюирания да говори свободно.
 - **Отворени въпроси:** Насърчете обучаемите да задават въпроси, които предизвикват подробни отговори (напр. „Можете ли да опишете важен момент по време на вашето пътуване?“).
 - **Допълнителни въпроси:** Обърнете внимание на конкретни аспекти (напр. „Как се справихте с езиковите бариери?“).
- Отражение:
 - След интервюто обучаемите могат да прекарат време в обсъждане на своите впечатления и открития с членовете на своя екип.
- Създаване:
 - **Подкасти:** Учениците редактират интервютата в подкаст епизоди и добавят контекст и отражения.
 - **Видеоклипове:** Създавайте кратки документални филми, които включват визуални елементи и разказ.
 - **Писмени профили:** Съставете увлекателни разкази въз основа на съдържанието на интервюто.
- Споделяне и допълнителен размисъл:
 - **Презентации:** Всяка група представя своя проект пред класа.
 - **Обмисляне:** Групите могат да обсъждат с останалата част от класа общите теми, емоциите и научените уроци.
 - **Изградете съпричастност:** Насърчете обучаемите да съпреживяват преживяванията на интервюираните.
- **Езиков фокус:**
 - Активно слушане.
 - Формулиране на въпроси (К- въпроси, последващи въпроси).
 - Лексика, свързана с миграцията, емоциите и разказването на истории.

Не забравяйте да адаптирате този проект към езиковото ниво на вашите обучаеми и наличните ресурси. Това е мощен начин за насърчаване на межкултурното разбиране и оценяване на различните разкази.

Изображение 37. Източник: Pexels/Кредити: Джордж Милтън

3.2 БООУ

- **Проект за обществено обслужване:** работа с местни организации. Учащите могат да създават езикови ресурси (напр. многоезични ръководства) или да предлагат езикова подкрепа на други имигранти/мигранти.
- **Партньорства за обмен на езици:** Свържете обучаемите заедно с носителите на езика, които искат да научат техния език. Те могат да се срещат редовно, за да практикуват разговори и културен обмен.
- **Възможности за доброволци:** Свържете обучаемите с организации с нестопанска цел, където могат да използват своите езикови умения. Например, те могат да помагат на местни събития, да превеждат документи или да обучават други.
- **Културни презентации:** Организирайте културни събития, където обучаемите представят своите традиции, музика, танци и храна. Това насърчава межкултурното разбирателство и езиковата практика.

Дейности, базирани на изкуството:

- **Задача:** Виждане на нещата - национални стереотипи чрез снимки [Консорциум по проект „Култура на преподаване“, 2006].
 - **Цели:** Да накара обучаемите да изследват и обобщават културни аспекти чрез изображения.

- Да насърчи межкултурното разбирателство и дискусия.
- Да предизвика стереотипите.

- **Инструкции:**

- Първи кръг: Учениците са инструктирани да гледат снимки без коментари.
- Втори кръг: След това те се насърчават да правят коментари и въпроси относно снимките.
- Учениците се насърчават да образуват двойки или малки групи.
- След това те се насърчават да съберат колекция от снимки, които според тях точно отразяват тяхната култура.
- Представяне на колажи: малки групи докладват пред цялата група
- Провежда се групова дискусия.
- Изложба на колажи.

- **Стъпки**

- Принос на учителя: Изложба на културата на [страната]:
 - Покажете шепа снимки, които дават общ преглед на [същата държава]. [държава, която групата не познава]
 - Изложба на [държавата домакин] култура.
 - Използвайте проектор, за да покажете снимките. Освен това можете да предоставите отпечатани снимки, изрезки от вестници и списания, от които обучаемите да избират.
 - Насърчете обучаемите да правят коментари и въпроси относно снимките.
- **Създайте резюме на културен образ:**
 - Малки групи (до 4 обучаеми) обсъждат и избират изображения, които точно отразяват собствената им култура.
 - За практически дейности: Насърчавайте обучаемите да използват хартия, химикалки, пастели и др.
- **Групово представяне и доклад:**
 - Всяка малка група представя своя колаж пред целия клас и докладва за избраната от тях картина и обяснява своята обосновка.
- **Последваща дискусия:**
 - Обсъдете познати стереотипи, представени в избраните изображения.
 - Идентифицирайте неочаквани избори на изображения и причините за тях.
 - Сравнете избора между местните жители и мигрантите/имигрантите/бежанците.
 - Обсъдете трудността при избора на изображение.
 - Модерирана дискусия с цялата група.
- **Изложба на колажи**

- Езиков фокус:
- Активно слушане.
- Развитие на речника, свързан с културни аспекти, стереотипи и описания на изображения.

Разширение:

- Учащите могат да изследват допълнително културни теми, като пишат есета или доклади въз основа на своя опит с колаж (коригирайте тази задача въз основа на нивото).
- Насърчавайте обучаемите да създават дигитални версии на своите колажи и да ги споделят с други класове или онлайн платформи, за да насърчават културния обмен и разбирателство извън класната стая.

Тази дейност, базирана на изкуство, помага на преподавателите да развият културното съзнание и разбиране на учащите. Като насочвате обучаемите да анализират и обсъждат изображения, които отразяват културни стереотипи и нюанси, ще насърчите критичното мислене и ефективните комуникационни умения. Чрез съвместна групово работа и улеснени дискусии, обучаемите развиват работа в екип и съпричастност, като същевременно задълбочават своята оценка за културното многообразие. И накрая, не забравяйте да адаптирате тези дейности към интересите, езиковото ниво и културния произход на вашите обучаеми.

3.4. Автентични задачи

Ето една автентична задача за възрастни учащи бежанци и мигранти, с която да се ангажират в класната стая:

- **Задача:** Времева линия „Моето пътуване“.
 - **Цел:** упражняване на разказване на истории, последователност и използване на минали времена.
 - **Инструкции:** Помолете обучаемите да създадат график на своя жизнен път. Те трябва да включват важни събития, етапи и преживявания.
- Насърчете ги да използват както писмени описания, така и визуални елементи [чертежи, снимки или символи].
- Напомнете им да се съсредоточат върху ключови моменти, свързани с техния миграционен или бежански опит.
- **Стъпки:**
 - **Брейнсторм:** Накарайте учащите да обмислят индивидуално своите житейски събития.
 - **Изготвяне:** По двойки или малки групи обучаемите могат да споделят своите истории и да си помагат взаимно да организират времевата линия.
 - **Презентация:** Всеки обучаем представя своя график пред класа и обяснява значението на всяко събитие.
 - **Дискусия:** Включете класа в дискусия относно общи теми, предизвикателства и устойчивост.

-
- A close-up, low-angle shot of a healthcare professional in a white lab coat and blue scrubs, holding a clipboard with a document titled "HOSTILE STAFF". The professional is seated and looking down at the document. In the foreground, the hands and arms of a patient wearing a grey pinstripe suit are visible, with fingers interlaced. The patient is also seated, and their legs are crossed. The background is dark and out of focus, suggesting an indoor setting like a waiting area or office.

3.5 ОБЗ

- Семейни структури и роли:
 - Въпрос: каква роля играят старейшините в семейството във вашата страна?
 - Проучване: Разгледайте традиционните семейни роли в мароканските срещу френските семейства и обсъдете как те биха повлияли на ежедневието.
- Културни тържества и събирания:
 - Въпрос: кои са ключовите елементи на сватбеното тържество на Гамбия и Кипър?
 - Изследване: Разгледайте значението на сватбените ритуали както в Гамбия, така и в Кипър.

- • •
 - Въпрос: Как испанците празнуват Коледа? Каква роля играе „sobremesa“ в испанските семейни събирания?
 - Проучване: Проучете испанските празнични традиции и тяхното културно значение.
- Предизвикайте стереотипите:
 - Въпрос: какви стереотипи са свързани с италианските плажуваци?
 - Проучете: Анализирайте поведението в реалния живот на италианските плажове и обсъдете дали съвпадат или противоречат на общите стереотипи.

Отново, не забравяйте да адаптирате тези дейности към интересите, езиковото ниво и културния произход на вашите обучаеми.

Изображение 39. Източник: Pexels/Кредити: israwmx

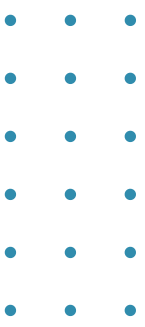
В заключение, включването на сценарии от реалния живот е от съществено значение както в ПБО, така и в автентичните задачи. Тези сценарии правят обучението уместно и практично, повишават мотивацията на обучаемите и свързват дейностите в класната стая с реални приложения. Този подход дава възможност на учащите се, особено тези от маргинализирани среди, като им дава умения и увереност да се ориентират в новата си среда.

ПБО, със своите всеобхватни и завладяващи проекти, улеснява усвояването на език, културната интеграция, критичното мислене и ангажираността на общността. Позволява на обучаемите да участват в разширени, съвместни проекти, които изискват непрекъснато проучване и прилагане на знания.

По-кратките дейности, като автентични задачи и/или ОБЗ, също значително подобряват езиковото обучение. Въпреки че са по-кратки по продължителност, тези дейности предоставят смислени, практически изживявания, които отразяват сложността на реалния свят и спомагат за развитието на сътрудничество, комуникация и умения за вземане на решения.

В обобщение, чрез комбиниране на ПБО с тези по-кратки, фокусирани задачи, преподавателите могат да създадат добре закръглено и обогатяващо учебно изживяване. Устойчивите инвестиции в обучението на учителите и разработването на учебни програми са от решаващо значение за максимизиране на въздействието на тези методи и осигуряване на по-добри образователни резултати и социално включване за маргинализирани жени бежанки и мигранти.

НАКРАТКО

Този модул изследва трансформирания потенциал на проектно-базираното обучение (ПБО) за усвояване на език, като се фокусира върху интегрирането му в класната стая по чужд език. Започвайки с общ преглед на значението на уменията за слушане, говорене, четене и писане при преподаването и изучаването на езици. Разделът подчертава значението на обръщането към променящите се нужди на маргинализираните жени мигранти и бежанки в образованието за възрастни. Той подчертава ролята на изучаването на езици за насърчаване на социалната интеграция и овластяване.

Освен това, той подчертава необходимостта от разработване на дейности и проекти в класната стая, които отразяват сценарии от реалния живот и насърчават смислена комуникация и културно разбирателство. Разделът включва примери за различни видове ПБО проекти и дейности. И накрая, чрез практическите прозрения, казусите и практическите дейности, предоставени в този модул, преподавателите ще могат да проектират и изпълняват културно подходящи проекти, които подобряват езиковите умения и межкултурната компетентност на обучаемите. За да надградите този модул, трябва да продължите с Раздел 6 „Програми за обучение и наставничество между връстници“, който разглежда ползите от наставничеството от връстници за жени мигранти и бежанки. Освен това трябва да потърсите допълнителна литература и казуси относно ПБО и приложението му в езиковата класна стая в раздела за допълнителни ресурси на този модул.

За да задълбочите разбирането си, моля, попълнете раздела за самооценка, който включва три въпроса с избираем отговор, които да ви помогнат да прегледате и затвърдите обхванатите ключови концепции. Като следвате тези стъпки, вие ще задълбочите разбирането и прилагането на ПБО и ще допринесете за овластяването и социалното включване на маргинализирани жени мигранти и бежанки.

ХРАНА ЗА РАЗМИСЪЛ

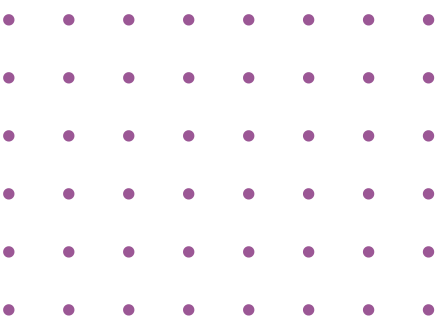
Как могат да бъдат адаптирани принципите на обучението, базирано на проекти, за да обслужват по-добре уникалните нужди и предизвикателства, пред които са изправени слабо грамотните или неграмотните жени мигранти и бежанки при усвояването на език? Какви специфични стратегии или модификации могат да бъдат приложени, за да се гарантира приобщаване, ангажираност и смислени учебни преживявания за тази популация?

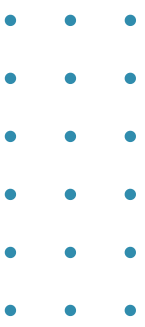

САМООЦЕНКА

- Какъв е основният фокус на проектно-базираното обучение (ПБО)?
 - Запомняне на факти и цифри
 - Ангажиране на обучаемите в автентични проекти от реалния свят
 - Пасивно потребление на информация
- Каква е основната цел на проектите за обучение за услуги в образованието?
 - Да насърчава академичната конкуренция сред учащите
 - Да се осигурят възможности на обучаемите да прилагат наученото си към проблеми от реалния свят
 - Да се ограничи излагането на учащите на ангажираност на общността
- Кое от следните най-добре описва ролята на автентичните задачи в езиковото обучение?
 - Автентичните задачи се фокусират върху запаметяването на лексиката.
 - Автентичните задачи включват сценарии от реалния свят и насърчават смислена комуникация.
 - Автентичните задачи дават приоритет на упражненията по граматика пред практическото използване на езика.

РАЗДЕЛ 6: ПРОГРАМИ ЗА ОБУЧЕНИЕ И НАСТАВНИЧЕСТВО МЕЖДУ ВРЪСТНИЦИ

ВЪВЕДЕНИЕ

Миграцията, включваща движението на хора от едно място на друго, може да представлява различни предизвикателства и проблеми, особено за жените мигранти. Жените мигранти са особено уязвими поради комбинация от фактори, произтичащи от техния пол, статус на мигрант и често социално-икономически произход. Те са изправени пред социални и културни предизвикателства като ограничено владение на езика на приемащата страна, което може да попречи на способността им да получат достъп до услуги, да разберат правата си и да се интегрират в общността. Жените мигранти могат да се сблъскат с културна изолация и трудности при адаптирането към новите социални норми, което допълнително изостря тяхната уязвимост. Те често са подложени на дискриминация и расизъм, което може да повлияе на способността им да намерят работа, жилище и социално приемане. Миграцията може да доведе до разделяне на семейства, причинявайки емоционален и психологически стрес от преместването. Различията в религията и културните практики могат да доведат до недоразумения, предразсъдъци и социални търкания между жените мигранти и местните общности.

Наставничеството е от решаващо значение за жените мигранти по различни причини, като се занимава с уникалните предизвикателства, пред които са изправени, и им дава възможност да успеят в новата си среда. Има някои основни причини, поради които наставничеството е особено важно за жените мигранти, като:

- **Възможности за заетост:** Наставничеството може да помогне на жените мигранти да разберат пазара на труда, да разработят стратегии за търсене на работа и да подобрят уменията си за автобиография и интервю.
 - **Развитие на уменията:** Наставничеството може да помогне при идентифицирането и развитието на необходимите умения за напредък в кариерата, включително владение на език и технически умения.
-

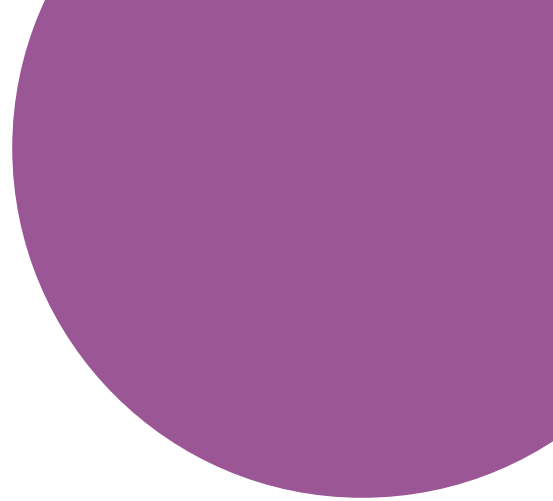
- • •
- • •
- • •
- • •
- • •
- • •
- **Културна адаптация:** Наставничеството може да насочи жените мигранти към разбирането и адаптирането към културните норми и практики на новата им среда и да им помогне да изградят мрежи - професионални или лични мрежи, които са от решаващо значение за социална подкрепа и възможности за кариера.

В тази част, озаглавена „Програми за обучение и наставничество между връстници“, ние ще представим ползите от обучението и наставничеството „**peer to peer**“, техните предимства и преди всичко тяхната полезност за жените мигранти и бежанки.

Практически прозрения, казуси и идеи за дейности придружават всяка подтема. До края на този модул вие ще можете да:

- Признавате ползите от партньорското наставничество за жените мигранти и бежанки.
- Разберете необходимостта от партньорско наставничество за подобряване на възможностите за учене и заетост на жените мигранти и бежанци.
- Разберете защо подкрепящите мрежи чрез партньорски взаимоотношения са изключително важни и как работят на практика.
- Разпознаете целите и ползите от менторските инициативи
- Разберете и приложете някои от наставническите инициативи

1. Разпознаване на ползите от партньорското наставничество

Наставничеството от връстници включва лица с подобни нива на опит или социален статус, предоставящи насоки, подкрепа и знания един на друг. Този тип наставничество се различава от традиционното наставничество, при което има значителна разлика в опита или старшинството между наставника и наставлявания. Ето ключовите аспекти на наставничеството между връстници:

Равенство и реципрочност:

И двамата участници в партньорското наставничество обикновено са на сходни етапи от своята кариера, образование или житейски опит. Това създава усещане за равенство и взаимно уважение. Връзката е реципрочна, като и двете страни допринасят и се възползват от менторския процес.

Споделен опит:

Връстниците често имат подобни предизвикателства, преживявания и цели, което ги прави по-лесни да се свържат и да се разберат. Това споделено разбиране може да насърчи по-съпричастни и подкрепящи отношения.

Сътрудничество и взаимно обучение:

Връстници наставници си сътрудничат, за да решават проблеми, да споделят знания и да се учат от опита на другия. Този подход на сътрудничество може да доведе до иновативни решения и по-задълбочено разбиране на различни теми.

Подкрепа и насърчение:

Наставничеството от връстници осигурява емоционална и морална подкрепа, като помага на хората да изградят увереност и устойчивост. Насърчаването от връстници може да бъде силно мотивиращо и може да помогне на хората да останат фокусирани върху целите си.

Развитие на умения:

И двете страни в отношенията на менторство от връстници могат да развият критични умения, като комуникация, решаване на проблеми и лидерство. Наставничеството от връстници може също да помогне на хората да подобрят способността си да дават и получават конструктивна обратна връзка.

Партньорството за наставничество в Алберта определя наставничеството като: „Присъствието на грижовен човек, който предоставя на млад човек подкрепа, съвет, приятелство, укрепване и конструктивен пример за подражание във времето“. Някои от основните практически ползи от партньорското наставничество за жени/наставявани мигранти и бежанки могат да бъдат изброени в кратък списък:

- За помощ при ежедневни проблеми, като записване на лекар или записване на деца в детска градина.
- Да предостави представа за общността, работата и възможностите за кариера.
- Да предложи практически съвети за планиране на успешно търсене на работа за работа.
- Да дава съвети и насоки относно кариерното мислене, преминаването към нова работа или създаването на бизнес.
- Да развие социални и комуникационни умения, заедно със способности за разбиране и решаване на проблеми.
- Да насърчи размисъл и да признае и отбележи ефективните практики.
- За идентифициране на области за развитие и подобряване на самочувствието и самочувствието.
- Да участва в социални дейности с жени домакини, насърчавайки приобщаването, чувството за принадлежност и интегрирането в обществото като щастливи членове.
- Да предостави начини и съвети за изучаване на езици за преодоляване на езиковите бариери.
- Да споделя знания и опит, натрупан с жени мигранти и бежанки.
- Да предоставя морална и емоционална подкрепа.
- За повишаване на мотивацията и повишаване на признанието от връстници.
- Да съветва и предлага насоки на тези, които са преживели травма.
- Създаване на неформални мрежи за улесняване на представянето и общуването.
- Да стимулира знанията сред жените мигранти и бежанци/наставяваните.

Важно е да се подчертае ролята, която наставничеството от връстници има за насърчаване на личното и професионално развитие. Наставничеството между партньори е мощен инструмент за насърчаване на растежа, развитието и подкрепата сред хора с подобен опит и цели. Чрез използване на уникалните силни страни и перспективи на връстниците, този тип наставничество може да създаде среда за сътрудничество и подкрепа, благоприятна за взаимно обучение и овластяване и дава нова перспектива за лична и професионална реализация.

Ролята на партньорското наставничество и напътствие трябва да бъде на учител, поддръжник, мъдър съветник, слушател, треньор, приятел, подкрепление и конструктивен ролев модел. Създаването на безопасна и приятелска среда, в която жените мигранти и бежанци могат да задават въпроси относно културата, различията и техния нов живот, служи като модел за подражание за показване на подходящо поведение, отношение и социални умения. Помага им да бъдат подкрепени от обучение, за да повишат уменията си и да ги овластят до пълния им потенциал, да започнат работа и да се интегрират в общността. Целта на наставничеството е да осигури развитието на чувство за принадлежност сред участниците чрез елиминиране на изключването чрез дейности за социална адаптация. По този начин наставничеството помага на жените мигранти да придобият навик да работят ефективно и уверено. Менторите трябва да изграждат отношения на доверие и уважение с жените мигранти и бежанки, да бъдат отворени към техните идеи, да ги уважават и да обсъждат темите на професионална основа. В заключение, основните ползи от наставничеството между връстници за жени мигранти и бежанки са:

Достъпност: Наставничеството от връстници често е по-достъпно и достъпно от традиционните програми за наставничество, което го прави по-лесно за прилагане в различни среди, като училища, работни места и обществени организации.

Чувство за общност: Наставничеството от връстници може да помогне за изграждането на чувство за общност и принадлежност, особено в среди, където хората може да се чувстват изолирани или откъснати.

Лично и професионално израстване: Участниците могат да придобият нови перспективи, знания и умения, които допринасят за тяхното лично и професионално развитие.

Овластяване: Като поемат ролята както на ментор, така и на наставляван, хората могат да се почувстват овластени и да поемат повече отговорност за собствения си растеж и обучение.

Как се постига това? Примери за наставничество от връстници.

Социална среда: Жените мигранти и бежанците на подобни социални нива могат да се наставляват взаимно, за да подобрят навиците си, да разберат културните различия, да си помагат взаимно с езиковите бариери и да се ориентират в новата си социална среда.

Работно място: Жените мигранти и бежанците на сходни етапи на кариера или нива на образование могат да се наставляват взаимно, за да споделят знания, свързани с работата, и съвети за кариера и да подкрепят професионалното развитие.

Обществени организации: Членовете на обществени групи могат да участват в наставничество от връстници, за да подкрепят личното развитие, ангажираността на общността и социалното включване.

Сдружение с нестопанска цел "Жените заедно"

Изображение 40. Жена. Източник: Pixabay

Описание: „Жените заедно“ стартира програма за наставничество между връстници в подкрепа на жени мигранти и бежанки. Програмата имаше за цел да помогне на тези жени да се интегрират в новата си общност, да развият професионални умения и да изградят социални мрежи. Основните цели са :

Улесняване на социалната интеграция: Помогнете на жените мигранти и бежанки да се почувстват добре дошли и интегрирани в местната общност.

Подобряване на възможностите за заетост: Осигурете на участниците умения за търсене на работа, съвети за кариера и възможности за работа в мрежа.

Осигурете емоционална подкрепа: Създайте подкрепяща среда, в която жените могат да споделят опит и предизвикателства.

Насърчаване на изучаването на езици: Насърчете участниците да подобрят владението на местния език.

Сценарий: Една забележителна история на успеха е тази на Фатима, бежанка от Сирия, и нейния ментор Анна, местна бизнесдама. Когато се срещнаха за първи път, Фатима се бореше с езиковата бариера и намираше работа в своята област на образование. Чрез техните редовни срещи Анна помогна на Фатима да подобри езиковите си умения, да разбере пазара на труда и да се подготви за интервюта. Анна също представи Фатима в своята професионална мрежа. След шест месеца Фатима си намерила работа като помощник-учител в местно училище и започнала езиков курс на непълно работно време.

- • • **Културна чувствителност:** Обучението по културна чувствителност беше от решаващо значение за подпомагането на менторите да разберат уникалните предизвикателства, пред които са изправени жените мигранти и бежанци.

- • • **Гъвкавост:** Позволяването на гъвкавост в часовете за срещи и програмните дейности помогна за приспособяването на разнообразните графици на участниците.

- • • **Непрекъснатата подкрепа:** Постоянната подкрепа и наблюдение бяха от съществено значение за бързото решаване на проблемите и гарантирането на успеха на наставническите взаимоотношения. Участие на общността: Ангажирането на по-широката общност в програмата помогна за изграждането на по-приобщаваща среда за наставяваните.

Решение/Резултат:

Социална интеграция: Фатима се чувства по-свързана с местната общност. Това води до повишено участие в обществени събития и социални дейности. Много наставявани създадоха трайни приятелства със своите ментори.

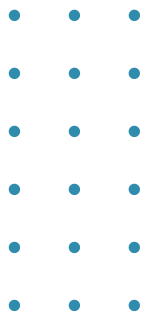
Възможности за заетост: в нашия казус, подобно на много други примери, няколко наставявани намериха работа или стаж чрез мрежата и съвети, предоставени от техните ментори.

Емоционална подкрепа: Наставяваните се чувстват по-подкрепени и по-малко изолирани, знаейки, че има към кого да се обърнат за съвет и насърчение. Повишено самочувствие и самочувствие сред наставяваните.

Изучаване на език: Наставяваните показаха значително подобрене в езиковите си умения. Менторите помогнаха на наставяваните да практикуват разговорни умения и да разберат местния жаргон и идиоми.

Ключови изводи: Този казус показва как сдвоени жени мигранти или бежанки с местни жени, които имат сходни интереси, могат да постигнат успех заедно. Редовните срещи и комуникация между тях помагат за обсъждане на предизвикателствата, поставяне на цели и споделяне на опит. Индивидуалното внимание към теми като стратегии за търсене на работа, писане на автобиография, умения за интервюиране и подобряване на езика са от решаващо значение за крайната цел.

Редовните проверки за обсъждане на напредъка, решаване на проблеми и сесии за обратна връзка гарантират, че двойките постигат целите си и правят всички необходими корекции.

2. Изграждане на подкрепящи мрежи чрез взаимоотношения с връстници

Подкрепящите мрежи чрез взаимоотношения с връстници за мигранти и бежанци включват създаване на общност от индивиди, които взаимно си осигуряват емоционална, социална и практическа подкрепа. Тези мрежи използват споделения опит и предизвикателствата на мигрантите и бежанците, за да насърчат взаимната помощ, разбирателството и овластяването. Свързването с връстници с подобен произход и опит може да осигури чувство за принадлежност и да намали чувството на изолация и самота. Връстниците могат да предложат насърчение в трудни моменти, помагайки на хората да останат мотивирани и позитивни. Тези мрежи улесняват създаването на приятелства и социални връзки, които са от решаващо значение за интегрирането в нова общност. Участието в социални дейности и обществени събития с връстници помага на мигрантите и бежанците да се чувстват по-свързани с новата си среда. Връстниците могат да споделят практически съвети по ежедневни въпроси като намиране на жилище, достъп до здравеопазване и разбиране на обществения транспорт. Мрежите предоставят информация за наличните ресурси, като правна помощ, възможности за образование, свободни работни места и социални услуги. Да бъдеш част от поддържаща мрежа може да даде възможност на мигрантите и бежанците да поемат контрол върху собствения си живот и решения. Мрежите могат колективно да защитават правата и нуждите на мигрантите и бежанците, давайки им по-силен глас в общността. На практика има няколко основни начина една жена мигрант или бежанец да стане част от мрежа:

• • • **Онлайн общности:** Това са социални медийни групи, форуми и онлайн платформи, където мигрантите и бежанците могат да се свързват, да споделят информация и да се подкрепят виртуално. Онлайн общностите подкрепят жените мигранти и бежанки, като предлагат достъпни платформи за връзка, споделяне на информация и овластяване. Тези виртуални пространства могат да преодолеят географските разстояния, да намалят изолацията и да предоставят ресурси, които може да не са налични на местно ниво. Ето подробен поглед върху това как онлайн общностите функционират и са от полза за жените мигранти и бежанки. Онлайн платформите могат да обединяват жени от различен произход и опит, обогатявайки общността с различни гледни точки. Има форуми и чат групи, където жените могат да споделят опит, да търсят съвет и да предлагат взаимна подкрепа. Жените имат достъп до подкрепа и ресурси по всяко време, което отговаря на техния график, осигурявайки гъвкавост за тези с натоварен или непредвидим живот. Непрекъснатият достъп до общността може да предложи постоянна подкрепа по време на различни етапи от процеса на интеграция. Онлайн курсовете и уебинарите могат да помогнат на жените да развият нови умения и да подобрят пригодността си за заетост.

Примери за онлайн общности:

- **Групи във Facebook:** Много групи във **Facebook** се грижат специално за жени мигранти и бежанки, като предлагат платформа за подкрепа, споделяне на информация и работа в мрежа. Примерите включват групи, фокусирани върху изучаването на езици, подкрепа при търсене на работа и културна адаптация.
- **Групи в WhatsApp и Telegram:** Приложенията за съобщения като **WhatsApp** и **Telegram** са популярни за създаване на по-малки, по-интимни групи за поддръжка. Тези групи могат да улеснят комуникацията в реално време и да предоставят незабавна подкрепа и съвети.
- **Специализирани онлайн платформи:** Уебсайтове като **Refugee.info** и **Women for Women International** предлагат персонализирани ресурси и подкрепа за жени мигранти и бежанки. Тези платформи често предоставят многоезично съдържание, правна информация и връзки към местни услуги.
- **Програми за виртуално менторство:** Организации като **Techfugees** и **Women Who Code** предлагат програми за виртуално менторство, които свързват жени мигранти и бежанки с ментори в сферата на техните интереси. Тези програми предоставят професионални насоки, възможности за работа в мрежа и подкрепа за кариерно развитие.

Мрежата на жените бежанки (МЖБ)

Изображение 41. Група жени участват в клас за овластяване в центъра на JRS Portugal в Лисабон (Снимка: Kristof Holvenyi/JRS Europe).
Източник: официален сайт на JRS/ международна католическа организация с мисия да придружава, да служи и да се застъпва за правата на бежанци и други, които са принудително разселени

Описание: Мрежата на жените бежанки е организация с нестопанска цел, създадена да вдъхновява и оборудва жени бежанки и имигранти да станат лидери в домовете, бизнеса и общностите си. Мрежата на жените бежанки (МЖБ) е организация 501(c)(3), обслужваща бежанци, презаселени в щата Джорджия. МЖБ предоставя групи за партньорска подкрепа, където жените могат да споделят своя опит, да получат обучение и да участват в социални дейности. Те предлагат семинари за предприемачество, здраве и благосъстояние и гражданска ангажираност.

Сценарий: Те предлагат услуги за социално приспособяване, предоставени, за да помогнат на бежанците да се асимилират в новия си живот в САЩ и да насърчат самоувереността, така че отделните лица и семействата да могат успешно да се справят с подобни ситуации в бъдеще. Услугите за социално адаптиране включват:

- Оценка на нуждите
- Разработване и управление на работен план
- Интеграция и емоционално консултиране
- Управление на дома
- Спешна/кризисна намеса
- Здравни и психично-здравни услуги

Обучението по лидерство дава на жените бежанки и имигранти уменията и увереността да бъдат защитници на себе си, семействата си и общностите си. Целите на Лидерската програма са:

- Укрепване на способностите на жените да бъдат лидери в своите домове, бизнеси и общности;
- Подобряване на общностите, в които живеят жените бежанки и имигранти;
- Увеличаване на застъпничеството от страна на жените бежанки и имигранти и членовете на тяхната общност;
- Увеличете капацитета им за достъп до ресурси на общността;
- Изграждане на съюзници между етносите за гражданско участие и изграждане на общност.

С опасения, свързани със стресови проблеми, като депресия и проблеми с репродуктивното здраве, МЖБ създаде програма за обучение на промотъри на здравето от многоезични бежански общности, които да бъдат здравни навигатори, помагайки на новодошлите да се адаптират към нова система на здравеопазване и новите предизвикателства за психичното здраве. Програмата има за цел да отговори на уникалните нужди на всяка общност, създавайки многоезични ресурси и срещи.

В отговор на необходимостта от борба с колебанието и дезинформацията относно ваксините, МЖБ си партнира с **Clarkston Health Equity Coalition**, за да осигури културно и езиково отзивчиво участие за общността на бежанците, имигрантите и мигрантите. Това, което започна като инициатива за провеждане на езикови семинари със здравни специалисти от различни езикови групи за създаване на достъпна надеждна информация и въпроси и отговори с членове на общността, се трансформира в големи здравни панаири и събития за ваксиниране на общността в училища и местни институции. МЖБ помагат с превода, комуникацията, партньорството и достигането до техните специфични общности.

- • • Тереза е родена в Бирма, една от най-етнически разнообразните страни в света.
- • • През по-голямата част от последните 50 години Бирма беше управлявана от военна диктатура и беше въввлечена в жестока гражданска война. Като част от етническо малцинство хората на Тереза бяха преследвани - жертви на безброй нарушения на човешките права и напълно отхвърлени от правителството.

- • • През 2009 г. съпругът на Тереза избяга от Бирма, а Тереза го последва година по-късно. Съпругът ѝ намери работа във фабрика за пилета и насърчи Тереза да продължи кариерата си. Тя започва да посещава уроци по английски език и получава обучение за лидерство и житейски умения от Мрежата на жените бежанки. До 2013 г. Тереза работи в МЖБ като аутрич работник в общността.

Оттогава Тереза е получила диплома по счетоводство и сега работи в местна счетоводна фирма, докато все още е доброволец в МЖБ. Тя е пример за силата и издръжливостта на всеки бежанец, на когото МЖБ служи.

Решение/Резултат:

Умения: Организацията управлява групи за партньорска подкрепа, фокусирани върху подпомагането на жените бежанки да придобият уменията и увереността, от които се нуждаят, за да изградят отново живота си.

Социални връзки: Жените създават силни, подкрепящи приятелства, които им помагат за намаляване на чувството на изолация.

Езикови умения: Много членове подобряват езиковите си умения, подпомагайки интеграцията си и повишавайки увереността си.

Заетост: Няколко жени си намериха работа чрез връзки, създадени в групата, и уменията, придобити в семинарите.

Ангажиране на общността: Членовете на групата станаха по-активни в местната общност, участвайки в събития в квартала и местни процеси на вземане на решения.

Ключови изводи:

Този казус показва колко важна е ролята на групите и неправителствените организации в подпомагането на жени мигранти и бежанки и как те организират различни събития, за да интегрират лесно жените в обществото, да намалят стреса и да поддържат тяхното физическо и психическо състояние. Групите за партньорска подкрепа за жени мигранти и бежанки са ценни за осигуряване на емоционална подкрепа, практическа помощ и възможности за социална и икономическа интеграция. Тези групи дават възможност на жените, като създават чувство за общност, насърчават взаимопомощта и им помагат да се справят със сложността на новия си живот. Участвайки в такива мрежи, жените мигранти и бежанки могат да изградят устойчивост, да придобият увереност и да постигнат по-голямо благополучие и успех в новата си среда.

3. Създаване на структурирани инициативи за наставничество

Инициативата за наставничество е структурирана програма, предназначена да улесни наставническите взаимоотношения между отделни лица, обикновено в рамките на организация или общност. Тези инициативи имат за цел да насърчат личното и професионалното развитие чрез съчетаване на по-малко опитни лица (наставлявани) с по-опитни (ментори). Ето основните компоненти и цели на менторската инициатива:

- **Дизайн на програмата:** Установяване на целите, обхвата и структурата на инициативата, включително определяне на това как ще изглежда наставничеството в конкретния контекст.
- **Избор на ментори и наставлявани:** Идентифициране и набиране на подходящи ментори и наставлявани. Това може да включва процеси на кандидатстване, интервюта или алгоритми за съвпадение.
- **Процес на съпоставяне:** Сдвояване на ментори и наставлявани въз основа на съвместимост, която може да включва кариерни интереси, нужди от умения или личностно съответствие.
- **Обучение и подкрепа:** Осигуряване на обучителни сесии за ментори и наставлявани за определяне на очакванията, преподаване на менторски умения и очертаване на отговорности.

- **Ресурси и инструменти:** Предлагане на ресурси като ръководства, шаблони или цифрови платформи за улесняване на комуникацията и проследяване на напредъка.
- **Текуща поддръжка и проверки:** Редовно наблюдение на взаимоотношенията, предлагане на поддръжка и извършване на корекции, ако е необходимо.
- **Оценка и обратна връзка:** Събиране на обратна връзка от участниците, за да се оцени ефективността на инициативата и да се направят подобрения.

Цели на менторската инициатива

- **Развитие на уменията:** Подпомагане на наставляваните да развият специфични умения и знания, подходящи за тяхното лично и професионално израстване.
- **Кариерно развитие:** Подпомагане на наставляваните при ориентиране в кариерни пътеки, поставяне на цели и постигане на етапи в кариерата.
- **Работа в мрежа:** Разширяване на професионални и лични мрежи както за ментори, така и за наставлявани, насърчаване на връзки, които могат да бъдат от полза за техните кариера и живот.
- **Личностно израстване:** Насърчаване на личностното развитие, увереност и самосъзнание както в ментори, така и в наставлявани.
- **Организационни ползи:** Подобряване на удовлетвореността, задържането и представянето на служителите чрез насърчаване на подкрепяща култура.
- **Трансфер на знания:** Улесняване на трансфера на институционални знания и най-добри практики от опитни членове към по-нови.

Видове менторски инициативи

- **Наставничество един на един:** Традиционно сдвояване на един наставник с един наставляван.
- **Групово наставничество:** Един наставник, работещ с малка група наставлявани.
- **Наставничество от връстници:** Колеги, приятели, познати на подобна кариера или житейски етапи, които се наставляват взаимно.
- **Обратно наставничество:** По-млади или по-малко опитни индивиди, наставляващи по-възрастни или по-опитни, често в области като технологии или текущи тенденции.
- **Електронно наставничество:** Менторски взаимоотношения, провеждани предимно чрез цифрови комуникационни инструменти.

Ползи

- **За наставлявани:** Придобиване на прозрения, умения и увереност, за да напреднат в кариерата и личното си развитие.
- **За ментори:** Възможност за отдаване, за подобряване на лидерските умения и за придобиване на свежи перспективи.
- **За организации:** Подобрена ангажираност на служителите, споделяне на знания и по-силна организационна култура.

• • • Има четири стълба на наставничеството от връстници: доверие, уважение, очакване и комуникация.

• • • Трябва да има план, който наставникът и наставляваният да следват, и трябва да се проведат някои дейности. Структурираното наставничество може да доведе до развиване на основни умения, познаване на законовите права и отговорности на работното място, социална мрежа и преодоляване на известни бариери като семейни отговорности, по-голям успех в кариерата, като повишения и увеличени възможности за жените мигранти и бежанки.

Доверието е основен елемент в наставническите инициативи за жени мигранти поради няколко уникални предизвикателства и бариери, пред които са изправени. Жените мигранти и бежанки често идват от различни културни среди с различни ценности, норми и стилове на общуване. Доверието помага за преодоляване на тези културни различия, позволявайки отворена и честна комуникация. Когато се установи доверие, наставниците и наставляваните могат по-добре да разбират и уважават гледните точки и опита на другия. Езикът може да бъде значителна пречка за жените мигранти. Доверието ги насърчава да изразяват себе си без страх от осъждане или неразбиране. Доверителната връзка позволява на наставниците да бъдат търпеливи и подкрепящи, докато наставляваните подобряват езиковите си умения. Много жени мигранти може да изпитат ниско самочувствие поради предизвикателствата на приспособяването към нова среда, намирането на работа или изправянето пред дискриминация. Доверието в техните ментори може да осигури увереността и насърчението, от което се нуждаят, за да изградят увереност и да преследват целите си. Менторите често действат като пазители на ресурси, възможности и мрежи. Доверието гарантира, че жените мигранти се чувстват комфортно да търсят и приемат помощ, съвети и представяне на професионални или обществени ресурси.

Уважението и ясните очаквания са критични компоненти на инициативите за наставничество за жени мигранти, защото допринасят значително за успеха и ефективността на наставничеството. Показването на уважение към тяхната индивидуалност насърчава приобщаваща среда, в която те се чувстват ценени и разбрани. Уважителното взаимодействие утвърждава стойността и потенциала на наставляваните, като повишава тяхното самочувствие и увереност. Това овластяване е от решаващо значение за тяхното лично и професионално израстване. Уважителното общуване гарантира, че както наставниците, така и наставляваните се чувстват комфортно да изразяват своите мисли и чувства без страх от осъждане или дискриминация. Този открит диалог е от съществено значение за решаване на проблеми и предоставяне на ефективна подкрепа. Уважението допринася за безопасно пространство, където жените мигранти могат да споделят своите уязвимости и да търсят насоки. Това ги уверява, че техният опит и перспективи са оценени.

Определянето на ясни очаквания помага както на наставниците, така и на наставляваните да установят и работят за постигане на конкретни, измерими цели. Тази яснота гарантира, че менторството е фокусирано и продуктивно. Ясните очаквания очертават ролите и отговорностите както на наставниците, така и на наставляваните, предотвратявайки недоразумения и гарантирайки, че и двете страни са на една и съща страница. Когато очакванията ясни и точни, както

наставниците, така и наставляваните са по-склонни да се ангажират с взаимоотношенията и да се бъдат отговорни за своите действия и напредък. Установяването на очаквания позволява редовна оценка на напредъка. И наставниците, и наставляваните могат да преглеждат целите, да оценяват постиженията и да правят необходимите корекции, за да останат на път.

Комуникацията, яснотата и ангажираността са от съществено значение за ефективното наставничество.

Комуникация:

Ефективната комуникация е критичен фактор за установяване на продуктивна и смислена връзка ментор-мигрант и жена бежанка. Това позволява на двете страни да придобият ясно разбиране за нуждите, целите и стремежите на другите. За менторите и наставляваните е от решаващо значение да общуват открито и честно помежду си. Това ще гарантира, че те могат да създадат здрава основа за връзката си и да работят за постигане на общите си цели.

Яснота:

Яснотата е от решаващо значение за създаването на успешна менторска програма. Тя гарантира, че всички участващи страни имат ясно разбиране за фокуса, проблемите, намеренията, целите и очакванията на програмата. Като предоставят ясна насока, наставниците и жените мигранти и бежанки могат да работят заедно за постигане на обща цел, като гарантират, че всички са на една и съща страница. Като имат ясна пътна карта, жените мигранти и бежанки могат да идентифицират своите силни и слаби страни и да работят с ментори, за да се справят ефективно с тях. Чрез осигуряване на общо разбиране на намеренията, целите и очакванията, всеки може да работи заедно, за да постигне желаните резултати и да преодолее бариерите. Освен това яснотата помага за създаването на положителна и продуктивна среда. Минимизира недоразуменията, намалява шансовете за възникване на конфликти и осигурява достъп до възможности за растеж.

Ангажимент:

Успехът на наставничеството от връстници зависи до голяма степен от нивото на ангажираност, демонстрирано както от ментора, така и от жените мигранти и бежанки. Ангажиментът е от решаващо значение за постигане на основните цели и създаване на пълноценно изживяване с конкретни ползи.

За да бъдат успешни, както наставникът, така и наставляваният трябва да инвестират своето време, усилия и енергия. Те трябва да са посветени на целите на проекта и да имат желание да работят за постигането им, дори когато са изправени пред големи предизвикателства или неуспехи.

Ангажираният наставник осигурява подкрепа, насоки и обратна връзка на жени мигранти и бежанки, докато ангажираният наставляван е възприемчив към обратна връзка и желае да положи необходимите усилия за подобряване.

Като цяло инициативите за наставничество могат да бъдат много ефективни за насърчаване на растежа, изграждане на силни взаимоотношения и подобряване на цялостното развитие на индивидите.

Soroptimist International Turku, Финландия

Изображение 42. Снимка от Моли Мълън <https://apr.jrs.net/en/story/international-womens-day-recognising-the-strength-and-capacity-of-refugee-women/>

Описание: Сороптимистките са жени в професии и бизнеси, които работят заедно на местно, национално и международно ниво, за да образоват, овластяват и дават възможност на жените и момичетата с цел подобряване на живота им.

Откакто **Soroptimist International** е основана през 1921 г., те се занимават с проблемите на жените в своите общности и извън тях. Днес те са силна международна мрежа от около 70 000 жени, които са мощни и ефективни защитници на правата на жените и момичетата.

Днес **Soroptimist International of Europe**, най-голямата от петте федерации на **Soroptimist International**, и се състои от около 30 244 жени в Европа, Близкия изток и Карибите. Националните съюзи и клубове на **Soroptimist International of Europe** инициират, подкрепят, финансират и изпълняват над 4000 проекта за милиони евро годишно. Техните членове работят в своите общности и извън тях, за да предоставят конкретна и практическа помощ на жени и момичета.

Сценарий: Шестима членове на **SI Turku** бяха ментори на шест високообразовани жени мигранти в югозападна Финландия през пролетта и лятото на 2020 г. Те работеха по двойки: двама ментори и двама наставлявани. Целта беше да се подпомогнат кариерите и уменията за търсене на работа на международни таланти във Финландия и да се приложи менторската програма **Soroptimist**.

Този проект беше организиран в сътрудничество с проекта MESH на Университета за приложни науки в Турку <https://mesh.turkuamk.fi/>. Проектът продължи шест месеца и имаше 8-10 срещи, включително обучение в началото и нетуъркинг събития.

Целта на проекта MESH (финансиран от ЕСФ, 2019-2021) е да подкрепи лица с имигрантски произход, с други думи, международни таланти, да се установят на финландския пазар на труда.

Изображение 43. Ханг Во.

Източник: LinkedIn.

Ханг Во от Виетнам разказва: „Като международен студент във Финландия през тези 2 години доста се наслаждавах на живота си. Обичам да научавам иновативни знания, да опознавам повече хора и да изследвам нови култури. След дипломирането обаче се почувствах малко стресирана от настоящата ситуация. Трябва да приема, че намирането на работа не е лесно. Тази менторска програма ми помогна да подобра увереността си и да остана оптимист за бъдещето. Срещнах много позитивни хора и те ме мотивираха много в моето пътуване към намирането на работа.“

Решение/Резултат: Наставляваните са благодарни за подкрепата и споделянето на знания, компетенции и мрежи от сестрите Сороптимистки. А на сестрите, това позволява да извършват практическа работа за овластяване на жените. Както ни казва една от тях, „Беше прекрасно да подкрепяме международни таланти и да се запознаем с интересни хора!“

Ключови изводи: Намирането на работа за жени мигранти е от решаващо значение поради няколко причини, които влияят както на личния им живот, така и на по-широката общност. Заетостта осигурява на жените мигранти стабилен доход, което им помага да издържат себе си и семействата си. Тази финансова независимост е от съществено значение за подобряване на техния жизнен стандарт и осигуряване на икономическа стабилност. Доходоносната работа може да измъкне жените мигранти и техните семейства от бедността, като им осигури средства за достъп до по-добри жилища, образование и здравеопазване. Заетостта улеснява социалната интеграция, като помага на жените мигранти да се свържат с другите в общността, да изградят социални мрежи и да участват активно в местни дейности. Работата в разнообразна среда насърчава културния обмен и взаимното разбиране, помагайки за разбиване на стереотипи и предразсъдъци.

НАКРАТКО

Този раздел ще покаже на участниците ползите от наставничеството за ментори и наставлявани и колко е важно за жените мигранти и бежанки да намерят своя ментор по един или друг начин, за да се интегрират лесно в новата среда. Намирането на работа е критична стъпка за жените мигранти и бежанки за постигане на финансова независимост, лично овластяване и социална интеграция. Това е от полза не само за самите жени, но и за техните семейства, общности и икономиката като цяло. Осигуряването на достъп до възможности за заетост на жените мигранти е от съществено значение за програмите за наставничество между партньори и за насърчаване на приобщаващи и справедливи общества.

ХРАНА ЗА РАЗМИСЪЛ

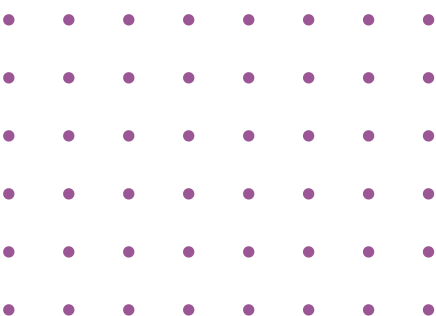
- Какви са основните пречки за жените мигранти и бежанки при намирането на ментор или менторска програма?
- Какъв вид действия за насърчаване на наставничеството са необходими, за да могат повече жени да разберат предимствата му?
- Как обществото може да бъде по-отворено и информирано за проблемите на жените мигранти?

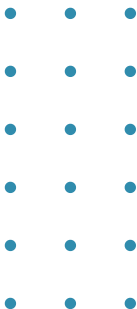
САМООЦЕНКА

- Какво трябва да се включи в основните предимства на менторството?
 - Участниците могат да получат нови перспективи, знания и умения.
 - Установяване на по-силна връзка със семейството.
 - Помогнете за изграждането на чувство за общност и принадлежност.
- Кой канал за онлайн комуникация е неподходящ за участие в онлайн общността?
 - Facebook групи
 - TikTok
 - Групи WhatsApp и Telegram
- Кой са четирите основни стълба на партньорското наставничество?
 - Доверие, уважение, очакване и комуникация
 - Изслушване, съпричастност, приятелство, познанство
 - Внимание, доверие, взаимопомощ, съвет

РАЗДЕЛ 7: РАЗБИРАНЕ НА ОБЩИТЕ ЕВРОПЕЙСКИ ЦЕННОСТИ ЧРЕЗ РАЗКАЗВАНЕ НА ИСТОРИИ

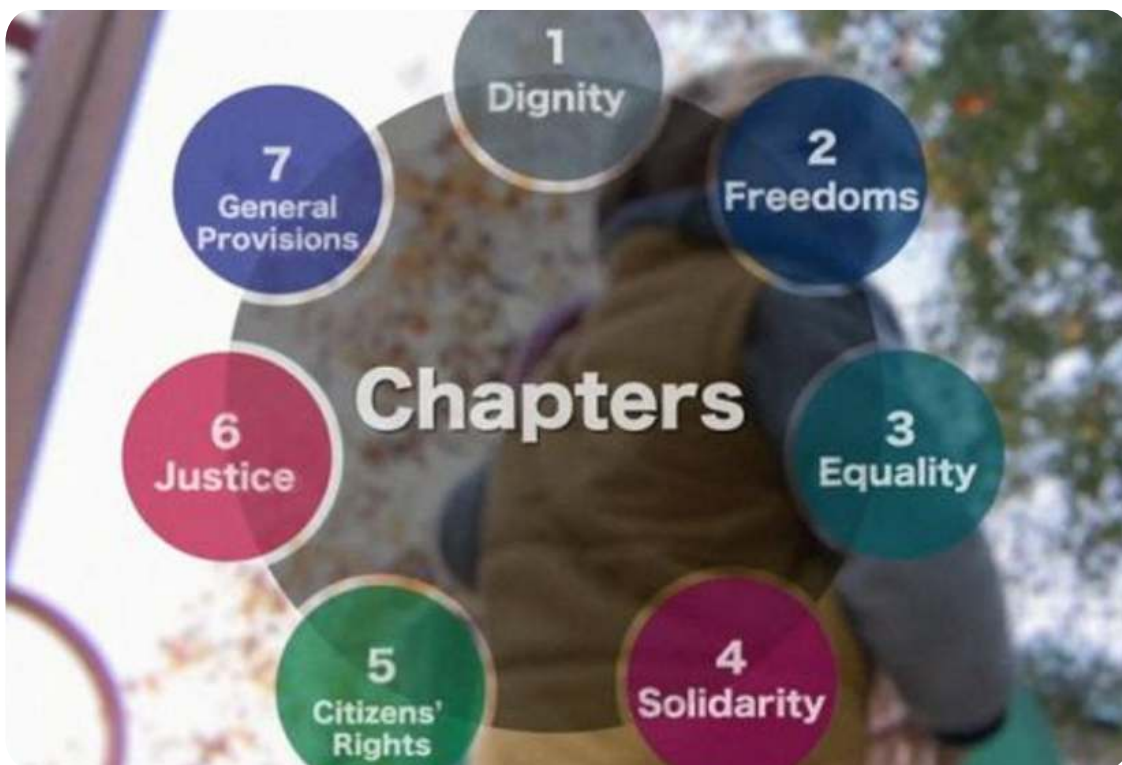
ВЪВЕДЕНИЕ

В тази част ще представим изчерпателен преглед на основните европейски ценности, изложени в член 2 от Лисабонската конвенция и Хартата на основните права на ЕС.

В началото на 2000-те години представителите на Парламента изиграха водеща роля при изготвянето на Хартата на основните права на Европейския съюз. За първи път евродепутатите обединиха сили с членове на националните парламенти, представители на държавни и правителствени ръководители и Европейската комисия, за да изготвят текст в конституционен стил.

Резултатът от тези дискусии беше харта, съдържаща 54 члена, групирани в седем глави. Първите шест глави изброяват всички общи ценности и права [човешко достойнство, основни свободи, равенство, солидарност, гражданство и справедливост, демокрация и върховенство на закона]; докато последната глава съдържа четири хоризонтални клаузи, които управляват нейното тълкуване и прилагане.

Изображение 44. Хартата на основните права на ЕС
[@EUAgencyFRA - Агенция за основните права]

Съдържанието на правата се основава на Европейската конвенция за правата на човека, Европейската социална харта, съдебната практика на Съда на Европейския Съюз (наричан по-долу „СЕС“), конституционните традиции на държавите-членки и съществуващите разпоредби на право на Европейския съюз.

Докато Хартата на ЕС най-вече потвърждава правата, които вече съществуват в правния ред на ЕС, тя също така включва някои новаторски права, които не са пряко включени в Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Тези разпоредби могат да помогнат при тълкуването на достиженията на правото на ЕС в областта на убежището. Например, то включва право на достойнство, право на убежище и право на добра администрация. Сега той включва в първичното законодателство на ЕС правата на детето и има по-разширена разпоредба относно правото на ефективна правна защита и справедлив съдебен процес в сравнение с неговите аналози в ЕКПЧ. Тези права могат да увеличат защитата, предоставяна на нуждаещите се от защита.

В тази част ще изследваме европейските ценности, определени като:

- Човешко достойнство;
- Свободи;
- Равенство;
- Солидарност;
- Права на гражданите;
- Справедливост.

- • • Чрез историите на Емерита, Шираз, Тетяна и сина ѝ Алексей, Анжелика и дъщеря ѝ Валерия, Агустина и Гобато ще открием как тези ценности са ги ръководили в техния мигрантски живот.

- • • Като европейски граждани ние се възползваме от основни неща, които често приемаме за даденост. Те включват мирен регион, част от една от най-големите икономики в света и свободата да живееш, учиш, работиш и пътуваш в други страни от ЕС. Ние също се възползваме от по-малко очевидни предимства - ежедневни неща, които правят истинска разлика, както виждаме в историите, които събрахме. Европейското общество е изградено на принципа, че приобщаващата интеграция изисква усилия както от лицето, така и от приемащата общност.

В този контекст проектите на **Just Her** се опитват да помогнат за премахването на бариерите, които могат да възпрепятстват участието и включването на хора с мигрантски произход чрез знанието и споделянето на общи ценности на ЕС.

До края на този раздел вие ще можете да:

- Идентифицирате основните ценности, върху които е изграден ЕС
- Осъзнаете как жените мигранти могат да се възползват от тяхното съществуване

1. Разбиране на общите европейски ценности чрез разказване на истории

1.1 Изследване на европейските ценности чрез разкази: ДОСТОЙНСТВО

Изображение 45. Харта за основните права: Достойнство (@EUAgencyFRA - Агенция за основните права)

Глава 1 от Хартата на основните права на ЕС е посветена на достойнството. Членове 1-5 защитават следните права:

- човешко достойнство
- право на живот
- право на неприкосновеност на личността
- забрана на изтезанията и нечовешкото или унижително отношение или наказание
- забрана на робството и принудителния труд

Глава 1 от Хартата на основните права на ЕС, озаглавена „Достойнство“, закрепва основополагащите принципи, които са от решаващо значение за защитата на присъщото достойнство на всеки индивид в рамките на Европейския съюз. Тази глава включва членове от 1 до 5, които колективно установяват границите и ангажиментите, необходими за поддържане на основните човешки права при най-висок стандарт. Тези статии конкретно защитават:

1. Човешко достойнство (член 1):

Човешкото достойнство е крайъгълен камък на ценността на Хартата на ЕС и служи като основополагащ принцип, от който произтичат всички други права. Той установява, че всеки човек трябва да бъде третиран с уважение и признаване на неговата присъща стойност като човешко същество. Този принцип е опора срещу практики, които биха унижили чувството за самооценка на индивида или биха го свели до средство за постигане на цел.

2. Право на живот (член 2):

Правото на живот е защитено от член 2, който гласи, че всеки човек има основното право да не бъде лишаван от живот произволно. Това обхваща защитата срещу практики като смъртното наказание и евтаназията, като се гарантира, че неприкосновеността на живота е запазена при всички обстоятелства, уредени от закона.

3. Право на неприкосновеност на личността (чл. 3):

Тази част защитава както психическата, така и физическата цялост на индивида. Тя включва права срещу генетична манипулация, като изяснява, че личното съгласие е от първостепенно значение за всяка медицинска или научна процедура. Това право гарантира, че лицата са защитени срещу злоупотреби като медицински експерименти без съгласие и принудителна стерилизация.

- 4. Забрана на изтезанията и нечовешко или унижително отнасяне или наказание (член 4):

- Член 4 категорично забранява изтезанията и всякаква форма на нечовешко или унижително отношение или наказание. Това отразява ангажимента за защита на физическата и психическа неприкосновеност на лицата при всякакви обстоятелства, включително по време на задържане или лишаване от свобода. Тази забрана е абсолютна и подчертава ангажимента на ЕС за хуманно отношение във всички държави-членки.

5. Забрана на робството и принудителен труд (член 5):

Последната статия в тази глава се отнася до забраната на робството и принудителния или задължителен труд. Този член гарантира, че всички форми на съвременен робство и трафик на хора се признават и се борят, насърчавайки справедливи условия на труд и свобода от принуда при наемане на работа.

Първата глава, **„Достойнство“**, гарантира правото на живот и забранява изтезанията, робството, смъртното наказание и клонирането на хора.

Емерита била още дете, когато напуснала Руанда със семейството си, за да отиде в Белгия малко след геноцида през 1994 г.

Изображение 4б. При последното си посещение в Руанда Емерита работеше в педиатричното отделение в Ndera Невропсихиатрична болница. (@ IOM 2023/ Робърт Ковач)

• • • **Емерита винаги е мечтала да се върне у дома, за да помогне на руандийците, бореци се с психично здраве.**

.....
• • • Описание: „Тъй като напускахме ситуация на война в Руанда, имахме чувството, че отиваме на страхотно място, въпреки че не познавахме езика и никого в Белгия. Но когато пораснеш, започваш да мислиш откъде си тръгнал, как си тръгнал и чувстваш, че нещо липсва.”

• • • Сценарий: Животът на Емерита се променя напълно, когато тя е само на 10 години. Малко след геноцида през 1994 г. семейството ѝ се премества в Белгия.

„Просто станаме и си тръгнахме, дори не успяхме да се сбогуваме с приятелите си.“

Въпреки предизвикателството да се преместиш в млада възраст, нещата в Белгия протичали добре.

„Не беше лошо, израснах добре, хранех се добре, спях добре и успях да уча.“

Емерита усърдно продължава обучението си и посещава училище за медицински сестри, където специализира психично здраве и психиатрия. Тя се задълбочава в обучението си, като по-нататък специализира в етно-психиатрия - психиатричен подход, насочен към разбиране на етническите и културните измерения на психичните разстройства.

„След като завърших училище и започнах работа в Белгия, все още чувствах, че нещо ми липсва. Не се чувствах като у дома си, затова реших, че по един или друг начин трябва да се върна у дома.

Решение/Резултат: Емерита пътува от Белгия до Сенегал, Мали, Гвинея и Танзания, където успява да осигури психично здраве и психосоциална подкрепа на хора в нужда по време на няколко кратки пътувания. След известно време тя се натъква на програма, целяща да ангажира руандийската диаспора в Европа, работеща в здравния сектор. Тя кандидатства и се връща в Руанда. При третото си посещение тя се натъкнала на седемгодишно момиче, което било сексуално насилвано.

„Децата общуват по различен начин, така че това, което направих, беше да играя игри с нея, да рисувам с нея или каквато и да е дейност, която ми позволи да събирам частици информация. След това тя се отвори и ни разказа как са я малтретирали у дома. Когато лекарят се върна, проведохме дискусия с лекаря и семейството на детето, за да излезем с план, който да ѝ помогне да се възстанови.

Възможността да помогне на това момиче дава на Емерита увереност, че се е върнала у дома, където ѝ е мястото.

- • • Ключови изводи: Насилието срещу жени, включително домашното насилие, е престъпление в Европа. Обучението за уважение към жените може да предотврати сексуалното насилие и насилието, основано на пола. Много е важно жените, които са станали жертви на (сексуално) насилие, да могат да докладват и да им бъде върнат достойният живот.

- • • Ангажиментът на Емерита да се завърне у дома, за да помогне на своите съграждани от Руанда, особено в педиатричното отделение на Невропсихиатричната болница за обучение в Ндера, е пример за защита на човешкото достойнство. Избирайки да помогне на тези, които се борят с проблеми с психичното здраве, Емерита засилва стойността на достойнството на всеки индивид, особено на уязвимите групи като деца, които са били обект на насилие.

Животът и кариерата на Емерита ярко оживяват принципите, капсулирани в глава 1 от Хартата на основните права на ЕС. Нейните действия демонстрират практическото прилагане на тези права, показвайки как индивидуалният ангажимент може да отразява по-широките стандарти за правата на човека. Чрез своята отдаденост на психичното здраве и благосъстоянието на пациентите си, Емерита не само защитава, но и насърчава каузата на достойнството, почтеността и живота, повтаряйки основните ценности, защитавани от Хартата на ЕС.

1.2. Изследване на европейските ценности чрез разкази: СВОБОДИ

Глава 2 от Хартата на основните права на ЕС е относно свободите. Членове 6-19 защитават, следните права:

- право на свобода и сигурност
- уважение към личния и семейния живот
- защита на личните данни
- свобода на изразяване и информация
- право на образование

Изображение 47. Харта за основните права: свободи (@EUAgencyFRA - Агенция за основните права)

Втората глава, „Свободи“, обхваща между другото: правото на свобода и сигурност, зачитането на личния и семейния живот, свободата на мисълта, съвестта и религията, свободата на изразяване и информация, неприкосновеността на личния живот и правото на убежище.

1. Право на свобода и сигурност (член 6):

Това основно право гарантира, че всеки човек в ЕС има право на лична свобода и сигурност. Тази защита гарантира свобода от произволно арестуване и задържане, като полага основата за сигурна и предвидима правна среда, в която лицата могат да упражняват другите си свободи уверено.

2. Зачитане на личния и семейния живот (Член 7):

Член 7 защитава неприкосновеността на личния живот на лицата и техните семейства, като подчертава значението на защитата на личното пространство и семейните връзки от неправомерна намеса. Това право обхваща неприкосновеността на дома и поверителността на комуникациите, които са критични за насърчаване на личните взаимоотношения и осигуряване на лична автономия в личната сфера.

3. Защита на личните данни (чл. 8):

В епоха, в която данните са мощна валута, член 8 от Хартата гарантира правото на защита на личните данни. Това право е не само основно за защита на лицата от неразрешено използване на техните данни, но също така налага обработката на данни да бъде честна, прозрачна и със законни цели, като по този начин насърчава доверието в цифровите взаимодействия.

- • • 4. Свобода на изразяване и информация (член 11):

- • • Този член закрепва правото на свободно изразяване на мнения и получаване и разпространение на информация без намеса от страна на публичните органи, независимо от границите. Тази свобода е от съществено значение за демокрацията, позволявайки открит дебат, критика на правителствата и разпространение на идеи.
- • • Освен това плурализмът на медиите е защитен, като се гарантира наличието на различни гледни точки в публичния дискурс.

- • • 5. Право на образование (член 14):

Образованието се признава като основно право, достъпно за всички, което включва правото на безплатно задължително образование и наличието на професионално и продължаващо обучение. Това право дава възможност на хората чрез предоставяне на умения и знания, необходими за пълноценно участие в обществото и непрекъснато преследване на лично развитие.

**Намиране на свободата да бъде себе си:
Одисеята на Шираз до Турция и отвъд нея.**

Изображение 48. Белезите по ръцете на Шираз мълчаливо разкриват нейната борба да намери приемане.
(@IOM/Олга Борзенкова)

• • • **Шираз се сблъсква с отхвърляне от семейството, насилие и дискриминация поради половата си идентичност, но въпреки тези предизвикателства продължава да мечтае за нов живот в чужбина.**

.....

• • • Описание: Първоначално от Александрия, Египет, Шираз знаеше, че е различна от ранна възраст.

• • • „За първи път се идентифицирах като момиче, когато бях дете. Копнеех да ходя на училище за момичета“, казва Шираз.

Сценарий: Нейното консервативно семейство, неспособно да разбере самоличността ѝ, реагира с насилие. По-късно, в тийнейджърските години на Шираз, те я подлагат на болезнена електроконвулсивна терапия (ЕКТ) и я убеждават, че самоличността ѝ е психично разстройство. „След няколко сесии не издържах повече и се опитах да се самоубия. Скочих от третия етаж.“

Шираз оцелява по чудо, но продължава да понася невъобразими мъки, без да получи необходимата подкрепа. Разликата между външния ѝ вид и този в официалните ѝ документи за самоличност изостря борбата ѝ. Тя се опитва да промени пола си законно, но не успява да завърши процеса.

Решение/Резултат: След като се сблъсква със заплахи за насилие и отхвърляне от семейството си, тя търси подкрепа от неправителствена организация, която помага на хора като нея да намерят безопасност в чужбина - и така започва пътуването ѝ до Турция. Шираз първо се премества в Истанбул, след това в Мерсин на юг. Животът там също не бил лесен в началото. „Бях в депресия“, признава тя.

Тя е насочена от местна организация към Общинския и обществен център за мигранти в Мерсин, управляван от Международната организация по миграция (МОМ) и Столична община Мерсин, който помага на нуждаещите се - от психосоциална подкрепа до правни консултации и улесняване на основната документация.

През последните две години Центърът се превръща в символ на надежда за Шираз. Тя получи така необходимата психологическа подкрепа и помощ за настаняване. Освен това Центърът ѝ осигурява преводаческа подкрепа за получаване на документи за самоличност и ѝ помогна да се запише в университет. „Сега уча във факултета по програмиране, но искам да премина към медицина. Трябва да подобря турския си за тази цел“, обяснява тя.

Ключови изводи: Шираз е много повече от статута си на мигрант. Тя е амбициозна. Тя е трансгендър. Обича да танцува, учи програмиране и мечтае да стане сърдечен хирург.

.....

- • • „Искам да стана сърдечен хирург, тъй като сърцата ни често болят. Искам да помагам на хората.”
- • • В момента Шираз чака да бъде преместена в трета страна в Европа и няма търпение да започне нова глава в страна, където ще бъде свободна да преследва мечтите си, „както всяко момиче трябва“.
- • • Владеейки арабски, немски, английски, френски и испански, тя е уверена в способността си скоро да се установи в постоянния си дом в ЕС и да бъде свободна да изразява себе си, както е гарантирано от Хартата на ЕС за правата на човека.

Въпреки предизвикателствата си, Шираз е амбициозна и се стреми да постигне мечтата си да стане сърдечен хирург.

Организациите и обществените центрове играят решаваща роля в предоставянето на необходимата подкрепа на мигранти и лица, изправени пред дискриминация. Историята на Шираз подчертава значението на достъпа до образование и подкрепата при изучаването на местния език за по-добра интеграция.

Шираз е оптимист за преселване в Европа, където може напълно да изрази себе си и да преследва мечтите си, отразявайки свободите, гарантирани от Хартата на основните права на ЕС. Пътуването на Шираз подчертава важността на правата, защитени съгласно Глава 2 от Хартата на основните права на ЕС. Нейната история е доказателство за издръжливостта на хората и критичната роля на подкрепящите рамки, които им помагат да изградят отново живота си и да преследват мечтите си.

1.3. Изследване на европейските ценности чрез разкази: РАВЕНСТВО

Глава 3 от Хартата на основните права на ЕС е относно равенството. Членове 20-26 защитават следните права:

- равенство пред закона
- недискриминация
- културно, религиозно и езиково разнообразие
- равенство между жените и мъжете
- правата на детето
- правата на възрастните хора
- интеграция на хората с увреждания

Изображение 49. Харта за основните права: Равенство (@EUAgencyFRA - Агенция за основните права)

Третата глава, „**Равенство**“, съдържа правото на равенство пред закона, забраната за всякаква дискриминация, включително въз основа на пол, раса, етнически или социален произход и политически или други възгледи. Тази глава включва и правата на детето и правата на възрастните хора.

Глава 3 от Хартата на основните права на ЕС, озаглавена „Равенство“, капсулира ангажимента на Европейския съюз за насърчаване на приобщаващо общество, в което равенството преобладава в различни измерения. Тази глава, обхваната от членове 20 до 26, разглежда широк спектър от въпроси, свързани с равенството, от общо правно равенство до специфични защити за различни групи в рамките на ЕС. Правата включват:

1. Равенство пред закона (член 20):

Това право установява, че всички лица са равни пред закона. Този принцип е в основата на справедливото третиране в правната система, като гарантира, че всяко лице, независимо от неговия статут, получава еднаква правна защита и е обект на същите правни задължения.

2. Недискриминация (член 21):

Член 21 забранява дискриминацията на каквато и да е основа като пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични особености, език, религия или убеждения, политически или други възгледи, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Това широкоспектърно покритие е от решаващо значение за изграждането на общество, което цени многообразието и приобщаването.

- • • 3. Културно, религиозно и езиково многообразие (член 22):

- • • Тази част признава богатството на културната тъкан на ЕС и значението на запазването и зачитането на разнообразните културни, религиозни и езикови традиции на неговите народи. Това гарантира, че тези различия се разглеждат като сила, а не като пречка за единството.

- • • 4. Равенство между жените и мъжете (член 23):

- • • С цел равенство между половете, този член налага равенство между жените и мъжете във всички области на живота, включително заетост, работа и заплащане. Той подкрепя мерки, които предоставят конкретни предимства за насърчаване на пълно равенство на практика, като по този начин се справят с историческите различия.

5. Права на детето (чл. 24):

Тази статия дава приоритет на благосъстоянието и правата на децата, като признава нуждата им от защита и грижа. Той твърди, че децата имат право да изразяват своите възгледи свободно и че тези възгледи трябва да бъдат взети предвид по въпроси, които ги засягат, в съответствие с тяхната възраст и зрялост.

6. Права на възрастните хора (чл. 25):

Признавайки приноса и нуждите на възрастните хора, това право гарантира, че възрастните хора могат да водят достоен и независим живот и да участват активно в социалния и културен живот, като по този начин защитават техните права и благополучие.

7. Интеграция на хората с увреждания (чл. 26):

Тази глава подчертава значението на интегрирането на хората с увреждания в обществото. Тя изисква те да имат достъп до мерки, предназначени да гарантират тяхната независимост, социална и професионална интеграция и участие в живота на общността.

Рисуване през мрака: вдъхновяващият триумф на Олексий

Изображение 50. Олексий и родителите му във фондация Мудита в Краков пред една от неговите картини. (@IOM / Алексей Шиврин)

Олексий е преодолял предизвикателствата, свързани както с увреждането, така и с разселването. Чрез творбите си той доказва, че талантът и решителността нямат граници.

Описание: Олексий, родителите му и по-малкият му брат пристигат в Полша през март 2022 г. от Киев, точно след началото на пълномащабната война в Украйна. Единадесетгодишният Олексий страда от болест на Старгард, рядко очно заболяване, което причинява загуба на зрението при деца и възрастни. Въпреки че е до голяма степен генетично, никой от родителите му няма болестта.

Когато синът ѝ е диагностициран за първи път, Тетяна е съсипана и се чувства безпомощна. „Не можех да повярвам или да живея с това. Зрението му продължаваше да се влошава и нямаше ясна прогноза или лечение. Беше като кошмар“, казва тя. Днес той запазва само пет процента от централното си зрение, но има пълно периферно зрение. „Когато те гледам, не те виждам, но виждам какво е около мен“, обяснява Олексий.

Сценарий: Тетяна и нейният съпруг си намират работа в IT сектора, а Олексий посещава полско училище. Той се адаптира бързо към новата среда и научава полски за по-малко от три месеца.

„Харесва ми да живея в Полша. Играя с децата и харесвам училището си тук“, казва той.

Олексий започва да рисува, когато е на седем години, веднага след като е диагностициран с болестта. Той открива страстта си към рисуването с помощта на шпатула вместо четка. В Украйна той намира учител, който го учи на основите и оттогава не спира да рисува.

Решение/ Резултат: Въпреки трудностите, които среща със зрението си, Олексий е много активен. „Когато живеех в Украйна, танцувах много. Сега обичам да рисувам, да свиря на китара и да слушам аудиокниги“, казва той. През лятото той рисувал пред апартамента си във Варшава, но сега практикува изкуството си в мултикултурен център в Прага, където дузина негови картини са изложени от няколко седмици. Четиринадесет негови картини също са били изложени в **Mudita**, полска фондация, подкрепяща деца с увреждания и техните семейства.

Ключови изводи: Тетяна се надява Олексий да бъде вдъхновение за други деца не само в Полша, но и по света. „Имаме планове за още изложби в бъдеще“, добавя тя. Нейният съвет към други родители, чиито деца имат болест на Старгард или други увреждания, е да не се спират пред болестта и да търсят организации, които да подкрепят процеса на интеграция. „Наскоро той дори участва в параолимпийски игри за юноши по плуване и спечели първо място“, казва с гордост майка му.

Тетяна твърдо вярва в намирането на сила през несгодите и трудностите, които животът може да донесе.

„Правете всичко възможно за детето си във всеки един момент. Живейте живота си щастливо и никога не се отказвайте. Обичайте детето си, вярвайте му и винаги го подкрепяйте да развие своите таланти.“ Докато Хартата на ЕС потвърждава най-вече правата, които вече съществуват в правния ред на ЕС, тя също така включва някои новаторски права, които не са пряко включени в Европейската конвенция за правата на човека: сега тя включва в първичното право на ЕС правата на децата на закрила и грижи, необходими за тяхното благосъстояние. Ролята на читалищата и организациите за улесняване на интеграцията и развитието на хората с увреждания е изключително важна.

Пътуването на Олексий демонстрира основните принципи на равенство и недискриминация, заложили в глава 3 от Хартата на основните права на ЕС. Неговите постижения и подкрепата, която получава, отразяват ангажимента на Хартата да гарантира, че всеки, независимо от неговия произход или способности, има възможност да живее пълноценен и достоен живот.

1.4. Изследване на европейските ценности чрез разкази: СОЛИДАРНОСТ

Глава 4 от Хартата на основните права на ЕС е относно солидарността. Членове 27-38 защитават следните права:

- честни и справедливи условия на труд
- забрана на детския труд и защита на младите хора на работното място
- семеен и професионален живот
- социално осигуряване и социално подпомагане
- здравеопазване
- опазване на околната среда

Изображение 51. Харта за основните права: Солидарност (@EUAgencyFRA - Агенция за основните права)

Четвъртата глава, „**Солидарност**“, обхваща социалните права и правата на работниците, включително правото на справедливи условия на труд, защита срещу неоснователно уволнение и достъп до здравеопазване, социална и жилищна помощ.

1. Честни и справедливи условия на труд (Член 31):

Този член гарантира, че всеки работник има право на безопасни и достойни условия на труд. Той включва разпоредби за разумно работно време, периоди на почивка и годишен отпуск, с цел балансиране на изискванията на работата с личното здраве и благополучие. Тези стандарти са от решаващо значение за защита на работниците от експлоатация и за насърчаване на здравословен баланс между професионалния и личния живот.

2. Забрана на детския труд и закрила на младежите по време на работа (чл. 32):

Това право категорично се противопоставя на детския труд и гарантира, че младите хора, които работят, го правят в условия, подходящи за тяхната възраст. Той ги предпазва от икономическа експлоатация и всякаква работа, която може да навреди на тяхното образование, здраве или развитие.

Този член е в основата на ангажимента на ЕС да защитава най-младите си граждани, като гарантира, че трудовият им опит е безопасен и не възпрепятства тяхното развитие.

3. Семейен и професионален живот (член 33):

Член 33 признава значението на балансирането на семейния и професионалния живот. Той подкрепя защитата срещу уволнение по причини, свързани с майчинството, и предвижда платен отпуск по майчинство и отглеждане на дете. Това право улеснява интегрирането на семейния живот с професионалните задължения, отразявайки съвременното разбиране за баланс между професионалния и личния живот.

4. Социално осигуряване и социално подпомагане (чл. 34):

Този член предоставя правото на достъп до социални осигуровки и социални услуги, които защитават гражданите в случаи на майчинство, болест, производствени злополуки, зависимост, старост и загуба на работа. Той подчертава ролята на социалното осигуряване и подпомагане в предотвратяването и борбата със социалното изключване и бедността, осигурявайки достойно съществуване за всички.

5. Здравеопазване (чл. 35):

Осигурявайки достъп до превантивни здравни грижи и медицинско лечение, това право подчертава приоритета на ЕС за поддържане на високо ниво на обществено здраве. Тя гарантира, че здравните политики осигуряват цялостна грижа и че всички лица имат достъп до необходимите медицински услуги, като по този начин поддържат цялостното благосъстояние на населението.

6. Опазване на околната среда (чл. 37):

Този член се ангажира с високо ниво на опазване на околната среда и подобряване на качеството на околната среда, като интегрира тези приоритети в политиките на Съюза. Той признава необходимостта от устойчиво развитие и има за цел да гарантира, че екологичните съображения са ключови компоненти на всички политики на Съюза.

Когато малкото градче Бородянка в Украйна беше нападнато, Анжелика и дъщеря ѝ знаеха, че трябва да напуснат възможно най-скоро. Десет дни след първото преминаване на границата със Словакия Анжелика вече работела.

Изображение 52. „Работата ни пречи да имаме негативни мисли и да размишляваме твърде много върху всичко, през което сме минали.” - Анжелика.
[@IOM/Душана Стецова]

Въпреки че е щастлива, че е намерила временен дом в Словакия, единственото, за което Анжелика копнее, е мир. „Някои може да си помислят, че тук ни е лесно, но не е така. Тук съм, но сърцето ми е там, където са бомбите.

Описание: Преди да започне войната в Украйна, Анжелика и двете ѝ дъщери, Русланка [20] и Валерия [22], водят спокоен живот в Бородянка, в района на Буча на Киевска област. 48-годишната майка работела в магазин за бижута и прекарвала дните си в мечти за сватбите на дъщерите си и бъдещите си внуци - до 24 февруари.

Сценарий: Когато малкото градче Бородянка е атакувано, Анжелика и дъщеря ѝ Валерия се укриват в мазе наблизо за няколко дни, докато бомбардировките спрат. Само мисълта за травмиращите събития, които е преживяла, докато се е криела, е достатъчна, за да ѝ напълни очите.

Когато бомбардировките били в пика си, жителите общували чрез онлайн чатове, където всеки ден изпращали знак плюс (+), за да потвърдят, че са все още живи. С течение на дните имало все по-малко споделяни знаци плюс. Анжелика знаела, че трябва да напусне Бородянка възможно най-скоро, за да е сигурна, че дъщеря ѝ ще оцелее.

Те напуснали Бородянка с група от двадесет и един души, включително няколко бебета. Искали да отидат възможно най-далеч от бомбардировките. След като стигнали до Ужгород, те разбрали, че няма къде да отседнат, докато един манастир не им предложил да ги приеме. Анжелика нямала представа какво да прави и къде да отиде. Един монах ѝ обяснил къде са границите и накъде може да отиде след това. „Дъщеря ми ме посъветва да отида в Словакия, за да съм близо до дома, в случай че успеем да се върнем в близко бъдеще“, спомня си тя. „Съгласих се, мислейки, че няма да отсъстваме твърде дълго.“

Решение/ Резултат: Анжелика и дъщеря ѝ вървели десет километра, за да стигнат до границата на Украйна със Словакия. „Ние бяхме част от поток от хора, които вървяха рамо до рамо с чанти, домашни любимци и вещи - всичко, което имахме. След като най-накрая пресякохме границата, изпитахме облекчение. Доброволците ни дадоха храна и утеха.“ Десет дни след първото пресичане на границата със Словакия Анжелика вече работела във ферма близо до Кошице. „Работата ни попречи да имаме негативни мисли и да размишляваме твърде много за всичко, през което сме преминали. Има само една земя, независимо дали е в Словакия или в Украйна“, казва Анжелика.

Ключови изводи: Анжелика е благодарна за взаимодействието, което е имала със словашкия народ, и за получената солидарност; единствената ѝ пречка сега е езикът. За да може да подобри езиковите умения на всички, които бягат от Украйна, и да подобри допълнително възможностите си за интеграция и заетост, Анжелика посещава редовно езикови курсове.

Тя е защитена от правото на „забрана за връщане“, крайъгълен камък на международното право за правата на човека, което забранява на държавите да извеждат хора от своята юрисдикция на място, където биха били изложени на риск от сериозни нарушения на правата на човека, включително преследване, изтезания, малтретиране, лечение или други нарушения на основните права.

Историята на Анжелика е мощен пример за принципите на солидарност, заложи в Хартата на основните права на ЕС. Нейното пътуване подчертава значението на справедливите условия на труд, социалната подкрепа и защитата на човешките права за осигуряване на безопасен и достоен живот за тези, които бягат от конфликти. Солидарността и подкрепата на словашкия народ, съчетани с издръжливостта и решимостта на Анжелика, илюстрират дълбокото въздействие на общността и правните рамки за насърчаване на интеграцията и надеждата за по-добро бъдеще.

1.5. Изследване на европейските ценности чрез разкази: ПРАВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ

Глава 5 от Хартата на основните права на ЕС е за правата на гражданите. Членове 41-46 защитават следните права:

- право на добра администрация
- право на достъп до документи
- право на петиция
- свобода на движение и пребиваване
- дипломатическа и консулска защита

Изображение 53. Харта за основните права: Права на гражданите (@EUAgencyFRA - Агенция за основните права)

Петата глава, „**Права на гражданите**“, включва няколко административни права, като правото на добра администрация и правото на достъп до документи.

1. Право на добра администрация (член 41):

Това право гарантира, че всеки човек има право неговите дела да бъдат разглеждани безпристрастно, справедливо и в разумен срок от институциите и органите на ЕС. То включва правото да бъдат изслушани, преди да бъде взето каквото и да е решение, което би се отразило неблагоприятно на тях, правото на достъп до съответните файлове и задължението на администрацията да мотивира решенията си. Това гарантира прозрачност и отчетност в административните процеси в ЕС.

- • • 2. Право на достъп до документи (чл. 42):

- • • Член 42 потвърждава, че всеки гражданин на ЕС, както и всяко физическо или юридическо лице, пребиваващо или имащо регистриран офис в държава-членка, има право на достъп до документи на Европейския парламент, Съвета и Комисията. Тази достъпност насърчава прозрачността и позволява на гражданите да бъдат по-информирани и ангажирани с работата на ЕС.

- • • 3. Право на петиция (член 44):

Това право дава възможност на всеки гражданин на ЕС, както и на всяко физическо или юридическо лице, което пребивава или има седалище в държава-членка, да отправя петиция до Европейския парламент по въпроси в рамките на сферите на дейност на ЕС. Това е жизненоважен инструмент за пряката демокрация, който позволява на хората да изразяват загриженост, да предлагат промени или да търсят обезщетение директно в сърцето на управлението на ЕС.

- • • 4. Свобода на движение и пребиваване (член 45):

Член 45 е една от основните свободи на гражданството на ЕС, която позволява на всеки гражданин на ЕС да се движи и пребивава свободно на територията на държавите-членки. Това право е основно за вътрешния пазар на ЕС и насърчава личната и професионалната мобилност в целия Съюз, засилвайки икономическата, социалната и културната интеграция на неговите граждани.

- • • 5. Дипломатическа и консулска защита (чл. 46):

Този член гарантира, че всеки гражданин на ЕС може да се ползва със закрила от дипломатическите или консулските власти, на която и да е държава-членка, когато се намира в трета страна, където неговата държава-членка няма представителство. Това осигурява предпазна мрежа за гражданите на ЕС в чужбина, като гарантира, че те получават необходимата подкрепа в моменти на нужда, подобна на защитата, предлагана от собствената им нация.

В началото на 2021 г., в разгара на пандемията, Агустина неуморно обикаля различни инстанции на публичната администрация, за да представи документите за кандидатстване за магистърска степен в Испания.

Изображение 54. Целта на Агустина в този момент е да си намери работа, да продължи да учи и да расте като лице в Испания. (@IOM/Моника Чириак)

Агустина остави семейството си, мечтаейки за себе си и следващото поколение. Аржентина винаги ще бъде за нея дом, но Испания ѝ предложи бъдещето, на което винаги се е надявала.

Описание: Усещайки рязък спад в икономическата и политическа ситуация в Аржентина, Агустина решава, че няма друг избор освен да напусне, ако някога иска да изгради по-добро бъдеще за себе си. „Поколението на моите баба и дядо можеше да си позволи къща, но тези дни отдавна са отминали“, обяснява Агустина. „Сега хората се притесняват дали ще могат да си позволят наема.“

Сценарий: В началото на 2021 г., в разгара на пандемията, Агустина неуморно преследвала публичната администрация, за да подаде документи, за да кандидатства за магистърска степен по обществени услуги и социални политики в Саламанка, Испания.

Решение/ Резултат: При пристигането ѝ в Испания процесът на адаптация се оказва по-плавен от очакваното, тъй като повечето от нейните колеги изучават социални политики и тя чувства, че са по-непредубедени по отношение на мигрантите.

- • • Агустина смята себе си за яростен активист за правата на жените и вече е работила с няколко организации с нестопанска цел. В нейната провинция жените са по-уязвими към насилие, основано на пола, а абортите от скоро са незаконни. Увлечена по миграцията, тя е помагала на жени мигранти да напишат автобиографиите си и е повишила осведомеността сред тийнейджърите относно дискриминацията и езика на омразата.

- • • Ключови изводи: „Всеки преминава през някакво предизвикателство, когато реши да мигрира - навигирането в бюрократичния процес по време на пандемията беше кръстът, който трябваше да нося“, смее се тя. „Понякога обмислям да се върна у дома“, признава Агустина, „но тогава чувам за проблемите, през които преминават моите приятели.“ Много аржентински младежи никога не успяват да завършат образованието си и трябва да си намерят работа в ранна възраст, обяснява тя. „Това не е бъдещето, което искам за себе си или за бъдещото си семейство“, казва тя.

Опитът на Агустина подчертава предизвикателствата при справянето с публичната администрация, особено по време на глобална пандемия, подчертавайки важността на правото на добра администрация. Активизмът на Агустина за правата на жените и подкрепата за жените мигранти подчертава ролята на ангажираността и застъпничеството на общността за насърчаване на социалната справедливост и равенство.

Разказът на Агустина подчертава практическото приложение на правата на гражданите, защитени съгласно глава 5 от Хартата на основните права на ЕС. Нейното пътуване отразява значението на добрата администрация, прозрачността, свободата на движение и подкрепата на общността за постигане на лични стремежи и принос за обществения прогрес. Нейната история служи като вдъхновение за други мигранти и подчертава стойността на ангажимента на ЕС за защита и насърчаване на правата на гражданите.

1.6. Изследване на европейските ценности чрез разкази: СПРАВЕДЛИВОСТ

Глава 6 от Хартата на основните права на ЕС е относно правосъдието. Членове 47-50 в тази глава защитават следните права:

- право на ефективна защита и на справедлив процес
- презумпция за невинност и право на защита
- принципи на законност и съразмерност на престъпленията и наказанията
- право да не бъде съден или наказван два пъти в наказателно производство за едно и също престъпление

Изображение 55. Харта за основните права: Правосъдие (@EUAgencyFRA - Агенция за основните права)

Шеста глава, „Правосъдие“, включва правото на ефективна правна защита и на справедлив процес, презумпцията за невинност, както и принципите на законност и пропорционалност на престъпленията и наказанията.

1. Право на ефективни средства за защита и на справедлив съдебен процес (член 47): Това право е централно за съдебната система в ЕС, като гарантира на всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на ЕС, са нарушени, правото на ефективна защита пред съд. Той гарантира справедливо и публично изслушване в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден от закона. Членът също така осигурява правна помощ за тези, които нямат достатъчно ресурси, като гарантира, че достъпът до правосъдие не е отказан на никого поради икономически ограничения.

- 2. Презумпция за невиновност и право на защита (чл. 48):

- Член 48 поддържа презумпцията за невиновност до доказване на противното в съответствие със закона. Този принцип е крайъгълен камък на наказателното правосъдие, като гарантира, че тежестта на доказване е на обвинението. Той също така гарантира правата на защита, като дава на всеки обвиняем правото на достатъчно време и средства, за да подготви защита и да общува с адвокат по свой собствен избор.

3. Принципи на законност и пропорционалност на престъпленията и наказанията (чл. 49):

Този член гласи, че никой не може да бъде осъден за престъпление въз основа на действие или бездействие, което не е представлявало престъпление съгласно националното или международното право по времето, когато е било извършено. Той също така постановява, че наказанията не трябва да бъдат непропорционални на престъплението, като се гарантира справедливост при прилагането на закона и предпазва от прекомерно наказание.

4. Право да не бъдеш съден или наказван два пъти в наказателно производство за едно и също престъпление (чл. 50):

Това право защитава лицата да не бъдат съдени или наказани повече от веднъж за едно и също престъпление в рамките на ЕС. Този принцип не позволява на съдебната система да подлага индивиди на множество процеси или наказателни мерки за едни и същи действия, като по този начин гарантира ефективност и справедливост на правосъдието.

Изправени пред несгоди: трудното пътуване на самотна майка към справедливостта.

Изображение 5б. Само на 17 години Гобадо се ужасяваше да стане майка - още повече след като е била изоставена от бащата на бебето си. (@IOM)

• • • **Любовта на Гобадо към нейния син я кара да пресича граници и континенти, за да се бори за тяхното бъдеще, и сега помага на други самотни майки да преодолеят подобни пречки.**

.....
• • • Описание: „През 2016 г. заминах за Норвегия, за да намеря мъжа, който ме изостави по време на бременността ми през 2014 г.“, казва Гобадо, млада сенегалска самотна майка, търсеща справедливост.

Сценарий: Плановите обаче не вървят така, както се е надявала преди да напусне дома си в Дакар, Сенегал. В първите дни от престоя си в Норвегия тя се оказва в уязвима ситуация, тъй като бащата на детето ѝ не изпълнява обещанията си и родителската си отговорност.

Решение/ Резултат: Гобадо знаела, че се нуждае от финансова подкрепа, за да запази и двамата живи. Борейки се в чужда земя и едва успявайки да осигури прехраната на себе си и сина си, Гобадо взема решение да се завърне у дома с подкрепата на Международната организация по миграция чрез Норвежката програма за доброволно подпомогнато завръщане. Благодарение на финансовата подкрепа, получена като част от нейната помощ за реинтеграция, тя стартира свой собствен бизнес за внос и износ на текстил. „Това ми даде втори шанс и ми позволи да изградя отново живота си в Сенегал“, обяснява тя.

Докато е в Сенегал, Гобадо остава решена да търси справедливост за сина си. През 2018 г. тя започна съдебно производство срещу бащата на сина си в Норвегия, настоявайки за признаване на бащинство.

Изправен пред нежеланието му да сътрудничи, съдът издава ултиматум за получаване на неговата ДНК. Той обаче се опитва да принуди и заплаши Гобадо да отмени процедурата. Въпреки заплахите, Гобадо не се плаши и продължава ожесточената си битка. „През 2019 г. наех сенегалски адвокат, който работи в Осло от 30 години“, отбелязва тя. „Тъй като резултатите от ДНК теста потвърдиха, че мъжът наистина е баща на детето ми, той беше длъжен да плаща месечна издръжка за сина ни.“

Ключови изводи: Със съдебната битка зад гърба си, Гобадо започва да върви напред в живота си, създавайки консултантска фирма, чиято цел е да подкрепя самотни майки, които отглеждат децата си сами.

Историята отразява основните принципи на правосъдието, заложиени в Хартата на ЕС, включително правото на справедлив съдебен процес, презумпцията за невиновност и значението на законността и пропорционалността в съдебните производства.

Пътуването на Гобадо е пример за основните принципи на правосъдието, описани в глава 6 от Хартата на основните права на ЕС. Нейната история демонстрира важността на правната подкрепа, устойчивостта и стремежа към справедливост при преодоляването на лични и системни предизвикателства. Отстоявайки твърдо в стремежа си към справедливост, Гобадо не само осигури правата на сина си, но и проправи пътя за подкрепа на други самотни майки, въплъщавайки ценностите на справедливост, законност и пропорционалност, които Хартата на ЕС се стреми да поддържа.

НАКРАТКО

Хартата на ЕС е мощен инструмент, който има голям потенциал първо да гарантира, че всяко предложено законодателство е в съответствие с правата в него, второ да гарантира, че държавите-членки изпълняват и прилагат съответните закони на ЕС в съответствие с Хартата на ЕС и трето, за да се гарантира, че агенциите на ЕС действат в съответствие с Хартата на ЕС. Той включва нови иновативни права, чийто потенциал тепърва започва да се открива. Сега Хартата на ЕС се използва недостатъчно, но с по-добро разбиране как може да се използва, тя може да осигури допълнителна защита за момичета и жени, които търсят убежище в Европа.

ХРАНА ЗА РАЗМИСЪЛ

„**ОБЕДИНЕНИ В РАЗНООБРАЗИЕТО**“ е прието като мото на Европейския съюз през 2000 г.

То показва как европейците са се събрали под формата на ЕС, за да работят за мир и просперитет, като в същото време са обогатени от многото различни култури, традиции и езици на континента, въпреки това обединени от споделен набор от ценности.

През 2012 г. ЕС получи **Нобелова награда за мир** за насърчаване на каузите за мир, помирение, демокрация и права на човека в Европа.

Като се имат предвид защитите, предлагани в глава 2 относно свободите, като правото на защита на личните данни и свободата на изразяване, как тези свободи балансират с националната сигурност и обществения ред в държавите-членки на ЕС?

В светлината на правата за равенство, обсъдени в Глава 3, включително недискриминация и равенство пред закона, какви предизвикателства съществуват при еднаквото прилагане на тези стандарти в държавите от ЕС с културно разнообразие?

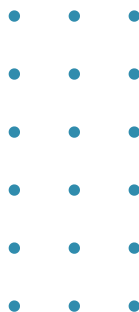
От гледна точка на глава 5 относно правата на гражданите, как правото на добра администрация и свободата на движение укрепват демократичните ценности и функционирането на Европейския съюз?

САМООЦЕНКА

- Колко глави има в Хартата на основните права на Европейския съюз?
 - 3
 - 6
 - 7
- Колко члена в Хартата на основните права на Европейския съюз изразяват общи ценности на ЕС?
 - 6
 - 12
 - 50
- Кога ЕС получи Нобеловата награда за мир за насърчаване на каузите за мир, демокрация и права на човека в Европа?
 - 2012 г
 - 1993 г
 - 1958 г

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ

ООН Жени

„По света рекорден брой жени мигрират, за да търсят работа и по-добър живот. Смята се, че жените и момичетата съставляват около половината от **281** милиона международни мигранти в света. За мнозина миграцията носи тези ползи; за други тя носи опасни рискове, като например експлоатация в домашни условия и уязвимост към насилие. Миграционните политики и практики бавно осъзнават тези рискове и предприемат стъпки, за да направят процеса безопасен за жените.

Гледайте видеоклип относно “Миграцията е проблем на равенството между половете”:

<https://www.youtube.com/watch?v=hWAaSgyCd2Y>

Научете повече:

<https://www.unwomen.org/en/what-we-do/economic-empowerment/employment-and-migration>

Комисията за жените бежанци: Доклади и ресурси

Женската комисия за бежанки редовно публикува доклади и ресурси за специфичните предизвикателства, пред които са изправени бежанките и вътрешно разселените жени, достъпни на нейния уебсайт. Научете повече:

<https://www.unhcr.org/>

ВКБООН (Върховен комисар на ООН за бежанците)

Уебсайтът на ВКБООН предлага широк набор от ресурси за положението на бежанците по света, включително доклади, статистически данни и конкретни казуси за жените бежанци. Научете повече:

<https://www.unhcr.org/>

Международна организация по миграция (МОМ)

МОМ работи върху глобалната миграция с акцент върху защитата и подпомагането на мигрантите, включително жени и момичета. Неговият уебсайт предлага ресурси и публикации по различни въпроси на миграцията.

Научете повече:

<https://www.iom.int>

Игра Prodigy

Културно отзивчиво преподаване: Примери, стратегии и дейности за успех

Описание: „Нито един подход на преподаване няма да ангажира всеки ученик наведнъж, но изграждането на стратегия за последователно предоставяне на уроци за преподаване, отговарящи на културата, ще ви помогне да се харесате на различни учащи с различен произход.“ Научете повече:

<https://www.prodigygame.com/main-en/blog/culturally-responsive-teaching/>

TPRS книги

TPRS® - Умение за преподаване чрез четене и разказване на истории

TPRS® е метод за преподаване на езици чрез разбираемо четене и интерактивни устни истории. Чрез завладяващи и повтарящи се приказки учениците усвояват езика - дори ако все още не са изучавали граматика и лексика. Научете повече тук:

<https://www.tprsbooks.com/what-is-tprs/>

Международна асоциация TESOL

Международната асоциация TESOL, бивша Учители по английски език за говорещи други езици, е най-голямата професионална организация за учители по английски като втори или чужд език. Уебсайтът събира много ресурси по темата за езиковото обучение. Научете повече тук:

<https://www.tesol.org/>

Storyboard That

Лесна платформа за създаване с плъзгане и пускане, която позволява на хора с всички нива на умения да създават невероятни визуализации за преподаване, учене и общуване. Научете повече тук:

<https://www.storyboardthat.com/>

Проект за култура на преподаване

Въпреки че не е ресурс, специално насочен към жени мигранти и бежанки, този проект е чудесен ресурс за преподавателите. Той предоставя на преподавателите за възрастни планове за уроци за подобряване на межкултурната компетентност в мултикултурните класни стаи и им дава възможност да се справят с межкултурни въпроси, свързани с живота в нарастващата европейска общност. Плановите на уроците включват различни практически упражнения като игри, упражнения за загряване, дейности за опознаване и ролеви игри, наред с други подходящи дейности за подобряване на межкултурното съзнание и комуникация. Научете повече тук:

http://www.teaching-culture.de/en/products/lesson_plans/lesson_plans.htm

-
-
-

Съвет на бежанците

Предоставя услуги за подкрепа на бежанци и мигранти, включително наставничество и програми за заетост. Научете повече тук:

<https://www.refugeecouncil.org.uk/>

-
-
-

Наставничество на жените в бизнеса (Фондация Чери Блеър за жените)

Свързва жени предприемачи от цял свят, включително мигранти, с ментори, за да им помогне да развият бизнеса си. Научете повече тук:

<https://cherieblairfoundation.org/>

MentorSET

Менторска схема за жени в STEM, включително жени мигранти, подкрепена от Женското инженерно общество (WES). Научете повече тук:

<https://www.wes.org.uk/>

Международен спасителен комитет

Предлага цялостни програми за подкрепа за мигранти и бежанци, включително намиране на работа и менторство. Научете повече тук:

<https://www.rescue.org/>

Какви са ценностите на ЕС? (ЕС парламент)

„Всички страни от ЕС споделят определени основни ценности, които формират основата на едно свободно общество. ЕС защитава тези споделени ценности, за да гарантира приобщаване, толерантност, справедливост и солидарност. Гледайте видео тук:

https://youtu.be/Fh4uX_Grxrg?feature=shared

РЕЧНИК

Раздел 1: Разбиране на нуждите на жените мигранти и бежанци

Културни предизвикателства: Това са трудностите, пред които са изправени мигрантите и бежанците при адаптирането към културните норми и ценности на новите им страни. Тези предизвикателства могат да включват езикови бариери, различия в социалното поведение и приемане в местната общност.

КСО = Корпоративна социална отговорност

РСВ = Разнообразие, справедливост и включване

Икономически просперитет и социален мир: Тези термини колективно се отнасят до желаните резултати от успешна интеграция на жените мигранти и бежанки в обществото. Икономическият просперитет е свързан със способността на индивидите да се издържат финансово, докато социалният мир включва хармонични взаимоотношения в общността.

Овластяване на жените: В контекста на документа това се отнася до даване на възможност на жените мигранти и бежанки да постигнат икономическа независимост и по-силно социално положение чрез образование, възможности за работа и подкрепа от общността.

ЕС = Европейски съюз

- • • **ЕУИ** = Европейски уебсайт за интеграция

- • • **ИКТ** = Информационни и комуникационни технологии

- • • **Информационни пейзажи:** Тази концепция е свързана със средата и рамката, в която индивидите имат достъп, обработват и използват информация. За мигрантите и бежанците тези пейзажи могат да бъдат напукани поради разселването, което прави решаващо възстановяването им в нови условия чрез подкрепа на общността и програми за интеграция.

Интеграция: Отнася се до многоизмерния процес, чрез който мигрантите и бежанците се адаптират към ново общество. Този процес включва взаимно приспособяване както от новодошлите, така и от приемащата общност и обхваща аспекти като изучаване на езика, разбиране на културните норми и намиране на работа.

ОИСР = Организация за икономическо сътрудничество и развитие

Социална и икономическа интеграция: Този термин подчертава процеса, чрез който жените мигранти и бежанки стават част от своите нови общности не само социално, но и икономически. Това включва създаване на социална мрежа, придобиване на икономическа независимост и получаване на достъп до пазара на труда.

ООН = Организация на обединените нации

ВКБООН = Върховен комисар на ООН за бежанците

Всеобща декларация за правата на човека: Това е основен документ, който подчертава основните права и свободи, на които всяко човешко същество има право. То се споменава в документа в контекста на образованието като основно човешко право, което е от съществено значение за личностното развитие.

Раздел 2: Разбиране на идентичността на жените мигранти и бежанки

Културна идентичност: Отнася се до набор от характеристики, ценности, традиции, вярвания и практики, споделяни от група хора, които споделят обща култура. Културната идентичност на жените мигранти и бежанки може да бъде засегната и трансформирана от принудително разселване, както и от необходимостта да се адаптират към нова културна среда. Запазването на културната идентичност е важно за много жени мигранти и бежанки, тъй като им помага да поддържат чувството за приемственост и връзка с миналото си, докато се справят с предизвикателството на интеграцията в ново общество.

Пресичане на фактори: Този термин се отнася до комбинацията и припокриването на различни елементи, които влияят върху живота на човек. В контекста на жените мигранти и бежанки пресечната точка на факторите включва пол, имиграция, правен статус, култура и социално-икономически контекст. Тези фактори си взаимодействат по сложни начини, оказвайки влияние върху техния опит и предизвикателствата, пред които са изправени по време на процеса на интегриране в ново общество.

Междусекторност: Този термин се отнася до взаимодействието и припокриването на различни форми на дискриминация или неравностойно положение, като пол, раса, етническа принадлежност, религия и миграционен статус, които могат едновременно да повлияят на опита и възможностите на дадено лице. В контекста на жените мигранти и бежанки междусекторността подчертава как множество фактори могат да повлияят на специфичните начини, по които тези жени се сблъскват с насилие, основано на пола, дискриминация и други предизвикателства.

Устойчивост: Отнася се до способността на човек да се адаптира положително и да се възстанови пред лицето на бедствия, предизвикателства или стрес. В случая на жените мигранти и бежанки устойчивостта се проявява в способността им да преодоляват трудностите, свързани с миграцията, като езикови бариери, дискриминация и ограничен достъп до основни услуги.

Раздел 3: Създаване на приобщаваща и чувствителна към културата учебна среда

Стремежи: Надеждите, целите и амбициите, които хората имат за своето бъдеще. Културните ценности и очаквания могат да оформят образователните стремежи на учениците и стремежа им към академични и кариерни постижения.

Стилове на общуване: Начините, по които хората изразяват себе си и интерпретират посланията на другите, повлияни от културните норми. Това включва вербална и невербална комуникация, тон на гласа и език на тялото.

Културна компетентност: Способността за ефективно взаимодействие, общуване и ангажиране с хора от различни културни среди. Това включва информираност, знания и умения, които позволяват на хората да уважават и оценяват културните различия.

Културни различия: Вариациите в културните норми, ценности, вярвания и практики сред индивиди от различен културен произход. Тези различия могат да повлияят на комуникацията, поведението, предпочитанията за учене и образователните резултати.

Културна чувствителност: Осъзнаването и уважението към културните норми, ценности, вярвания и практики на индивиди от различен културен произход. Това включва разбиране как културните различия могат да повлияят на комуникацията и поведението.

Културно отзивчиво преподаване: Образователен подход, който признава и включва културния произход на учениците в практиките на преподаване, за да създаде по-приобщаващо и ефективно учене.

Учение, основано на любопитство: Метод на обучение, който насърчава учениците да изследват, да задават въпроси и да се ангажират с решаване на проблеми и критично мислене. Този подход цени автономията на учениците и съвместното обучение.

Диференциация: Приспособяване на методите на преподаване и ресурсите, за да посрещнат разнообразните нужди, стилове на учене и способности на учениците в класната стая.

Разнообразна класна стая: учебна среда, съставена от ученици от различни културни, езикови и професионални среди.

- Справедливост:** Принципът на справедливост в образованието, гарантиращ, че всички ученици имат достъп до ресурсите, възможностите и подкрепата, от която се нуждаят, за да успеят, независимо от техния произход или обстоятелства. Равнопоставеността включва идентифициране и справяне със системните бариери и несправедливости.

Езикови умения: Способността да се говори, разбира, чете и пише на определен език. В образователната среда владението на езика влияе върху способността на учениците да се ангажират с учебното съдържание и да общуват ефективно.

Самоефективност: вярата на индивида в способността му да успее в конкретни ситуации или да изпълни задача. Самоефективността влияе върху мотивацията, усилията и устойчивостта пред предизвикателствата.

Системни бариери: Структурните пречки, които пречат на определени групи хора да имат достъп до възможности и ресурси при равни условия. В образованието тези бариери могат да включват дискриминационни политики, пристрастни учебни програми и неравен достъп до ресурси.

Инструкция, ориентирана към учителя: Инструкционен подход, при който учителят е основният източник на знания и авторитет, често включващ лекции и наизустяване. Този подход може да се приведе в съответствие с културните ценности, които подчертават уважението към авторитета и структурираното обучение.

- • • Раздел 4: Езиковото изучаване и разказването на истории като инструмент за приобщаване

- • •
Усвояване на език: Процесът, чрез който хората учат нов език.

- • • **Ролева игра:** Образователна дейност, при която обучаемите разиграват сценарии за упражняване на езикови умения.

Картографиране на историята: Визуален инструмент, който очертава ключовите елементи на една история, като герои, обстановка, сюжет и резолюция.

Разказване на истории: Актът на разказване или писане на истории, често използван като метод на преподаване за ангажиране на обучаемите и предаване на знания.

Раздел 5: Обучение, базирано на проекти за усвояване на език

Андрагогически подход: Андрагогиката, подход към ученето, който се фокусира върху възрастни учащи, е въведен за първи път от преподавателя Александър Кап през 1833 г. Този подход подчертава важноста на използването на стратегии за преподаване и методи на учене, които са приложими в ежедневиия живот на възрастни учащи (Bouchrika, 2024). С други думи, Андрагогиката набляга повече на незабавното прилагане на наученото. Методите на обучение за възрастни обучаеми обикновено се фокусират върху дейности, практически приложения и решаване на проблеми.

Културна чувствителност: Културната чувствителност означава да осъзнавате и разбирате културните различия, норми, ценности и вярвания, без непременно да имате способността да взаимодействате или да общувате ефективно с други култури. Става въпрос за разпознаване и зачитане на многообразието и избягване на поведение или действия, които могат да обидят или да не уважават хора от различен културен произход. Културната чувствителност е важна за насърчаване на приобщаването и хармонията в разнообразна среда (APA Dictionary of Psychology, 2018).

(Между)културна компетентност: Межкултурната компетентност надхвърля културната чувствителност. Отнася се до способността за общуване, взаимодействие и ефективно ангажиране с хора от различен културен произход в различен контекст. Межкултурната компетентност означава не само разбиране на културните различия, но и способност за адаптиране на собственото поведение, стил на общуване и начин на мислене за успешно взаимодействие с хора от различен културен произход. Тя включва умения като емпатия, комуникация, гъвкавост и способност за конструктивно справяне с културните различия. Развитието на межкултурна компетентност дава възможност на хората да изграждат значими взаимоотношения, да разрешават конфликти и да си сътрудничат ефективно между културите (APA Dictionary of Psychology, 2023 г.).

Английски като втори език (ABE)/Английски като чужд език (ACE): ABE се отнася до преподаването или изучаването на английски от хора, чийто първи език не е английският. Обикновено се провежда в региони или държави, където английският не е основен език. Програмите ABE имат за цел да развият умения по английски език, включително говорене, слушане, четене и писане, за да помогнат на хората, които не говорят майчин език, да общуват ефективно в англоговоряща среда.

Учене, базирано на запитвания: Педагогически метод, разработен по време на движението за откривателско учене през 60-те години на миналия век като реакция на традиционните форми на преподаване, т.е. учене наизуст, запаметяване и повторение. Той насърчава обучаемите да задават въпроси и да изследват проблеми от реалния свят. Проектно-базираното обучение (ПБУ) е форма на обучение, базирано на запитвания, което също набляга на активното учене чрез изследване, задаване на въпроси и решаване на проблеми, като обучаемите работят върху реални проекти или въпроси, които управляват техния учебен процес.

- • • **Обучаеми на ниско ниво:** Обучаемите на ниско ниво са лица, които са в първите или основни етапи на изучаване на определена тема или умение. В контекста на езиковото обучение, учащите на ниско ниво са тези, които имат ограничени познания по целевия език, често характеризиращ се с основен речник, граматика и комуникационни умения. Тези обучаеми се нуждаят от основни инструкции и подкрепа, за да преминат към по-високо ниво на владение на езика.

- • • **Металингвистично осъзнаване:** „съзнателно осъзнаване на формалните свойства на езика, както и неговите функционални и семантични свойства. Свързва се със зрял етап в езиковото и метакогнитивното развитие и обикновено не се развива до около 8-годишна възраст. Появата на металингвистично съзнание често се сигнализира от интерес към каламбури и игри с думи. Нарича се още лингвистично съзнание“ (APA Dictionary of Psychology, 2018).

Пасивните умения се отнасят до уменията за слушане и четене. Обучаемите не трябва да произвеждат език, за да изпълняват тези умения; вместо това те усвояват и разбират информация. Тези умения контрастират с продуктивните или активни умения за говорене и писане (Британски съвет, s.d.).

Усвояването на втори език се отнася до изучаването на хора и групи, които учат език, след като са усвоили първия си език в детството. Той също така включва метода за изучаване на този нов език. Този нов език се нарича втори език (E2), независимо дали е третият, четвъртият или дори десетият език, който изучават (Saville-Troike, 2005).

Раздел 6: Обучение от връстници и менторски програми

Културната адаптация се отнася до процеса, чрез който индивиди или групи променят своето поведение, обичаи, нагласи и стилове на общуване, за да се впишат в нова културна среда. Това включва изучаване и интегриране на нормите, ценностите, вярванията, традициите и социалните практики на различен културен контекст, често при преход от едно общество или общност към друго.

Правното признаване се отнася до официалното признаване от управляващ орган или правна система, което предоставя определени права, статус или идентичност на индивид, група, образование или документ. Това потвърждение обикновено предоставя правен статут и защита съгласно закона, позволявайки на признатата страна да упражнява конкретни права и отговорности.

Взаимното обучение се отнася до процес на сътрудничество, при който индивиди, групи или организации участват в обмяна на знания, умения, перспективи и опит за взаимна полза и растеж. Това включва интерактивен и реципрочен обмен, при който всички участващи страни допринасят и печелят от процеса на обучение.

Развитието на уменията се отнася до процеса на идентифициране, придобиване и подобряване на специфични способности и компетенции, които са необходими за личен и професионален растеж. Този процес включва комбинация от образование, обучение, практика и опит за подобряване на уменията на индивида в определени области. Развитието на умения е от съществено значение за адаптиране към променящите се пазари на труда, напредване в кариерата и постигане на лични цели.

- Раздел 7: Разбиране на общите ценности на ЕС чрез разказване на истории

-
 - **Културната адаптация** се отнася до процеса, чрез който индивиди или групи променят своето поведение.

- **ДНК:** Дезоксирибонуклеиновата киселина е молекула, която съдържа генетичния код, който е уникален за всеки индивид. Информацията, кодирана в ДНК, е наследствена, което означава, че се предава от родител на дете.

ЕС: Европейски съюз

Болест на Старгард е рядко генетично очно заболяване, което се случва, когато мастният материал се натрупа върху макулата - малката част от ретината, необходима за остро, централно зрение. Загубата на зрението обикновено започва в детството, но някои хора с болестта не започват да губят зрението си, докато не станат възрастни.

Трансджендър: обозначаващ или свързан с лице, чиято полова идентичност не съответства на пола, регистриран за тях при раждането

РЕФЕРЕНЦИИ

Адамс, Б.Л. (2017) Резултати от постиженията на учениците на имигранти и изучаващи английски език в градска класна стая: казус за големи крачки и надежда

Агудело Руеда, М., Сундин, О., Ларсон, М. и Олсон, М. (2020). От пътешествия с данни до информационни практики: Генерирани от потребителите данни в библиотечен контекст. Информационни изследвания, 25 (4).

<https://informationr.net/ir/25-4/isic2020/isic2033.html>

Ахмади, SM (2016). Значението на слушането с разбиране в езиковото обучение. Международен журнал за изследвания в английското образование

. <https://ensani.ir/file/download/article/20170121151405-10102-2.pdf>

Американска психологическа асоциация. (2018 г., 2023 г.). АПА речник по психология

. <https://dictionary.apa.org/>

Androulakis, G., Gkaintartzi, A., Kitsiou, R., & Tsioli, S. (2017). Основано на изследвания L2 обучение, базирано на задачи, за възрастни имигранти по време на хуманитарна криза: Резултати от два общонационални проекта в Гърция. В Де Гройтер

. <https://doi.org/10.1515/9783110477498-024>

Бака, Л. (1984). Програми за обучение на учители. В Р. С. Chinn (Ed.), Образование на културно и езиково различни изключителни деца (стр. 101-123). Рестън, Вирджиния: Съвет за изключителни деца.

Бейкър, Л. (2019). Учене в услуга в общността в езиковото обучение: преглед на литературата. Международен журнал за изследване на обучението за услуги и ангажираността на общността, 7 (1).

Балясникова, Б. & Гилард, С. (2021). „Те ми върнаха силата“: Укрепване на езиковото обучение на по-възрастните имигранти чрез дейности, базирани на изкуства, Проучвания в образованието на възрастни, DOI: 10.1080/02660830.2021.1911109

Bigelow, M. & Schwarz, R. L. (n.d.). Възрастни, изучаващи английски език с ограничена грамотност. Bigv

Bouchrika, I. (2024, 17 април). Андрагогическият подход: Принципите на теорията за обучението на възрастни на Ноулс през 2024 г. [Research.com](https://www.research.com). Bigv

Брадли, Л., Бербюк Линдстрьом, Н. и Софкова Хашеми, С. (2017). Интеграция и езиково обучение на новопристигнали мигранти с помощта на мобилни технологии. *Journal of Interactive Media in Education*, 2017 (1): 3, стр. 1-9, DOI: Bigv

Браун, Х. Д. (2007). Принципи на езиковото обучение и преподаване. Pearson Education. Bigv

Bruner, J. (1991). Наративното конструиране на реалността. Критично проучване, 18 (1), 1-21. https://www.academia.edu/9503047/The_Narrative_Construction_of_Reality

Cheung, YK (2010). Значението на преподаването на слушане в класната стая на EFL. S.d.

Ciriza, M. del P. (2023). „Преподаването на английски като услуга“ в испански езикови програми: Подход на превод. *L2 Journal*, 15 (1). <https://doi.org/10.5070/L215159227>

Креншоу, К. (1991). Картографиране на границите: междусекторност, политика на идентичност и насилие срещу цветнокожи жени. *Stanford Law Review*, 43 (6), 1241-1299.

Университет Къртин. (n.d.). EMPOWER: Доклад за овластяване и партньорско наставничество на жените мигранти и бежанци.

CESVI. (2021 г.). СРЕЩЕТЕ СЕ: По-равнопоставена Европа заедно. https://www.cesvi.eu/wp-content/uploads/2021/04/meet_DEF.pdf

Донато, К. М. и Габачия, Д. (2015). Пол и миграция: от ерата на робството до глобалната ера. Polity Press.

Elliott, C. (2022 г., 6 февруари). Как да ангажираме изучаващите езици с разказване на истории. Израстване с умения.

<https://growingwithproficiency.com/how-to-engage-language-learners-with-storytelling/>

Елис, Р. (2003). Учене и преподаване на език, базирано на задачи. Oxford University Press.

https://alad.enallt.unam.mx/modulo7/unidad1/documentos/CLT_EllisTBLT.pdf

Elmetaher, H. (2021, 25 март). Развиване на умения за слушане на английски: Може ли активното учене да помогне?

<https://eric.ed.gov/?id=EJ1310921>

Енциклопедия Британика. (n.d.). Разказване на истории. Британика Деца.

<https://kids.britannica.com/students/article/storytelling/277912>

Ерел, У. и Рейнолдс, Т. (2014). Майки мигранти: Творчески съпротиви и реконфигурации на работа и грижи. Актуална социология, 62 (7), 1048-1065.

Европеана. (n.d.). Защита на ценностите на Европейския съюз. В 70 години европейска демокрация в действие.

<https://www.europeana.eu/en/exhibitions/70-years-of-european-democracy-in-action/defending-the-values-of-the-european-union>

Европейска комисия. (n.d.). Интеграция на жените мигранти. Европейски уебсайт за интеграция.

https://migrant-integration.ec.europa.eu/special-feature/integration-migrant-women_en

Европейска комисия. (n.d.). Знайте правата си.

https://commission.europa.eu/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/know-your-rights_en

Европейска комисия. (2024, 11 април). Статистика за миграцията към Европа. Европейска комисия.

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en

Агенция на Европейския съюз за основните права. (n.d.). Видеоклипове.

<https://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/videos?page=8>

Европейски уеб сайт за интеграция. (n.d.). Общи основни принципи на политиката за интеграция на имигрантите в ЕС.

https://migrant-integration.ec.europa.eu/sites/default/files/2009-04/docl_8238_582660230.pdf

Fillmore, L. W. (1986). Обучение на двуезични учащи. В М. С. Wittrock (Ed.), Наръчник за изследване на преподаването (3-то издание, стр. 648-685). Ню Йорк:

Macmillan. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/002248718904000502>

Фрийдман, Дж. (2016). Определяне на пола в международния дебат за убежището и бежанците. Палгрейв Макмилан.

Гарсия, М. С. (2017). Бежанското предизвикателство в Америка след Студената война. Oxford University Press.

Глобален гражданин. (n.d.). Мигрантски истории от първо лице: Укрепване на гласовете чрез инициативи на ПРООН.

<https://www.globalcitizen.org/es/content/migrant-first-person-stories-undp/>

Global Learners Institute. (2024). Културна компетентност в класната стая: Казус от образованието за възрастни. Global Learners Institute.

Хийтфийлд, Д. (2014). Разказване на истории с нашите ученици: Техники за разказване на приказки от цял свят. Издателство ДЕЛТА.

Hyndman, J. (2004). Обвързани с пола географии на властта: Анализирание на пресечната точка на пола и географското пространство в изследванията на бежанците. Пол, място и култура, 11 (4), 435-454.

Хайни, М. (2018). Социалните детерминанти на психичното здраве на бежанците в контекста след миграцията: критичен преглед. Канадско списание по психиатрия, 63 (5), 297-303.

Illés, É., & Akcan, S. (2016, 1 юли). Въвеждане на използването на език в реалния живот в класните стаи на EFL. ELT Journal, 71 (1), 3-12.

<https://doi.org/10.1093/elt/ccw049>

Международна организация по миграция. (n.d.). Истории. <https://www.iamamigrant.org/stories>

JRS Азиатско-тихоокеански регион. (2023 г., 8 март). Международен ден на жената: Признаване на силата и капацитета на жените бежанки. JRS Азиатско-тихоокеански регион.

<https://apr.jrs.net/en/story/international-womens-day-recognising-the-strength-and-capacity-of-refugee-women/>

JRS Европа. (n.d.). За нас. JRS Европа.

<https://jrseurope.org/en/about-us/>

Junjuna, Z. (2023, 16 октомври). Трансформиращата сила на образованието в борбата с бедността. Блог на ПРООН.

<https://www.undp.org/blog/transformative-power-education-fight-against-poverty>

Хан, С. (2022). Фактори, влияещи върху уменията за говорене и слушане на изучаващи английски език на ниво средно училище в Синд, Пакистан. Вестник за развитие и социални науки, 3 (II).

[https://doi.org/10.47205/jdss.2022\(3-ii\)79](https://doi.org/10.47205/jdss.2022(3-ii)79)

Keygnaert, I., et al. (2015). Сексуалното и репродуктивното здраве на мигрантите: интересува ли го ЕС? Здравна политика, 114 (2-3), 215-225.

Кофман, Е. (2004). Джендър миграция и глобализацията на социалното възпроизводство и грижи: нови диалози и насоки. В ОИСР.

<https://www.oecd.org/gender/Gendered-migration-and-the-globalisation-of-social-reproduction-and-care-new-dialogues-and-directions.pdf>

Koo, B., Becker, B.J., & Kim, Y.S.G. (2021). Ролята на ранния устен език в развитието на уменията за огромяване. Ранно образование и развитие, 32 (1), 1-24.

<https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1770835>

Lamble, L. (2017, 16 юни). Бежанците вече са опитни. Те просто се нуждаят от правилните инструменти, за да го докажат. Пазителят.

<https://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/2017/jun/16/refugees-skills-matching-migration>

Lidén, H., & Nyhlén, S. (2023). Разказите на майките мигранти относно заетостта и интеграцията в Швеция: Пренаписване на традиционните роли на пола чрез работа. Социално включване, 11 (1), 166-176.

<https://doi.org/10.17645/si.v1i1.6393>

Лайтфут, Е. (2021). Психично здраве сред жените бежанки в Канада: преглед на обхвата. Journal of Refugee Studies, 34 (4), 3730-3748.

Луи, С. и Уанг, Дж. (2022). Интеграция на бежанци чрез езиково обучение: Стратегии и политики на практика. Вестник за език, идентичност и образование, 21 (5), 421-439.

<https://doi.org/10.1080/15348458.2021.1975109>

Мартинович, Б. и Веркуйтен, М. (2012). Национална и религиозна идентификация на домакините сред турските холандски мюсюлмани: Ролята на груповите норми, възприеманата дискриминация и ценностната несъвместимост. European Journal of Social Psychology, 42 (7), 893-902.

Матюс, Г. (2019 г., 15 май). Как приказната терапия може да помогне на децата да се излекуват от травма. Разговорът.

<https://theconversation.com/how-story-therapy-can-help-children-heal-from-trauma-116767>

Mejia, G. (2016). Разказването на истории като увлекателен начин за преподаване на културно съзнание.

<https://education.cu-portland.edu/blog/classroom-resources/storytelling-as-an-engaging-way-to-teach-cultural-awareness/>

Морис, Л. (2020). Межкултурно образование за бежанци: Развитие на капацитет за гражданско участие. *Journal of Education for Teaching*, 46 (3), 332-343.

<https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1733402>

Nagel, C., Staeheli, L., & Waters, J. (2015). Миграция, гражданство и образование в един глобализиран свят. Рутлидж.

Накахара, Й., Кодама, Т. и Сузуки, Т. (2022). Влиянието на разказването на истории върху усвояването на езика в часовете по EFL в японската гимназия.

Journal of Language Teaching and Research, 13(3), 570-579. <https://doi.org/10.17507/jltr.1303.20>

Newbold, B., & Danforth, J. (2003). Здравна и социална подкрепа: Опитът на жените имигранти и бежанки в Торонто. *Вестник за международна миграция и интеграция*, 4, 499-518.

Нгуен, Т. Х. и Келог, Г. (2010). Извънредна грамотност: Подходящ за развитието подход. В Нововъзникващата грамотност в предучилищна възраст (стр. 1-15). Спрингър

https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1774-6_1

Norstrom, M. F. (2023 г., 15 юли). Разопаковане на междусекторността на опита на жените бежанки в Европа. *European Journal of Women's Studies*, 31 (2), 175-190.

ОИСР. (2015). Индикатори за интеграция на имигранти 2015: Установяване. OECD Publishing

https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/indicators-of-immigrant-integration-2015-settling-in_9789264234024-en

Служба на Върховния комисар на ООН за правата на човека. (2008). Права на човека и трафик на хора: Информационен лист №. 36

https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/FS36_en.pdf

Ортис, А. А. (2018). Учеши английски с увреждания: Осветяване на учениците с двойна идентификация. *Американски педагог*, 42 (3), 26-33.

Oxfam. (2022). Овластяване на жените бежанци: Гласове на устойчивост и надежда.

<https://www.oxfam.org/en/press-releases/empowering-women-refugees-voices-resilience-and-hope>

Павленко, А. и Блекледж, А. (Ред.). (2004). Преговаряне на идентичности в многоезични контексти. Многиезични въпроси.

Изследователски център Pew. (2019 г., 22 октомври). Мнозина в Западна Европа смятат, че мюсюлманите подкрепят равенството между половете, но мненията варират в различните страни.

<https://www.pewresearch.org/global/2019/10/22/many-in-western-europe-see-muslims-as-supportive-of-gender-equality-but-opinions-vary-by-country/>

Филимор, Дж. (2011). Бежанци, стратегии за акултурация, стрес и интеграция. Вестник за социална политика, 40 (3), 575-593.

<https://doi.org/10.1017/S0047279410000929>

Pottie, K., Greenaway, C., Feightner, J., Welch, V., Swinkels, H., Rashid, M., ... & Tugwell, P. (2011). Базиран на доказателства клинични насоки за имигранти и бежанци. CMAJ, 183 (12), E824-E925.

Съвет на бежанците. (2023). Овластяване на жените бежанци: Инструментариум за интеграция и застъпничество. Съвет на бежанците.

<https://www.refugeecouncil.org.uk/wp-content/uploads/2023/01/Empowering-Refugee-Women-Toolkit-2023.pdf>

Рос, А., Шах, П. и Онг, А. Д. (2023). Междусекторност и интеграция на имигранти: разбиране на опита на жените мигранти в Европа. Вестник за изследвания на имигрантите и бежанците, 21 (1), 22-41.

<https://doi.org/10.1080/15562948.2022.2061763>

Шах, П. и Рос, А. (2023). Отвъд бинарността на пола: Разопаковане на междусекторността в опита на жените мигранти. В разказите на жените мигрантки (стр. 145-164). Рутлидж.

Шелман, А. (2014). Овластяване и устойчивост на възрастни бежанци чрез програми за приключения на открито. Journal of Experiential Education, 37 (4), 307-320.

<https://doi.org/10.1177/1053825913518897>

Simich, L., Beiser, M., & Mawani, F. N. (2003). Покрити с добри намерения: политиката на Канада за насочване на бежанците и пътищата на вторична миграция. Канадска обществена политика, 29 (4), 469-492.

<https://doi.org/10.2307/3552323>

Саймънс, Г. и Саймънс, Е. Р. (1989). Разказване на истории: Книга с ресурси за разказвачи. Атенеум Книги.

Тъкър, С. (2019 г., 26 август). Истории за миграция: Гледна точка от първо лице върху опита на бежанците. Журнал за разказване на истории, 35 (2), 115-130.

<https://doi.org/10.2307/25700110>

ООН Жени. (2018 г., 2023 г.). Факти и цифри: Трафик на хора и пол.

<https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/human-trafficking>

ООН Жени. (2020 г.). Овластяване на жените бежанци: Политика за икономическо и социално включване.

<https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/06/empowering-refugee-women-policy-brief>

ООН Жени. (n.d.). Жени и момичета мигранти.

<https://www.unwomen.org/en/what-we-do/migrant-women>

Програма за развитие на ООН. (2021 г., 15 юли). Истории за устойчивост: Овластяване на жените бежанци в Йордания.

<https://www.undp.org/jordan/stories/stories-resilience-empowering-women-refugees-jordan>

Върховният комисар на ООН за бежанците. (2022). Жените в движение: Интегриране на жените бежанци в Европа.

<https://www.unhcr.org/publications/women-on-the-move>

Върховният комисар на ООН за бежанците. (2023 г., 31 януари). Значението на историите в интеграцията на бежанците.

<https://www.unhcr.org/news/stories/importance-stories-integration-refugees>

Van Leeuwen, T. (2005). Представяне на социалната семиотика. Рутлидж.

<https://doi.org/10.4324/9780203647028>

Виноградов, П. и Бигълоу, М. (2010). Използване на устни езикови умения за надграждане на нововъзникващата грамотност на възрастни, изучаващи английски език. CAELA Network Brief, Център за усвояване на английски език за възрастни.

<https://eric.ed.gov/?id=ED540592>

Уокър, С. (2021). Жените бежанки и насилието, основано на пола: разбиране на пресечните точки. Феминистки изследвания, 47 (1), 88-107.

<https://doi.org/10.1353/fem.2021.0017>

Whitsett, A., & Sherman, A. (2020). Ранно ограмотяване на деца имигранти и бежанци. В Наръчник за изследване на ранната грамотност (том 3, стр. 209-226). Guilford Publications.

ОТГОВОРИ ОТ САМООЦЕНКАТА

Unit 1

- 1) B
- 2) C
- 3) A

Unit 2

- 1) C
- 2) B
- 3) B

Unit 3

- 1) B
- 2) C
- 3) A

Unit 4

- 1) B
- 2) B
- 3) C

Unit 5

- 1) B
- 2) B
- 3) B

Unit 6

- 1) B
- 2) B
- 3) A

Unit 7

- 1) C
- 2) C
- 3) A

www.justherproject.eu
[@justherproject](https://www.instagram.com/justherproject)

© Европейски съюз, 2024

Co-funded by
the European Union

Финансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са само на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA могат да носят отговорност за тях.

